

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

**İNTERNET ALAN ADLARI
UYUŞMAZLIKLARI ALTERNATİF
ÇÖZÜM MEKANİZMASINDA DÜNYA
UYGULAMALARININ İNCELENMESİ
VE TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER**

Abdülkadir GÜL

Bilişim Uzmanlığı Tezi

Haziran 2015

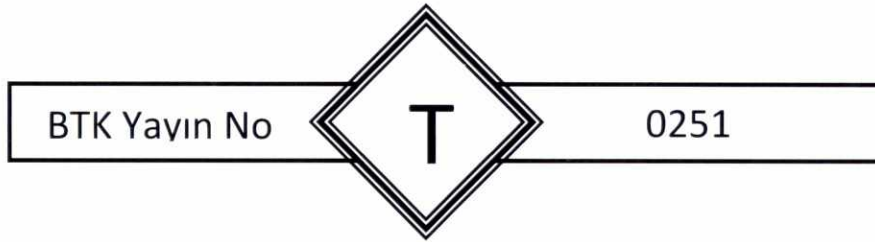
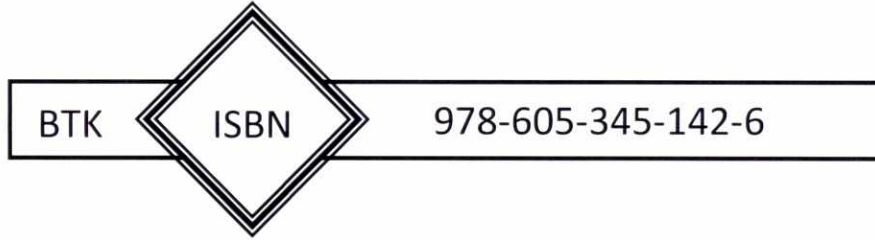
Ankara

©Bu eserin tüm telif hakları
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

Bu yayında öne sürülen fikirler eserin yazarına aittir;
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun görüşlerini yansıtmaz.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

**İNTERNET ALAN ADLARI
UYUŞMAZLIKLARI ALTERNATİF
ÇÖZÜM MEKANİZMASINDA DÜNYA
UYGULAMALARININ İNCELENMESİ
VE TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER**

Abdülkadir GÜL

Bilişim Uzmanlığı Tezi

Haziran 2015

Ankara

Abdülkadir GÜL tarafından hazırlanan “*İnternet Alan Adları Uyuşmazlıkları Alternatif Çözüm Mekanizmasında Dünya Uygulamalarının İncelenmesi ve Türkiye İçin Öneriler*” adlı bu tezin Bilişim Uzmanlığı tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

M. Salim KETEVANLIOĞLU
Tez Danışmanı

Bu çalışma, tez savunma komisyonumuz tarafından Bilişim Uzmanlığı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Figen KILIÇ
Kurul Üyesi

Üye : Nihat SÜMER
Kurum Başkan Yardımcısı

Üye : K. Sacid SARIKAYA
Daire Başkanı

Üye : Arif ARISOY
Daire Başkanı

Üye : M. Salim KETEVANLIOĞLU
Bilişim Başuzmanı

Bu tez, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tez yazım kurallarına uygundur.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iv
TABLolar LİSTESİ.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vi
GİRİŞ	1
1. İNTERNET, ALAN ADI VE MARKA KAVRAMLARI	5
1.1. İnternet.....	5
1.1.1. Tanım	5
1.1.2. Tarihçesi	5
1.2. Alan Adı	6
1.2.1. Kavram ve yapısı.....	6
1.2.2. Hukuki niteliği	8
1.2.3. Önemi.....	10
1.2.4. Alan adının tahsisi.....	10
1.3. ICANN	14
1.4. Marka.....	17
1.4.1. Markanın tanımı.....	18
1.4.2. Marka ve alan adı	19
2. ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI	23
2.1. Alan Adı Uyuşmazlık Nedenleri	23
2.2. Alan Adı Uyuşmazlığına Neden Olan Hareket Türleri	24
2.2.1. Alan adı karaborsacılığı (Cybersquatting)	24
2.2.2. Klavye korsanlığı (Typosquatting)	27
2.2.3. Tersine alan adı gaspı (Reverse domain name hijacking).....	29
2.3. Alan Adı Uyuşmazlıklarının Çözümü ve Önlenmesi.....	32
2.3.1. Uyuşmazlık ortaya çıkmadan önce uyuşmazlığın önlenmesi	32
2.3.2. Alan adı uyuşmazlıklarının çözümü.....	34

3. DÜNYADA ALAN ADLARINA İLİŞKİN ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM MEKANİZMALARI	36
3.1. ICANN – UDRP	37
3.1.1. Tarihçesi	37
3.1.2. UDRP	42
3.1.3. UDRP'ye ilişkin eleştiriler ve değerlendirmeler	64
3.2. ICANN – URS	69
3.2.1. Maddi şartlar	70
3.2.2. Usulü şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci	74
3.2.3. Temyiz süreci	78
3.2.4. URS'ye ilişkin eleştiriler ve değerlendirmeler	79
3.3. İngiltere – DRS	80
3.3.1. Maddi şartlar	81
3.3.2. Usulü şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci	84
3.3.3. Temyiz süreci	88
3.3.4. DRS'ye ilişkin değerlendirmeler	90
3.4. Avrupa Birliği – ADR	90
3.5. ABD – usDRP	93
3.6. Avustralya – auDRP	94
3.7. İsviçre	95
3.8. Malezya – MYDRP	97
4. TÜRKİYE'DE ALAN ADLARI UYUŞMAZLIKLARINDA ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM MEKANİZMASI	99
4.1. Maddi Şartlar	100
4.2. Usulü Şartlar ve Uyuşmazlık Çözüm Süreci	102
4.3. UÇM'ye İlişkin Değerlendirmeler	109
4.4. Türkiye ve Dünya Uygulamalarının Karşılaştırılması	114
SONUÇ VE ÖNERİLER	116
KAYNAKLAR	127
ÖZGÜNLÜK BİLDİRİMİ	138
ÖZGEÇMİŞ	139

ÖZET

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU	
Tezin Adı	İnternet Alan Adları Uyuşmazlıkları Alternatif Çözüm Mekanizmasında Dünya Uygulamalarının İncelenmesi ve Türkiye İçin Öneriler
Türü	Bilişim Uzmanlığı Tezi
Yazar	Abdülkadir GÜL
Teslim Tarihi	8 Haziran 2015
Anahtar Kelimeler	İnternet Alan Adları, Alan Adı Uyuşmazlıkları, Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması, DNS, ICANN, UDRP, UÇHS, Alan Adı Karaborsacılığı, Klavye Korsanlığı, Tersine Alan Adı Gaspı
Tez danışmanı	M. Salim KETEVANLIOĞLU
Sayfa Adedi	ix + 139
Özet Bu tezde, internet alan adlarında yaşanmakta olan uyuşmazlıkların mahkeme dışında alternatif bir yolla çözümlenmesine ilişkin başta Yeknesak Uyuşmazlık Çözüm Politikası (Uniform Dispute Resolution Policy – UDRP) olmak üzere dünya uygulamaları ve Türkiye’de yürürlüğe girecek olan internet alan adları uyuşmazlık çözüm mekanizması incelenmektedir. Tezin sonunda dünya uygulamalarına yöneltile eleştiriler de dikkate alınarak Türkiye’de tatbik edilmesi düşünülen uyuşmazlık çözüm mekanizmasına çeşitli öneriler getirilmektedir.	

ABSTRACT

INFORMATION TECHNOLOGIES AND COMMUNICATIONS AUTHORITY	
Thesis	
Type	ICT Expert Thesis
Author	Abdülkadir GÜL
Submission Date	8 June 2015
Key Words	Internet Domain Names, Domain Name Disputes, Dispute Resolution Mechanisms, DNS, ICANN, UDRP, DRSP, Cybersquatting, Typosquatting, Reverse Domain Name Hijacking
Advisor	M. Salim KETEVANLIOĞLU
Total Page	ix + 139
Abstract	<p>This thesis examines global experiences like Uniform Dispute Resolution Policy (UDRP) and internet domain name dispute resolution mechanism to be implemented in Turkey related to the resolution of internet domain name disputes in an alternative way apart from court. At the end of the thesis taking into account the criticisms of the global experiences, some revisions are recommended regarding the dispute resolution mechanism to be implemented in Turkey.</p>

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam boyunca yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren tez danışmanım M. Salim KETEVANLIOĞLU'na, bilgi ve tecrübelerinden faydalandığım Bilgi Teknolojileri Dairesi Başkanı K. Sacid SARIKAYA'ya, bu süreçte desteklerini her zaman hissettiğim çok değerli meslektaşlarım Talat GÜÇLÜ, Onur GENÇER, Sezen YEŞİL, Ömer YAVUZ, Yüksel GÜNAYDIN ve Emrah GÜNEL'e, tüm çalışma arkadaşlarıma, çalışmam esnasında gösterdiği hoşgörü ve desteklerinden dolayı sevgili eşime, maddi ve manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan aileme teşekkürü borç bilirim.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. ICANN Organizasyon Şeması ve Çok Paydaşlı Model.....	17
Şekil 3.1. UDRP'nin Temel Yapısı ve İşleyişi	44
Şekil 3.2. DRS Uyuşmazlık Süreci	85
Şekil 4.1. UÇM Hakem Belirleme Süreci.....	105
Şekil 4.2. UÇM Uyuşmazlık Çözüm Süreci	107
Şekil 4.3. UÇM Uyuşmazlık Çözümü Zaman Çizelgesi.....	108

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. UDRPSP'lerin UDRP Ücret Tarifeleri	45
Tablo 3.2. UDRP'nin Uygulandığı ccTLD'ler	49
Tablo 4.1. UÇM Ücretleri	104
Tablo 4.2. Türkiye ve Dünya Uygulamalarının Karşılaştırılması	114

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ACDR	Alan Adı Uyuşmazlıkları Arap Çözüm Merkezi (Arab Center for Domain Name Dispute Resolution - ACDR)
ADNDRC	Asya Alan Adı Uyuşmazlık Çözüm Merkezi (Asian Domain Name Dispute Resolution Centre)
ADR	Alternatif Uyuşmazlık Çözümü (Alternative Dispute Resolution)
ARPA	İleri Araştırma Projeleri Ajansı (Advanced Research Projects Agency)
ARPANET	İleri Araştırma Projeleri Ajansı Ağı (Advanced Research Projects Agency Network)
ASO	Adres Destek Örgütü (Address Supporting Organization)
auDA	au Alan Adı Yönetimi Şirketi (.au Domain Administration Ltd)
auDRP	.au Uyuşmazlık Çözüm Politikası (.au Dispute Resolution Policy)
BTK	Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
CAC-ACID	Çek Tahkim Merkezi – İnternet Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (The Czech Arbitration Court - Arbitration Center for Internet Disputes)
ccNSO	Ülke Kodlu Adlar Destek Örgütü (Country-Code Names Supporting Organization)
ccTLD	Ülke Kodu Üst Düzey Alan Adı (Country Code Top Level Domain)
CPR	Uluslararası Uyuşmazlıkların Önlenmesi ve Çözümü Enstitüsü (International Institute for Conflict Prevention and Resolution)
DARPA	Savunma İleri Araştırma Projeleri Ajansı (Defense Advanced Research Projects Agency)
DNS	Alan Adı Sistemi (Domain Name System)

DNSO	Alan Adı Destek Kuruluşu (Domain Name Supporting Organization)
DRS	Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti (Dispute Resolution Service)
DRSP	Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti Politikası (Dispute Resolution Service Policy)
DRSPR	Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti Usul Kuralları (Dispute Resolution Service Procedure)
EURID	İnternet Alan Adları Avrupa Kayıt Otoritesi (European Registry of Internet Domain Names)
GAC	Hükümet Danışma Komitesi (Governmental Advisory Committee)
gNSO	Jenerik Adlar Destek Örgütü (Generic Names Supporting Organization)
gTLD	Jenerik Üst Düzey Alan Adı (Generic Top Level Domain)
IANA	İnternet Tahsisli Sayılar Otoritesi (Internet Assigned Numbers Authority)
ICANN	İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)
IDN	Uluslararasılaştırılmış Alan Adı (Internationalized Domain Name)
IETF	İnternet Mühendisliği Görev Grubu (Internet Engineering Task Force)
INTA	Uluslararası Marka Birliği (International Trademark Association)
IP	İnternet Protokolü (Internet Protocol)
İAAUÇMT	İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KK	Kayıt Kuruluşu (Registrar)
MYDRP	MYNIC Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Politikası (MYNIC's Domain Name Dispute Resolution Policy)
MYNIC	Malezya Ağ Bilgi Merkezi (Malaysian Network Information Centre)

NAF	Ulusal Tahkim Forumu (National Arbitration Forum)
NSF	Ulusal Bilim Vakfı (National Science Foundation)
NSI	Network Solutions, Inc.
NTIA	Ulusal Telekomünikasyon ve Bilgi İdaresi (National Telecommunication and Information Administration)
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
RFC	Yorum Talebi (Request for Comments)
RSSAC	Kök Sunucu Sistemi Danışma Komitesi (Root Server System Advisory Committee)
RUDRP	Yeknesak Uyuşmazlık Çözüm Politikası Usul Kuralları (Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy)
SLD	İkinci Düzey Alan Adı (Second-Level Domain)
SSAC	Güvenlik ve İstikrar Danışma Komitesi (Security and Stability Advisory Committee)
TCP	İletim Kontrol Protokolü (Transmission Control Protocol)
TCP/IP	İletim Kontrol Protokolü/İnternet Protokolü (Transmission Control Protocol/ Internet Protocol)
TLD	Üst Düzey Alan Adı (Top-Level Domain)
TLG	Teknik İrtibat Grubu (Technical Liaison Group)
TMVH	Ticari Marka Veri Havuzu (Trademark Clearinghouse)
TRABİS	.tr Ağ Bilgi Sistemi
UÇHS	Uyuşmazlık Çözüm Hizmet Sağlayıcı
UÇM	Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması
UDRP	Yeknesak Uyuşmazlık Çözüm Politikası (Uniform Dispute Resolution Policy)
UDRPSP	UDRP Hizmet Sağlayıcısı (UDRP Service Provider)

URS	Yeknesak Hızlı Askıya Alma Sistemi (Uniform Rapid Suspension System)
URSSP	URS Hizmet Sağlayıcısı (URS Service Provider)
usDRP	usTLD Uyuşmazlık Çözüm Politikası (usTLD Dispute Resolution Policy)
WIPO	Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (World Intellectual Property Organization)

GİRİŞ

İlk olarak 1950'lerin sonuna doğru bir hükümet projesi olarak başlayan internet günümüzde yazı, mesaj, resim, video gibi birçok bilgiye ulaşmanın yanı sıra e-egitim, e-devlet, e-sağlık ve e-ticaret gibi birçok alanda kullanılmaktadır. Bütün bu kullanımlarda hedef bilgilere ya da servislere erişimde İnternet Protokol (İnternet Protocol – IP) adresleri kullanılmaktadır. Ancak internette bilgisayarlar arası iletişimin sağlanması için kullanılan IP adreslerinin kullanıcılar tarafından akılda tutulması ve kullanılması zordur. Bu nedenle 1980'li yıllarda daha kolay hatırlanabilecek harflerden ve/veya sayılardan oluşan alan adları (*domain names*) ile IP adreslerinin birbirleriyle eşleştirilmesini sağlayan Alan Adı Sistemi (Domain Name System-DNS) geliştirilmiştir. İnternetin hızla yaygınlaşmaya ve ticarileşmeye başlaması ile birlikte alan adlarının sayısı da 1990'lı yıllardan itibaren hızla artmıştır.

Alan adları sayısındaki beklenmedik hızlı artış birçok problemi de beraberinde getirmiştir. Bu problemlerin başında marka sahiplerinin ticari itibarlarını korumak ve sahip oldukları marka adlarını sanal dünyada kullanmak istemesinden dolayı alan adı sahipleri ile marka sahipleri arasında yaşanan uyuşmazlıklar gelmektedir. Yaşanan bu uyuşmazlıkların temel nedeni, alan adlarının doğası gereği tekil olması ve alan adlarının tahsisinde “ilk gelen alır” politikasının uygulanmasıdır. Bu politikaların ve standartların var olması sonucu bazı kötü niyetli kişilerin alan adlarını aynı ya da benzer ada sahip marka sahiplerine yüksek bir tutar karşılığında satmak amacıyla tahsis ettirmesi alan adı uyuşmazlıklarının yaşanmasındaki en büyük nedendir.

Alan adı sahipleri ile marka sahipleri arasında yaşanan sorunların mahkemede çözümlenmesinde yetki, maliyet ve süre gibi çeşitli sıkıntılar bulunmasından dolayı bu sorunların çözümlenmesine yönelik olarak alternatif uyuşmazlık çözüm yolları geliştirilmiştir. Bu sorunların çözümüne yönelik yapılan çalışmalar sonrasında İnternet Tahsisli Adlar ve Sayılar Kurumu (İnternet Corporation for Assigned Names and Numbers – ICANN), Jenerik Üst Düzey Alan Adları (Generic Top Level Domain-gTLD) için Yeknesak Uyuşmazlık Çözüm Politikası'nı (Uniform Dispute Resolution Policy - UDRP) yürürlüğe koymuştur. Ülkelerden bazıları da kendi ülkelerine ait Ülke

Kodu Üst Düzey Alan Adları (Country Code Top Level Domain-ccTLD) için söz konusu UDRP kurallarını uygulamaktadır. Ayrıca diğer birçok ülke ve Avrupa Birliği (.eu) ise UDRP'ye benzer veya kendilerine özgü alternatif uyuşmazlık çözüm metotlarını uygulamaktadır.

Türkiye’de ise internet alan adlarının yönetimine ilişkin 2008 yılına kadar herhangi bir yasal düzenleme yapılmamış olup alan adı tahsis işlemleri 1991 yılından bu yana Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) bünyesinde yer alan “Nic.tr Yönetimi” tarafından gerçekleştirilmiştir. Ülkemizde internet alan adlarına ilişkin ilk yasal düzenleme 2008 yılında 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ile yapılmıştır. Söz konusu Kanun ile internet alan adlarına ilişkin strateji ve politika belirleme ve internet alan adlarının tahsisini yapacak kurum veya kuruluşun tespiti ile alan adı yönetimine ilişkin usul ve esasları belirleme görev ve yetkisi Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’na verilmiştir. Bu doğrultuda Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı tarafından yayımlanan İnternet Alan Adları Yönetmeliği ile “.tr” uzantılı alan adlarının tahsisine ilişkin iş ve işlemlerin yürütülmesi yetkisi Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na (BTK) verilmiştir. BTK da kendisine verilen yetki çerçevesinde 2013 yılında İnternet Alan Adları Tebliği’ni ve İnternet Alan Adları Uyuşmazlıkları Çözüm Mekanizması Tebliği’ni yayımlamıştır.

Yukarıda bahsedilen düzenlemeler sonucunda Nic.tr Yönetimi tarafından uygulanmakta olan alan adı tahsis işlemlerinde köklü değişikliklere gidilmektedir. Hâlihazırda Nic.tr tarafından belgeli olarak tahsis edilen “com.tr”, “org.tr” ve “net.tr” uzantılı alan adlarının belgesiz olarak “ilk gelen alır” prensibiyle tahsis edilecek olması bu değişikliklerin en önemlilerinden birisidir. Bu yöntem ile birlikte alan adı tahsis işleminin kolaylaşacağı ve bunun sonucu olarak da “.tr” uzantılı alan adı sayısının önemli ölçüde artacağı öngörülmektedir. Alan adı tahsis yönetiminde benimsenen belgesiz tahsis yaklaşımı nedeniyle artacak alan adı sayısına bağlı olarak alan adı uyuşmazlıklarının da artacağı düşünülmektedir.

2008 yılı ve sonrasında yapılan düzenlemelerle birlikte gerçekleşen önemli değişikliklerden bir diğeri ise alan adlarında meydana gelebilecek uyuşmazlıkların

çözümü için alternatif bir uyuşmazlık çözüm mekanizmasının getirilmesidir. Nic.tr Yönetimi, alan adlarında uygulamış olduğu politikalarda her ne kadar bir uyuşmazlık çözüm mekanizmasının oluşturulacağını ve uyuşmazlıkların Uyuşmazlık Çözüm Kurulu adı verilen bir kurulda çözümleneceğini belirtse de bu uygulamayı hayata geçirememiştir. 2008 yılından itibaren internet alan adlarına ilişkin yapılan düzenlemelerle birlikte alan adları uyuşmazlıklarının çözümü BTK tarafından belirlenecek olan Uyuşmazlık Çözüm Hizmet Sağlayıcıları (UÇHS) aracılığı ile kısa süre içerisinde çözümlenecektir.

Bu tezde dünyada uygulanmakta olan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmaları incelenerek Türkiye’de internet alan adlarında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların alternatif çözümüne ilişkin yapılan düzenlemeler, mevcut uluslararası düzenlemelere yönelik eleştiriler de dikkate alınarak değerlendirilecek ve Türkiye’ye yönelik çeşitli öneriler getirilecektir.

Tezin birinci bölümünde internet kavramından kısaca bahsedildikten sonra alan adı açıklanmaya çalışılacaktır. Burada alan adının kavram ve yapısı, hukuki niteliği, önemi ve alan adı tahsis yöntemlerinden kısaca bahsedilecektir. Daha sonra, internetin üst seviyede koordinasyonunu sağlayan ICANN’ın kuruluşu, görevleri ve yönetimi anlatılacaktır. Birinci bölümde son olarak ise alan adı uyuşmazlıklarının daha çok marka sahipleri ile yaşanması nedeniyle marka kavramı ile marka ve alan adı arasındaki farklılıklar açıklanacaktır.

İkinci bölümde, alan adında meydana gelen uyuşmazlıkların nedenlerine ve uyuşmazlığa neden olan hareket türlerine değinilecektir. Ayrıca bu kısımda, alan adlarında uyuşmazlıkların önlenmesine yönelik uygulanan yöntemler ile alan adı uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde başvurulabilecek yollar incelenecektir.

Üçüncü bölümde, dünyada alan adı uyuşmazlıklarında uygulanmakta olan alternatif uyuşmazlık çözüm politikaları incelenecek ve başta UDRP olmak üzere dünyada alan adlarında uygulanmakta olan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına yönelik yapılan eleştiriler ve değerlendirmeler anlatılacaktır.

Dördüncü bölümde, Türkiye’de “.tr” uzantılı alan adlarında yaşanabilecek uyuşmazlıklar için öngörölmüş olan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması incelenerek değeriendirmelerde bulunulacaktır.

Tezin sonuç bölümünde ise dünya uygulamalarına yönelik eleştiriler de dikkate alınarak Türkiye’deki alan adları uyuşmazlıklarında uygulanması planlanan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması için geliştirilen önerilere yer verilecektir.

1. İNTERNET, ALAN ADI VE MARKA KAVRAMLARI

1.1. İnternet

1.1.1. Tanım

İnternet kelimesi “Inter” (arası) ve “Network” (bilgisayar ağı) kelimelerinin kısaltmalarından oluşmaktadır. İnternet iki veya daha çok bilgisayarın belli bir yönteme uyarak birbirleri arasında bağlantı kurmalarına olanak sağlayan ve bu şekilde tüm dünyadaki bilgisayarların birbiri ile bağlantısına imkân veren bir bilgi iletişim ağı olarak tanımlanabilir (Yıldız, 2002; Gültekinler, 2013). İnternet kısaca “Ağların küresel ağı” olarak da tanımlanabilir (Quarterman, 1993). İnsanlar internet aracılığı ile içerisinde yazı, isim, mesaj, resim, ses, video gibi birçok bilgiyi barındıran milyonlarca web sitesine erişim sağlayabilmekte, e-posta gönderebilmekte, dosya paylaşımı vb. birçok işlemi yapabilmektedir (Gilwit, 2003).

1.1.2. Tarihçesi

1957 yılında Sovyetler Birliği'nin ilk insansız uyduyu uzaya göndermesi üzerine Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Savunma Bakanlığı 1958'de teknolojik alanda askeri üstünlüğü sağlamak için İleri Araştırma Projeleri Ajansı'nı (Advanced Research Projects Agency-ARPA)¹ kurmuştur. ARPA internetin başlangıcı olarak da kabul edilen ve çeşitli üniversitelerdeki bilgisayarların birbirine bağlanmasını sağlayan İleri Araştırma Projeleri Ajansı Ağı (Advanced Research Projects Agency Network-ARPANET) isimli bilgisayar ağını 1969 yılında geliştirmiştir. 1973 yılında ARPANET'in diğer başka ağlar ile iletişim kurmasını sağlayan İletim Kontrol Protokolü (Transmission Control Protocol-TCP) oluşturulmuştur. Daha sonra TCP geliştirilerek 1978 yılında İletim Kontrol Protokolü/İnternet Protokolü (Transmission

---

¹ ARPA ismi 1972 yılında Savunma İleri Araştırma Projeleri Ajansı (Defense Advanced Research Projects Agency - DARPA) olarak değiştirilmiştir. Daha sonra 1993 yılında DARPA ismi tekrar ARPA'ya çevrilmiş, 1996 yılında ise tekrar DARPA olarak kullanılmaya başlanmıştır. Halen DARPA ismi kullanılmaktadır. DARPA ile ilgili bilgi için bkz.: <http://www.darpa.mil>

Control Protocol/Internet Protocol-TCP/IP) adını almıştır (Castells, 2002, s.10-11). Ağlar arasında bağlantı yapılmasını sağlayan bu protokol kullanılarak dünyada birçok ağın birbiri ile iletişim kurması ve internetin yaygınlaşması sağlanmıştır (Waldrop, 2008).

1.2. Alan Adı

1.2.1. Kavram ve yapısı

İnternet üzerinde bilgisayarlar birbirleri arasındaki veri akışını ve iletişimini IP adresi adı verilen adresler aracılığı ile sağlamaktadır (Hestermeyer, 2002). Günümüzde genel olarak kullanılmakta olan IP adresleri 32 bit uzunluğunda olup sayılardan oluşmaktadır. İnternetin düzgün çalışabilmesi için telefon numaraları gibi her bir IP adresinin tekil olması gerekmektedir. Örneğin, 212.175.164.17 bir IP adresidir ve bu IP adresi aynı anda internete bağlı olan sadece bir adresi/bilgisayarı/sunucuyu adreslemektedir (Walker, 2000; Canbay, 2005).

IP adreslerinin halen yaygın olarak kullanılan versiyonu IPv4 olmakla birlikte, internetin çok hızlı bir şekilde büyümesinden dolayı bu versiyonun ihtiyaç duyulacak adres sayısı için yeterli olmayacağı düşünülerek 128 bit uzunluğunda ve çok daha fazla sayıda IP adresi sağlayabilen IPv6 geliştirilmiştir. Günümüzde internette her iki versiyon da aynı anda kullanılabilir (Walker, 2000; Canbay, 2005; Tok, 2014).

IP adreslerinin kullanıcılar tarafından akılda tutulması ve kullanılması zor olduğundan ve internetin yaygınlaşmaya başlaması ile birlikte artmaya başlayan IP adreslerinin hatırlanması daha da zorlaştığından 1980’li yıllarda daha kolay hatırlanabilecek harflerden ve/veya sayılardan oluşan alan adları (*domain names*) ile IP adreslerinin birbirleriyle eşleştirilmesini sağlayan Alan Adı Sistemi (Domain Name System-DNS) geliştirilmiştir (Walker, 2000; Cabell, 2000). Geliştirilen bu sistem sayesinde hatırlanması zor olan 212.175.164.17 gibi bir IP adresi yerine yine bu IP adresini işaret eden ve akılda tutulması daha kolay olan “*btk.gov.tr*” gibi bir alan adı kullanılabilir.

Alan adları hiyerarşik bir yapıya sahip olup soldan sağa doğru bu hiyerarşi yükselmektedir. Örneğin; btk.gov.tr alan adında en sağda yer alan “tr” bölümü üst düzey alan adını (top-level domain-TLD), “gov” kısmı ikinci düzey alan adını (second-level domain-SLD), “btk” kısmı ise üçüncü düzey alan adını (third-level domain) oluşturmaktadır (Wilson, 2009, s.313).

TLD’ler² “.tr” (Türkiye), “.de” (Almanya), “.us” (ABD), “.gl” (Grönland) örneklerinde olduğu gibi ülkeleri ya da özerk bölgeleri tanımlamak için kullanılan ülke kodu üst düzey alan adları (country code top level domains-ccTLDs) ve “.com”, “.net”, “.org” gibi ccTLD’ler dışındaki üst düzey alan adları için kullanılan jenerik üst düzey alan adları (generic top level domains-gTLDs) olarak ikiye ayrılmaktadırlar. 2009’dan itibaren farklı dillerdeki karakterlerin Uluslararasılaştırılmış Alan Adı (Internationalized Domain Name-IDN) aracılığıyla ccTLD’lerde kullanılmaya başlanması ile birlikte ccTLD sayısı 300’e yaklaşmıştır³ (ICANN, 2012a).

2000 yılına kadar “.com”, “.edu”, “.gov”, “.int”, “.mil”, “.net”, “.org” ve “.arpa” olarak kullanılan gTLD’lere 2000 yılında 7 adet (.aero, .biz, .coop, .info, .museum, .name ve .pro), 2004 yılında da 8 adet (.asia, .cat, .jobs, .mobi, .post, .tel, .xxx ve .travel) gTLD daha eklenmiştir. Alan adlarının üst seviyede koordinasyonunu sağlayan ICANN, 2008 yılında başlatmış olduğu yeni gTLD (new gTLDs) programı ile 2012 yılında 1930 adet yeni gTLD talebi almıştır. 2013 yılının sonlarında yeni gTLD’ler yavaş yavaş kullanıma açılmaya başlanmış ve 2015 yılının mart ayı itibariyle toplamda 500’ün üzerinde yeni gTLD kullanıma açılmıştır⁴.

ICANN tarafından yetkilendirilen ve kendi TLD’lerini yöneten kayıt otoriteleri (*registry*), TLD altında alt alan oluşturmadan alan adı tahsisi yapabileceği gibi arzu ederlerse TLD altında alt alanlar oluşturup bu alt alanlarla birlikte alan adı tahsisi

² Mevcut TLD listesi ve detayları hakkında bilgi için bkz.: <http://www.iana.org/domains/root/db>

³ 26.01.2015 tarihi itibariyle <http://www.iana.org/domains/root/db> adresindeki ccTLD verisinden elde edilmiştir.

⁴ 6 Mart 2015 tarihi itibariyle 1930 yeni gTLD başvurusunun 532 tanesi kullanıma açılmış, 452 adedi geri çekilmiş, 72 tanesi ise ICANN tarafından kabul edilmemiştir. Diğer başvurulara ilişkin ise süreç devam etmektedir. Yeni gTLD’ler hakkında detaylı bilgi için bkz.: <http://newgtlds.icann.org/en/>

yapabilmektedirler. Örneğin; “.com”, “.net” gibi gTLD’lerde kişiler talep etmeleri halinde “btk.com”, “btk.net” şeklinde sadece SLD ve TLD içeren alan adlarını alabilirken, Türkiye’de “.tr” ccTLD’si altında “com.tr”, “.gov.tr” gibi alt alanlar bulunmakta olup “btk.gov.tr” gibi alan adı tahsisi yapılabilmektedir. Ayrıca alt alana sahip TLD yönetimleri isterlerse sadece alt alanla alan adı tahsisi yapabileceği gibi alt alanla birlikte doğrudan TLD uzantılı alan adı tahsisi de yapabilmektedir. Örneğin “.tr” ccTLD kayıt otoritesi Nic.tr (“.tr” Alan Adları) yönetimi tarafından belirlenen politikaya göre “SLD.TLD” şeklinde bir alan adı tahsis edilememekte olup “btk.gov.tr”, “bddk.org.tr” gibi üçüncü düzey alan adını içeren alan adları tahsis edilebilmektedir⁵ (Nic.tr Yönetimi, 2012). Diğer taraftan ise “.uk” gibi bazı ccTLD’lerde ise hem “SLD.TLD” şeklinde hem de üçüncü düzey alan adını içerecek şekilde bir tahsis politikası uygulanabilmektedir.

1.2.2. Hukuki niteliği

Alan adı teknik olarak internette belirli sunucuya ya da bilgisayara ait IP adresini tanımlamakta olup DNS sayesinde internet kullanıcısı tarafından web tarayıcısına girilen alan adı ilgili IP adresine yönlendirilmektedir (Dubgyur, 2002). Temel işlevi elektronik ortamda ulaşılmak istenen internet sayfasına ulaştırmak olan ve bir nevi elektronik ikametgâh/adres niteliği olan alan adının hukuki niteliği hakkında zamanla farklı görüşler ortaya çıkmıştır. Özellikle alan adının fikri mülkiyet kapsamında sayılıp sayılamayacağı tartışmalı bir konudur. Bir taraftan alan adının fikri mülkiyet kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini belirtenler olduğu gibi bu görüşün tamamen tersini savunanlar da bulunmaktadır. Ancak alan adının fikri mülkiyet olduğuna tamamen karşı çıkanlar da marka sahibinin markası adına alan adı alması örneğinde olduğu gibi fikri mülkiyet hakları ile alan adının bağlantısının olabileceğini kabul etmektedirler (Pantov, 2013; Dal, 2010). Bu durumu Marshall Leaffer (1998) “fikri mülkiyetin melez hali (*hybrid form of intellectual property*)” olarak nitelendirmiştir.

⁵ “.tr” de “tsk.tr” ve “nic.tr” alan adları Nic.tr Yönetiminin uygulamış olduğu politikanın istisnalarıdır.

Alan adının elektronik adres, medeni hukuk anlamında isim, ticaret unvanı, işletme adı, marka, işaret, eser adı olduğu yönünde görüşler bulunmakta ve alan adı bu kavramlarla karşılaştırılmaktadır⁶. Alan adının sayılan bu kavramlarla benzer yönleri bulunsa da söz konusu kavramlar, alan adının hukuki niteliğini tam olarak karşılamamaktadır (Öngören, 2010; Oğuz, 2014, s.234). Bunun için alan adının hukuki niteliğini mevcut ayırt edici işaret kategorisinden herhangi birisine dahil etmek suretiyle belirlemek yerine, alan adını tescilsiz, sui generis bir işaret olarak kabul etmek daha doğru bir yaklaşım olacaktır (Öngören, 2010).

Diğer taraftan alan adı sahibinin alan adı üzerindeki hakkının niteliği ile ilgili olarak da özellikle mahkemeler arasında farklı görüşler bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

- Alan adı sözleşmeden kaynaklı bir nisbi haktır (Tsai, 2013; Oğuz, 2014, s.237).
- Alan adı üzerindeki hak gayri maddi malvarlığı hakkıdır (Tsai, 2013; Oğuz, 2014, s.237).
- Alan adı üzerindeki hak maddi malvarlığı hakkıdır (Hancock, 2010; Tsai, 2013).
- Alan adı üzerindeki hak nisbi ve mutlak hakkın birlikte yan yana bulunduğu sui generis karma bir haktır (Oğuz, 2014, s.237-243).

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nda ise internet alan adı "*internet üzerinde bulunan bilgisayar veya internet sitelerinin adresini belirlemek için kullanılan internet protokol numarasını tanımlayan adlar*" olarak tanımlanmış olup aynı Kanunun 5'inci maddesinde internet alan adları numara, frekans gibi kıt kaynaklar arasında sayılmıştır. Ayrıca aynı Kanunun 34'üncü maddesinde "*...internet alan adları gibi intifa ve kullanım hakları ... hiçbir şekilde haczedilemez*" hükmü ile alan adlarında intifa ve kullanım haklarının bulunduğu ve alan adlarının hiçbir şekilde haczedilemeyeceği belirtilmiştir. Aynı Kanuna dayanılarak Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme

⁶ Alan adının hukuki niteliğine ve sayılan kavramlarla karşılaştırılmasına ilişkin detaylı bilgi için bkz.: Oğuz, 2014, s.149-282

Bakanlığı tarafından 2010 yılında çıkarılan İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nde de alan adlarının satılabileceği, devredilebileceği ve alan adından feragat edilebileceği belirtilmiştir.

1.2.3. Önemi

Başlangıçta alan adları sadece internet adresi işlevini görmekte iken internetin hızla gelişmesi, ticaretin küreselleşmesi ve internet üzerinden gerçekleştirilen elektronik ticaretin ekonomik boyutunun giderek artması ile birlikte alan adının önemi artmıştır. Birçok firma, sahip oldukları web sayfaları ile kendilerini tanıtmının yanında satış işlemlerini de gerçekleştirmektedirler. İnternet bu anlamda firmalar için önemli bir reklam ve pazar alanıdır. İnternet kullanıcıları ise internette belirli bir firmanın web sayfasına ulaşmak istediğinde bu firmanın marka, işletme adı gibi adlarıyla arama motorlarında arama yapmaktadır. Bu nedenle kişiler ve firmalar kendilerini tanıtmaya yarayan marka, işletme adı, ticaret unvanı gibi adlardan oluşan alan adlarını satın almayı tercih etmektedirler. Ancak alan adları doğası gereği tekindirler (*unique*). Diğer bir ifadeyle “*btk.gov.tr*” gibi belirli bir alan adından aynı anda sadece bir tane bulunabilir ve bu alan adı aynı anda başka kişilere tahsis edilemez. Bu anlamda Elektronik Haberleşme Kanunu'nda da belirtildiği üzere alan adları kıt kaynaklardandır. Diğer taraftan aynı marka, işletme adı vb. gibi ayırt edici işaretler ile farklı sektörlerde ya da farklı bölgelerde faaliyet göstermek mümkündür. Bu durum ise alan adının önemini daha da artırmaktadır (Dal, 2010).

1.2.4. Alan adının tahsisi

Alan adlarının tahsis edilme usulleri alan adının uzantısına göre değişebilmektedir. “.com”, “.net” gibi bazı alan adlarında tahsis için herhangi bir koşul aranmazken, “.eu”, “.gov”, “.com.tr” gibi alan adlarında ise tahsis için bazı usul ve koşullar bulunabilmektedir. Bu çerçevede alan adı tahsis işlemleri serbest (herhangi bir sınırlamaya tabi olmayan), yarı serbest ve kısıtlayıcı tahsis modelleri olmak üzere üç grupta toplanabilir (Ng, 2013; Bozbel, 2005).

Serbest tahsis modelinde tahsisine izin verilmeyen bazı adlar ve teknik bazı gereklilikler (alan adının daha önce tahsis edilmiş olması, alan adının kayıt otoritesinin belirlemiş olduğu karakterlerden oluşmaması vb.) haricinde alan adı sahibinin vasıfları (marka sahipliği, vatandaşlık veya ikamet zorunluluğu vb.) veya alan adı (alan adının bir marka olması ya da markaya çok benzemesi vb.) açısından tahsisin herhangi bir sınırlamaya tabi olmaksızın alan adının “ilk gelen alır” (*first come first served*) ilkesi çerçevesinde tahsis işlemi gerçekleşmektedir (Bozbel, 2005). Sadece belirli kurumların ya da firmaların kullanımı için ayrılan “.gov”, “.mil” gibi gTLD’ler haricindeki “.com”, “.net”, “.org”, “.xyz”⁷ gibi gTLD’lerde alan adlarının tahsisi bu model çerçevesinde gerçekleşmektedir. Belçika (.be), Danimarka (.dk), Hollanda (.nl), Portekiz (.pt) ve (.com.pt), İngiltere (.uk), (.co.uk) ve (.org.uk)⁸ gibi uzantılı bazı ccTLD’lerde de serbest tahsis modeli uygulanmaktadır.

Yarı serbest tahsis modelinde ise alan adına başvuran kişinin ilgili ccTLD’nin ait olduğu ülke ile bir bağlantısı bulunması (*local presence requirement*), başvuru alan adının tahsisine izin verilmeyen bazı adlardan oluşmaması ve teknik bazı gereklilikler taşınması haricinde alan adı sahipliği konusunda herhangi bir şart aranmamaktadır (Bozbel, 2005). “.eu” (Avrupa Birliği – AB), “.it” (İtalya), “.de” (Almanya) uzantılı ccTLD’ler yarı serbest tahsis modeline örnek olarak gösterilebilir. Yarı serbest tahsis modelinin uygulandığı alan adlarından biri olan “.eu” uzantılı alan adları sadece AB üyesi ülkelerden ya da İzlanda, Lihtenştayn ve Norveç ülkelerinden birinde bulunan gerçek kişiler ile buralarda kurulu olan tüzel kişilere “ilk gelen alır” ilkesi çerçevesinde tahsis edilmektedir⁹. Benzer şekilde “.it” uzantılı alan adları da AB’de bulunan gerçek kişiler ve tüzel kişilere tahsis edilmektedir¹⁰. “.de” uzantılı alan adlarında ise alan adı sahibi ya da Admin-C (Administrative Contact - İdari İrtibat) seviyesindeki yöneticinin Almanya’da ikamet etmesi gerekmektedir¹¹.

⁷ Mevcut TLD listesinde (<http://www.iana.org/domains/root/db>) “generic” olarak belirtilenler bu grubu oluşturmaktadır.

⁸ Detaylı bilgi için bkz.: “.be” için <https://www.dnsbelgium.be/en>, “.dk” için <https://www.dk-hostmaster.dk/english>, “.nl” için <https://www.sidn.nl/>, “.pt” ve “.com.pt” için <http://www.dns.pt/en/domains-2/domain-rules/>, “.uk”, “.co.uk”, “.org.uk” için <http://www.nominet.org.uk/>

⁹ Detaylı bilgi için bkz.: <http://www.eurid.eu/en>

¹⁰ Detaylı bilgi için bkz.: <http://www.nic.it/>

¹¹ Detaylı bilgi için bkz.: <http://www.denic.de/en/domains/general-information/domain-guidelines.html>

Son olarak kısıtlayıcı tahsis modelinin benimsendiği gTLD’lerde ve ccTLD’lerde talep edilen alan adı ile ilgili belirli bazı şartların bulunması gerekmektedir. Buna göre alan adı talebinde bulunan taraf, başvuru ad üzerinde hak sahipliğini ispatlayarak tescil yaptırabilmektedir (Bozbel, 2005). Sadece belirli kurumlara ya da firmalara tahsis edilen “.gov”, “.edu”, “.mil” gibi bazı gTLD’ler ile “.com.au”, “.net.au”, “.org.au”, “.ltd.uk”, “.plc.uk”¹² gibi bazı ccTLD’lere ait uzantılar kısıtlayıcı tahsis modelini uygulamaktadır. Örneğin “.gov” sadece ABD’de yer alan resmi kamu kurumlarına, “.edu” sadece ABD’de yer alan lise sonrası eğitim kurumlarına tahsis edilmekte olup bu uzantılarda alan adı alınırken kurumun adı ile alan adının uyumlu olması gerekmektedir. Benzer şekilde “.com.au” uzantılı alan adının tahsis edilebilmesi için başvuru sahibinin Avustralya’da kurulmuş olan ya da faaliyet gösteren bir şirket olması gibi bazı kriterleri taşıması ve alan adının söz konusu şirketin unvanı ya da markası ile uyumlu olması gerekmektedir (.au Domain Administration, 2012).

Türkiye’de ise alan adı yönetimini sürdüren Nic.tr tarafından belirlenen politika ve kurallar çerçevesinde ve alan adı uzantısına göre serbest tahsis modeli veya kısıtlayıcı tahsis modeli uygulanmaktadır. “.com.tr”, “.gov.tr”, “.edu.tr” gibi bazı “.tr” uzantılı alan adları, alan adı talebinde bulunan tarafın başvuru ad üzerinde hak sahipliğini belge ile ispatlaması halinde tahsis edilebilirken “.web.tr”, “.gen.tr” gibi bazı “.tr” uzantılı alan adlarına ise serbest tahsis modeli çerçevesinde kayıt yapılabilmektedir (Nic.tr Yönetimi, 2012).

Kısıtlayıcı tahsis modeli, alan adında meydana gelebilecek uyumsuzlukların düşük seviyede olmasını sağlamaktadır. Ancak kısıtlayıcı tahsis modelinin birtakım dezavantajları bulunmaktadır. İlk olarak kısıtlayıcı tahsis modelinde alan adı başvurularına ilişkin belgelerin incelenmesi idari anlamda zaman ve maliyet oluşturmaktadır. İkinci olarak kısıtlayıcı tahsis modeli, genellikle daha fazla alt alan kullandığından daha karmaşık bir yapı oluşturmakta ve bu da kısıtlı tahsis modelinin

¹² Detaylı bilgi için bkz.: “.gov” için <https://www.dotgov.gov/portal/web/dotgov/policy>, “.edu” için <http://net.educause.edu/edudomain/policy.asp>, “.com.au”, “.net.au”, “.org.au” için <http://www.auda.org.au/policies/2012-04/>, “.ltd.uk”, “.plc.uk” için <http://www.nominet.org.uk/uk-domain-names/registering-uk-domain/choosing-domain-name/rules>

serbest tahsis modeline göre daha az kullanıcı dostu olmasına yol açmaktadır. Son olarak da kısıtlı tahsis modelinde sadece belirli şartları sağlayanların alan adını tahsis ettirebilmesi sonucunda bu tahsis modelini uygulayan TLD'lerde daha az alan adı bulunmaktadır. Kısıtlı tahsis modelinin uygulandığı yerlerde alan adı tahsis ettirmek isteyen taraflar sayılan bu nedenlerden dolayı daha kolay tahsis ettirilebilen serbest tahsis modelinin uygulandığı gTLD'leri ve ccTLD'leri tercih etmektedirler (Ng, 2013).

Kişilerin serbest tahsis modelini daha fazla tercih etmesinden dolayı kısıtlayıcı tahsis modelini uygulayan kayıt otoriteleri, serbest tahsis modeli uygulayan kayıt otoriteleriyle rekabet etmekte zorlanmaktadır. Bundan dolayı kısıtlayıcı tahsis modelini uygulayan ccTLD kayıt otoriteleri serbest ya da yarı serbest tahsis modeline geçiş yapma eğilimindedirler. Bu çerçevede 2003 yılından bugüne kadar İsveç (.se), Çin (.cn), Finlandiya (.fi), Fransa (.fr), Norveç (.no), Slovenya (.si) gibi birçok ülkeye ait ccTLD otoriteleri kısıtlayıcı tahsis modelini terk edip serbest ya da yarı serbest tahsis modeline geçiş yapmışlardır (Ng, 2013). Nitekim Türkiye'de de kısıtlayıcı tahsis modeli ile tahsis edilmekte olan “.com.tr”, “.net.tr” ve “.org.tr” uzantılı alan adları için serbest tahsis modeline geçiş öngörülmüştür (İnternet Alan Adları Yönetmeliği, 2010).

İnternet Alan Adları Yönetmeliği'ne ve bu yönetmeliğe dayanılarak (Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından hazırlanıp 2013 yılında Resmi Gazete'de) yayımlanan İnternet Alan Adları Tebliği'ne göre .tr ağ bilgi sistemi (TRABİS) faaliyete geçtikten sonra¹³ mevcut durumda belgeli olarak tahsis edilen “.com.tr”, “.net.tr” ve “.org.tr” uzantılı alan adları belgesiz olarak ilk gelen alırlı kuralı çerçevesinde, diğer bir ifadeyle serbest tahsis modeli ile tahsis edilecektir. Ayrıca TRABİS faaliyete geçtikten bir yıl sonra da mevcut uzantıların yanında doğrudan “.tr” uzantılı alan adları da marka sahipliği önceliği ve açık artırma süreçleri sonrasında

¹³ TRABİS, ODTÜ ve Nic.tr yetkilileri tarafından sürece yönelik açılan davalar ve uluslararası platformda re-delegasyon işleminin devam etmesi sebepleriyle Haziran 2015 itibarıyla henüz faaliyete geçmemiştir.

serbest tahsis modeli çerçevesinde tahsis edilebilecektir (İnternet Alan Adları Yönetmeliği, 2010; İnternet Alan Adları Tebliği, 2013).

1.3. ICANN

1970 ve 1980'lerde daha çok üniversitelerin ve kamu kurumlarının kullanmış olduğu internetin, askeri olmayan kısmının altyapısının yönetimini koordine etme ve bu altyapı yönetimine finansman sağlama yükümlülüğünü 1991-1992 yıllarında ABD'de bilimsel araştırma, mühendislik ve eğitim faaliyetlerini destekleyen Ulusal Bilim Vakfı (National Science Foundation-NSF) üstlenmiştir. 1992'de ise ABD Kongresi, NSF'ye ağ üzerinde ticari faaliyetlere izin vermesi hususunda bir yetki vermiştir. NSF bunun üzerine 31 Aralık 1992'de NSI (Network Solutions, Inc.) şirketi ile DNS'nin alan adı tahsisi, koordinasyonu, bakımı ve diğer işlevlerinin yönetimi hususunda bir işbirliği anlaşması yapmıştır. 1 Ocak 1993 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren bu anlaşma 6 aylık uzatma seçeneğiyle birlikte 30 Eylül 1998 tarihinde sona ermiştir (Federal Register, 1998, s.31741-31742; NSI-NSF anlaşması, 1993).

NSI-NSF anlaşmasından sonraki süreçte DNS'nin yönetimi konusu yoğun olarak tartışılmıştır¹⁴. Yaşanan tartışmalar sonucunda dönemin ABD Başkanı Bill Clinton 1 Temmuz 1997 tarihinde "Elektronik Ticaret İçin Küresel Çerçeve (A Global Framework for Electronic Commerce)" projesinin bir parçası olarak DNS'nin, rekabeti artıracak ve idarede uluslararası katılımı teşvik edecek şekilde özelleştirilmesi için Ticaret Bakanı'nı görevlendirmiştir (Canbay, 2005; Kesan ve Shah, 2001).

Ticaret Bakanı'nın görevlendirilmesi üzerine ABD Ticaret Bakanlığı'nın (Department of Commerce) bir birimi olan Ulusal Telekomünikasyon ve Bilgi İdaresi (National Telecommunication and Information Administration - NTIA) tarafından hazırlanan ve "Yeşil Kitap" (*Green Paper*) olarak da bilinen "İnternet Ad ve Adreslerinin Teknik Yönetimini Geliştirecek Bir Teklif" (A Proposal to Improve Technical Management of Internet Names and Addresses) adlı taslak metin 1998 yılının başlarında

¹⁴ Yaşanan tartışmalar hakkında detaylı bilgi için bkz.: Kesan ve Shah (2001), Canbay (2005)

yayımlanarak kamuoyu görüşüne açılmıştır¹⁵. Yeşil Kitap'ın yayımlanmasından sonra kamuoyu görüşlerini alan NTIA, 5 Haziran 1998 tarihinde “Beyaz Kitap” (*White Paper*) olarak da bilinen “İnternet Ad ve Adreslerinin Yönetimine İlişkin Politika (Statement of Policy on Management Internet Names and Addresses)” adlı final raporunu yayımlamıştır (Geist, 2001).

Beyaz Kitap'ta, DNS'yi yönetmek üzere kar amacı gütmeyen bir özel kurumun oluşturulması önerilmiştir¹⁶. Beyaz Kitap'taki öneriler çerçevesinde ICANN kurulmuş ve NSI-NSF sözleşmesinin bitiş tarihi olan 30 Eylül 1998 tarihinde faaliyete başlamıştır. ABD Ticaret Bakanlığı ile ICANN arasında 25 Kasım 1998 tarihinde bir “Mutabakat Zaptı” imzalanmış ve böylece ICANN, ABD Hükümeti tarafından resmi olarak tanınmıştır (Işıklı, 2001).

İnternet kaynaklarını yöneten ICANN, sivil toplumun, internet kullanıcılarının, özel sektörün, ulusal ve uluslararası organizasyonların, hükümetlerin, araştırma, akademik ve teknik toplulukların tümünün temsil edildiği küresel, çok paydaşlı ve kar amacı gütmeyen bir özel sektör kuruluşudur (ICANN, 2013a; Canbay, 2005). ICANN'in misyonu küresel internet sisteminin tekil tanımlayıcılarını (*unique identifier*) genel düzeyde koordine etmek ve özellikle internetin tekil tanımlayıcı sistemlerinin istikrarlı ve güvenli işleyişini sağlamaktır. ICANN özellikle:

- i. İnternet'in üç tekil tanımlayıcı grubuna (Alan adları-DNS, IP adresleri ve otonom sistem numaraları, protokol port ve parametre numaraları) yönelik ayırma ve atama işlemlerini,
- ii. DNS kök sunucu sisteminin çalıştırılması ve geliştirilmesi işlemlerini,
- iii. Bu teknik işlemlere uygun ve makul bir şekilde politika gelişimini

¹⁵ “Yeşil Kitap”ın tam metni için bkz.: <http://www.ntia.doc.gov/legacy/ntiahome/domainname/dnsdrft.htm>

¹⁶ Beyaz Kitap'ın alan adları uyumsuzlukları çözümüne yönelik önerileri tezin 3.1'inci bölümünde yer almaktadır. Bunun dışında Beyaz Kitap'ın tam metni için bkz.: <http://www.ntia.doc.gov/federal-register-notice/1998/statement-policy-management-internet-names-and-addresses>

koordine etmektedir (ICANN, 2014). ICANN bu görevlerin bir kısmını İnternet Tahsisli Sayılar Otoritesi (Internet Assigned Numbers Authority – IANA) marifetiyle yerine getirmektedir¹⁷.

ICANN politika oluşturma işlevinin temelinde “çok paydaşlı model” olarak adlandırılan sistem bulunmaktadır. ICANN Yönetim Kurulu’nun çok paydaşlı yapısı Şekil 1.1’de gösterilmiştir. Bu yapıda;

- Hükümet Danışma Komitesi’nin (Governmental Advisory Committee-GAC),
- İnternet Mühendisliği Görev Grubu’nun (Internet Engineering Task Force-IETF),
- Teknik İrtibat Grubu’nun (Technical Liaison Group-TLG),
- Kök Sunucu Sistemi Danışma Komitesi’nin (Root Server System Advisory Committee-RSSAC),
- Güvenlik ve İstikrar Danışma Komitesi’nin (Security and Stability Advisory Committee-SSAC)

Yönetim Kurulu’nda oy kullanma hakkı bulunmamaktadır. Yönetim Kurulu’nda;

- Adaylık Komitesi’nin (Nominating Committee) sekiz,
- Ülke Kodlu Adlar Destek Örgütü’nün (Country-Code Names Supporting Organization - ccNSO) iki,
- Adres Destek Örgütü’nün (Address Supporting Organization-ASO) iki,
- Jenerik Adlar Destek Örgütü’nün (Generic Names Supporting Organization - gNSO) iki,
- Geniş Topluluğun (At-Large Community) bir

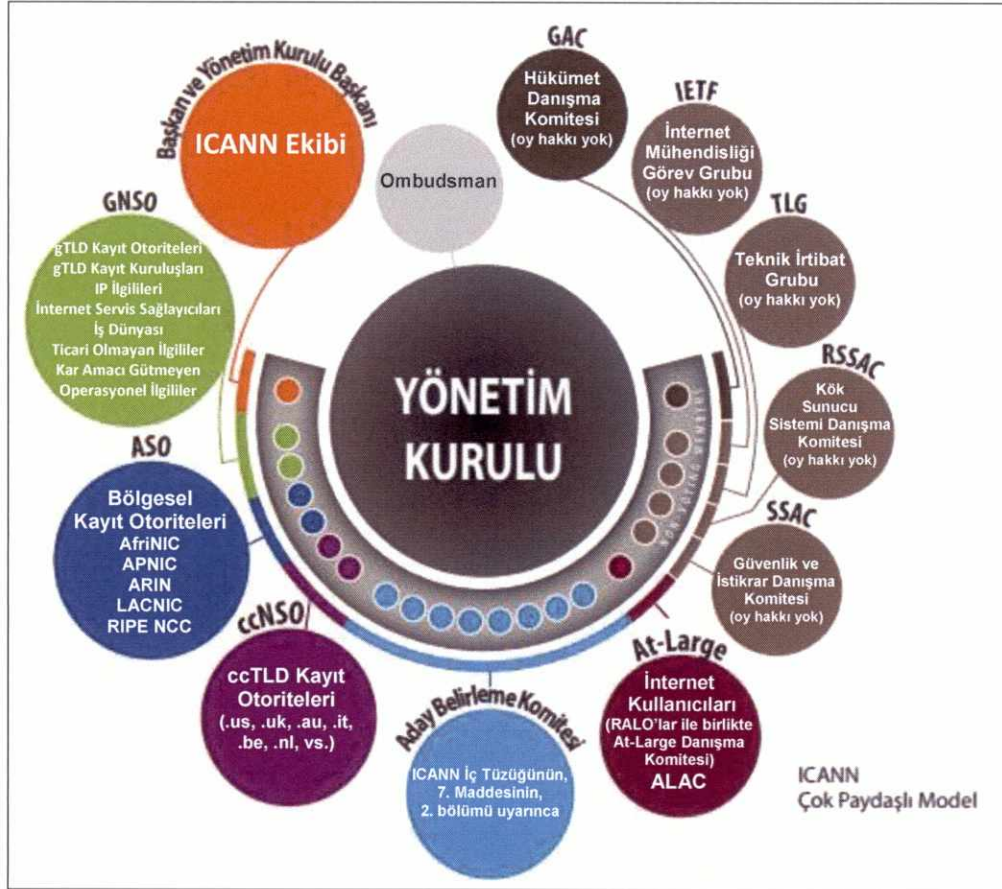
üyeyi bulunmakta olup her bir üyenin bir oy hakkı bulunmaktadır. Ayrıca ICANN Başkanı’nın da bir oy hakkı bulunmaktadır¹⁸ (ICANN, 2014).

¹⁷ IANA hakkında daha fazla bilgi için bkz.: <http://www.iana.org/>

¹⁸ ICANN’in yönetim kuruluna ilişkin daha detaylı bilgi için bkz.: ICANN (2014) ve Tok (2014)

Şekil 1.1. ICANN Organizasyon Şeması ve Çok Paydaşlı Model

Kaynak: ICANN, 2013b

1.4. Marka

Zekâ ve düşünce ürünü olan maddi olmayan mallar üzerinde sahiplerine tanınmış olan mutlak haklar, fikri mülkiyet hakları (*intellectual property rights*) olarak nitelendirilmektedir (Akıntürk, 2002, s.99). Fikri mülkiyet hakları, telif hakları (*copyrights*) ve sınai mülkiyet hakları (patent, faydalı model, marka, endüstriyel tasarım, coğrafi işaretler) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Hakan, 2008). Fikri mülkiyet hakları doğası gereği daha rahat ihlal edilebilirler. Herhangi birisinin bir eseri izinsiz çoğaltması ya da tescilli bir marka adını izinsiz olarak kullanması günümüzde oldukça kolaydır. İnternetin gelişmesi ile birlikte bu ihlaller yaygınlaşmıştır. Fikri mülkiyet hakları içerisinde markalara yönelik ihlaller markaların telif hakkı bulunan eserlere ve patentlere göre daha az içeriğe sahip olduğundan dolayı daha kolay

gerçekleşmektedir. Diğer taraftan markalar genellikle kısa sözcüklerden oluştukları için marka sahipleri ve kullanıcılar alan adlarında daha çok marka adlarını tercih etmektedirler. Bu ise marka hakkını ihlal edecek kişinin ya da aynı markaya sahip başka bir kişinin markanın adı ile aynı ya da benzer bir alan adı olarak ihlal oluşturma ihtimalini artırmaktadır (Christie, 2014). Nitekim alan adlarında meydana gelen uyuşmazlık davalarının konusu çoğunlukla marka hakkına tecavüz ile ilgili olmaktadır (Todd, 2005, s.39).

Markaların alan adlarında daha çok kullanılmasından ve gTLD’lerde ortaya çıkan uyuşmazlıklarda uygulanan Yeknesak Uyuşmazlık Çözüm Politikasında (Uniform Dispute Resolution Policy-UDRP) ve bazı ülkelerde uygulanan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına ilişkin politikalarda sadece marka (*trademark or service mark*) geçtiği için bu bölümde fikri mülkiyet haklarından marka incelenecek ve marka ile alan adı arasındaki farklılıklara değinilecektir.

1.4.1. Markanın tanımı

556 Sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin (KHK) 2’nci maddesinde marka “*ortak markalar ve garanti markaları dahil ticaret markaları veya hizmet markalarını ifade eder*” şeklinde tanımlanmıştır. Aynı KHK’nin “markanın içereceği işaretler” başlıklı 5’inci maddesi de şu şekildedir:

Marka, bir teşebbüsün mal veya hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlaması koşuluyla, kişi adları dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayınlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaretleri içerir.

KHK’nin 5’inci maddesinden de görüleceği üzere markanın bir mal veya hizmeti diğer mal ve hizmetlerden ayırt etmesi gerekmektedir. Bu minvalde bir işaretin marka olabilmesi için o işaretin mevcut diğer işaretlere göre ayırt edici bir özelliğe sahip olması gerekmektedir. Bu ayırt edici özelliği sağlayan işaret bir şekil veya çizim olabileceği gibi sözcükler, harfler ya da sayılardan da oluşabilmektedir.

1.4.2. Marka ve alan adı

Marka sahipleri için marka isimlerini alan adında kullanmak oldukça önemlidir. Bir internet kullanıcısı bir firmanın alan adını bilmiyorsa internette ilk olarak o firmanın markalarından biri ile arama yapmaktadır. İnternet kullanıcılarının doğru adresi bulabilmeleri ve ticari olarak internette de marka adı ile var olabilmek için firmalar marka adı ile aynı adı alan adı olarak kullanmak istemektedirler (Gilwit, 2003). Ancak marka hukuku uzun yıllar süren bir süreçten geçerek şimdiki haline gelmiş iken DNS'nin yakın geçmişte kurulan ve hukuki anlamda markaya göre daha oturmamış bir yapısı bulunmaktadır. Alan adı yönetimi ile marka yönetimi karşılaştırıldığında temel olarak üç farklılıktan bahsedilebilir (Tollett, 2001).

Temel farklılıklardan ilki DNS'nin karıştırılacak derecede birbirine benzeyen alan adlarının ayrımını yapamamasıdır. Özellikle alan adı ile başvuru sahibi arasında herhangi bir ilişki bulunup bulunmadığını incelemeyen serbest ve yarı serbest tahsis modellerinin uygulandığı TLD'lerde iki alan adı arasında çok az bir fark olsa dahi bu alan adları tahsis edilebilmektedir. Örneğin, "markaadi.com", "markadi.com" ya da "marka-adi.com" alan adları arasında sadece bir karakter fark bulunmaktadır. "markaadi.com" alan adı başka birisine tahsis edilmiş olsa dahi kişi şayet diğer iki alan adı tahsis edilmediyse bu iki alan adını kendi adına tahsis ettirebilmektedir (Tollett, 2001).

Ancak bu durum markada farklıdır. Marka hukuku hem markaların itibarını koruyacak hem de tüketiciyi yanıltmayı engelleyecek bir şekilde kurulduğundan çoğu marka tescil sisteminde marka başvuruları değerlendirilirken özellikle aynı mal ve hizmete ilişkin mevcut markalar ile benzerlik olup olmadığı, başka bir ifadeyle ayırt ediciliğin bulunup bulunmadığı dikkate alınmaktadır (Tollett, 2001; Efroni, 2003). Yeni marka başvurusundaki işaretin mevcut markalarda yer alan işarete az da olsa benzemesi durumunda marka başvurusunun reddedilme ihtimali bulunmaktadır (Singh, 2011).

Alan adı ile marka arasındaki temel farklardan ikincisi ise markalarda mal ve hizmetler bazında hazırlanmış bir sınıflandırma sistemi bulunmasına rağmen alan adlarında

böyle bir sınıflandırma sisteminin bulunmamasıdır¹⁹. Markalarda sınıflandırma sistemi sayesinde belirli bir mal ve hizmet sınıfında tescil edilmiş olan bir marka adının ya da işaretinin farklı mal ve hizmetleri belirleyen sınıflarda da tescil ettirilebilmesi mümkündür (Tollett, 2001). Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ'e (2014) göre Türkiye'de 45 farklı sınıf bulunmaktadır. Buna göre örneğin, bir kişi/firma 5. sınıftan "markaadi" markasını tescil ettirmesi halinde başka bir kişi/firma 5. sınıf dışında başka bir sınıftan "markaadi" adlı aynı markayı tescil ettirebilmektedir.

Diğer taraftan alan adı tahsislerinde başvuru sahibinin sunmuş olduğu mal ve hizmet dikkate alınmamaktadır. Sadece kısıtlayıcı tahsis modelinin uygulandığı alan adlarında kişinin belirli bir markaya sahip olması gibi alan adı talebinde bulunan tarafın başvuru ad üzerinde hak sahipliğini ispatlaması istenebilmektedir. Ancak bu durumda da başvuru sahibinin sunmuş olduğu mal ve hizmetin hangi kategoriye girdiğinin bir önemi bulunmamaktadır. Ayrıca alan adları tekil olduklarından dolayı aynı alan adı sadece bir defa tahsis edilebilmektedir. Örneğin, yukarıda verilen örnekteki ilk kişinin/firmanın "markaadi.com.tr" alan adını tahsis ettirmiş olması halinde farklı bir sınıftan "markaadi" adında bir marka tescili bulunan bir kişi "markaadi.com.tr" alan adını tahsis ettiremeyecektir (Tollett, 2001; Singh, 2011).

Alan adları ile markalar arasındaki üçüncü ve son temel fark ise internetin herhangi bir ulusal sınırının bulunmamasıdır. Bilindiği üzere serbest tahsis modelinin uygulandığı gTLD'lere dünyanın her yerinden alan adı tahsis işlemi gerçekleştirilebilmektedir ve bu alan adlarının bulunduğu internet sayfalarına dünyanın her yerinden erişim mümkündür. Benzer şekilde serbest tahsis modelinin geçerli olduğu ccTLD'lerde de durum aynıdır. Her ne kadar yarı serbest ya da

¹⁹ ".tr" gibi bazı ccTLD'lerde ".com.tr", ".org.tr" gibi ikinci seviyede bir sınıflandırma bulunmaktadır. Ancak bu sınıflandırma mal ve hizmetlerin kategorize edilmesinden ziyade ticari kullanımlara yönelik ".com.tr", ".info.tr", ".biz.tr" uzantılarının, vakıf, dernek vb. kuruluşların kullanımına yönelik ".org.tr" uzantısının, avukatların kullanımına yönelik ".av.tr" uzantısının kullanılması örneklerinde olduğu gibi daha çok kurumsal bir sınıflandırma olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Türkiye'de ".tr" uzantılı alan adlarının yaklaşık %75'inin ".com.tr" uzantılı alan adlarından oluştuğu göz önüne alındığında marka sahiplerinin ".tr" uzantılı alan adlarından çoğunlukla ".com.tr" uzantısını tercih etmekte olduğu sonucuna ulaşılabilir. ".tr" ile ilgili istatistikî bilgiler için bkz.: <https://www.nic.tr/index.php?USRACTN=STATISTICS>

kısıtlayıcı tahsis modelinin geçerli olduğu ccTLD'leri dünyanın her tarafından tahsis ettirmek mümkün olmasa da bu ülkelerde faaliyet gösteren yabancı şirketler ve kişiler alan adı tahsis ettirebilmekte ve bu ülkelerde alan adı tahsis ettirenlerin sunmuş oldukları internet sayfalarına dünyanın her yerinden erişim sağlanabilmektedir (Tollett, 2001).

Diğer taraftan markaya tanınan koruma, tescilli olduğu ülke ile sınırlı olduğundan bir ülkede marka olan bir işaret diğer ülkelerde de o ülkelerin ulusal mevzuatlarına göre marka olarak tescil ettirilebilmektedir. Ancak bu durumda da markanın korunması ilke olarak yine o ülke sınırlarını aşmamaktadır. Bu çerçevede sadece Türkiye'de "markaadi" ismi ile tescil edilen bir marka başka bir ülkede farklı kişiler tarafından marka olarak tescil ettirilebilir. Ancak bu durumda Türkiye'deki marka sahibi Türkiye'deki tescile dayanarak diğer ülkelerde hak iddia edemeyecektir²⁰ (Öngören, 2010). Marka ile alan adı arasındaki ulusal sınır hususu ve alan adlarının tekillik hususu birlikte değerlendirildiğinde dünyada sadece bir adet "markaadi.com" ya da "markaadi.com.tr" şeklinde alan adı olabilecek iken "markaadi" şeklinde farklı ülkelerde yüzlerce marka olabilecektir²¹ (Pantov, 2013).

Marka ile alan adı arasındaki üç temel farklılık dışında başka farklılıklar da bulunmaktadır. Alan adları sadece belirli karakterlerden oluşabilmektedir. Örneğin ".tr" ccTLD'sinde alan adı yalnızca harfler "a-z", rakamlar "0-9" ve tire (-) işareti kullanılarak en az iki en fazla 63 karakter uzunluğunda olabilir. Ancak markalarda böyle bir sınırlama bulunmamaktadır. Bir marka kelimelerden, harflerden, rakamlardan oluşabileceği gibi bir şekilden, resimden ya da bir sestenden oluşabilir. Dolayısıyla herhangi bir alan adının marka hukuku anlamında ayırt edicilik özelliği bulunması durumunda bu alan adının marka olarak tescil edilebilmesi mümkün iken

²⁰ Marka, ilke gereği tescil edildiği ülke sınırları içerisinde korunmakla birlikte Türkiye'nin de taraf olduğu Markaların Uluslararası Tescili Konusunda Madrid Anlaşmasına İlişkin Protokol çerçevesinde markanın, uluslararası tescili ile birden çok ülkede veya bir bölgede koruma sağlanması mümkündür (Türk Patent Enstitüsü, 2007).

²¹ Alan adlarında da gTLD ve ccTLD olarak bir sınıflandırma bulunmaktadır. Ancak dünyada 130 milyonun üzerinde ccTLD, 150 milyonun üzerinde gTLD bulunmasına rağmen toplamda 280 milyonun üzerinde olan alan adlarından 115 milyon adedi, diğer bir ifade ile dünyadaki tüm alan adlarının %40'ından fazlası ".com" uzantılı alan adlarından oluşmaktadır (Verisign, 2015).

harf ve rakam ile ifade edilemeyen markaların alan adı olarak tahsis edilmesi teknik olarak mümkün değildir. Ayrıca alan adlarının tahsis işleminde genel olarak “ilk gelen alır” ilkesi uygulanmakta olup alan adı tahsis işlemleri marka tescil işlemlerine göre çok daha kolay ve ucuz olarak gerçekleştirilmektedir (Wilson, 2009, s.330; Oğuz, 2014, s.189).

2. ALAN ADI UYUŞMAZLIKLARI

2.1. Alan Adı Uyuşmazlık Nedenleri

1990'lı yıllarda ticari olarak kullanılmaya başlanması ile birlikte internet daha da yaygınlaşmaya ve marka sahipleri ile alan adı sahipleri arasında ihtilaflar yaşanmaya başlamıştır (Federal Register, 1998, s.31741-31742).

1990'lı yıllarda şirketlerin internetin ticari olarak önemini kavramakta geç kalmaları, alan adlarında ilk uyuşmazlıkların görülmesine neden olmuştur. Şirketler internetin ticari önemini anladığında ise talep ettikleri birçok alan adının başkaları tarafından tahsis edilmiş olduğunu fark etmişlerdir. Kamuoyunun ilgisini çeken ilk uyuşmazlık durumu Josh Quittner adlı bir gazetecinin 1994 yılında kendi adına kayıt ettirdiği “mcdonalds.com” alan adına ilişkin olaydır. Tanınmış bir fast-food restoran şirketi olan McDonald's bu olayda alan adının tahsisine marka tesciline dayanarak itiraz etmiştir (Smith, 2007, s.174).

“mcdonalds.com” olayı incelendiğinde McDonald's şirketinin internetin önemini geç fark etmesinin görünen neden olduğu, olayın aslında DNS'in teknik yapısından ve alan adı tahsisinde uygulanan politikadan oluşan iki temel nedenden kaynaklandığı görülmektedir. Bu temel nedenlerden ilki DNS'in teknik alt yapısından dolayı alan adlarının tekil olması yani bir alan adından dünyada sadece bir tane olmasıdır. Birinci bölümde de bahsedildiği üzere alan adları tekil olduklarından bir alan adı bir kişiye tahsis edilmiş ise o alan adı başka bir kimseye tahsis edilememektedir (Smith, 2007, s.148, 169; Reed, 2004, s.43).

Alan adı uyuşmazlıklarının ikinci temel nedeni ise alan adlarının tahsisinde genel olarak uygulanan “ilk gelen alır” politikasıdır. Birinci bölümde de değinilen ve serbest tahsis ve yarı serbest tahsis modellerinde uygulanan “ilk gelen alır” politikası sayesinde bir kişi, başka kişilerce tescil edilmiş bir marka adını ilk başvuran olması durumunda alan adı olarak tahsis ettirebilmektedir (Landau, 1997). Bu durum bazı

kullanıcılar tarafından kötüye kullanılarak birçok tanınmış adın (marka, ünlü kişi vb.) alan adı olarak kayıt ettirilmesi sonucunu doğurmuştur (Llyod, 2008, s.430).

Alan adlarında meydana gelen uyuşmazlık davalarının konusu çoğunlukla marka hakkına tecavüz ile ilgili olmaktadır (Todd, 2005, s.39). Dolayısıyla alan adı ile marka arasındaki farklılıklar alan adlarında uyuşmazlığa neden olmaktadır. Bu çerçevede birbirine benzeyen alan adlarının tahsis edilebilmesi, alan adlarında markalardaki gibi bir sınıflandırma sisteminin bulunmaması ve alan adlarının ülke ile sınırlı olmaması alan adı ile marka arasında bir çatışmanın çıkmasına neden olabilmektedir (Singh, 2011).

2.2. Alan Adı Uyuşmazlığına Neden Olan Hareket Türleri

2.2.1. Alan adı karaborsacılığı (Cybersquatting)

Türkçeye alan adı karaborsacılığı olarak çevrilebilecek *cybersquatting*¹ kavramı bir kişinin kötü niyetli olarak, yasal olarak bir ilgisinin bulunmadığı marka adını, şirket adını, ünlü ismi vb. tanımlayıcı niteliği bulunan ve daha çok fikri mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilen isimleri alan adı olarak tahsis ettirmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu işi yapan kişiler ise *cybersquatter* olarak adlandırılmaktadırlar. Bu kişiler kayıt ettirdikleri alan adlarını çoğunlukla kar etme olmak üzere farklı amaçlar için kullanabilmektedirler. Bu amaçlar şu şekilde sıralanabilir:

- Belirli bir marka adına ilişkin alan adını, marka sahibine ya da üçüncü bir kişiye (marka sahibinin rakibi, muhtemelen kamuoyunu aldatarak markanın itibarına zarar verecek kişiler vb., o alan adına ilgi duyan kişiler) yüksek fiyattan satmak,

---

¹ Cybersquatting kavramı yerine cyber speculating, domain-grabbing, cyberpiracy, domain name hijacking kelimeleri de kullanılmaktadır. Kimi zaman da cybersquatting ve cyberpiracy kavramları birbirinden farklı anlamlarda kullanılabilir. Ancak bu çalışmada tüm bu kavramların yerine alan adı karaborsacılığı kavramı kullanılacaktır.

- Markanın tanınmışlığı sayesinde kullanıcıların o alan adına ait web sayfasını (genellikle reklam içerikli web sayfaları) sık ziyaret etmeleriyle, başka bir web sayfasına yönlendirmeye vb. yöntemlerle haksız kazanç sağlamak,
- Alan adını aktif olarak kullanmayıp zaman içinde marka sahibinin ya da üçüncü bir kişinin gelip kendisinden alan adını belirli bir ücret karşılığında talep etmesini beklemek,
- Alan adını aktif olarak kullanmama suretiyle ve herhangi bir kar getirisi beklemeden sadece alan adını elinde bulundurarak marka sahibinin veya başkalarının o alan adını tahsis ettirmesini engellemek (Ebersöhn, 2006; Lindsay, 2007, s.96-98; Pantov, 2013).

İnternetin ticarileşmesini, marka sahiplerinin alan adının önemini geç anlamasını ve alan adlarının tahsisinin kolay olmasını fırsat bilen bazı kişiler tanınmış markaların, ünlü isimlerin vb. diğer tanımlayıcı niteliği bulunan isimlerin alan adlarını kayıt ettirmişlerdir (Tollett, 2001). Bu kayıt ettirenlerin başında gelen isimlerden birisi olan ve “alan adı karaborsacılığının babası” (*godfather of domain name cyberpiracy*) olarak da nitelendirilen kişi Dennis Toeppen’dır (Silberlight, 2002).

Toeppen, Delta Airlines ve Lufthansa’nın da içinde bulunduğu yüzün üzerinde tanınmış markanın alan adını kaydettirmiş ve daha sonra bu alan adlarını marka sahiplerine ve şirketlere 15.000\$’a varan yüksek fiyatlardan satmaya çalışmıştır. Ancak bunların bazılarında marka sahipleri Toeppen’e talep etmiş olduğu parayı ödemek yerine mahkemeye başvurmuşlardır. Örneğin Toeppen, Panavision firmasının sahibi olduğu “Panavision” ve “Panaflex” markalarıyla ilgili olarak “panavision.com” ve “panaflex.com” alan adlarını kayıt ettirmiştir. Daha sonra Panavision firması bu alan adlarını talep ettiğinde firmadan 13.000\$ talep etmiştir. Panavision firması ise bu parayı Toeppen’e ödemek yerine mahkemeye başvurmuştur (Silberlight, 2002; Singh, 2011).

Toeppen, alan adını satmaya çalışırken yapılan işin yasallığını sağlama amacıyla farklı yöntemler kullanmıştır. “panavision.com” alan adına ilişkin web sayfasına Pana, Illinois gibi marka adında geçen yerlerin fotoğraflarını koymak bu yöntemlerden

birisidir. Ancak hiçbir mahkeme Toeppen'i alan adı karaborsacılığı davalarında haklı bulmamıştır. Panavision davasında da mahkeme Toeppen'in yüzlerce alan adını marka sahiplerine satarak kar etmek için elinde bulundurduğunu tespit etmiş ve bu yüzden Toeppen'in iyi niyetli olamayacağına kanaat getirerek Panavision firması lehine hüküm vermiştir (Silberlight, 2002; Singh, 2011).

Dennis Toeppen örneğinde olduğu gibi alan adı karaborsacılığı, marka sahiplerinin haksız bir şekilde yüksek meblağlar ödemesine neden olmaktadır. Ancak alan adı karaborsacılığının zararları bununla sınırlı değildir. Öncelikle alan adı karaborsacılığı internet üzerinden sunulan mal veya hizmetin doğru kaynaktan olup olmadığıyla ilgili olarak kamuoyunda bir karışıklık oluşturabilmekte ve tüketicilerin aldanmasına neden olabilmektedir. Bu durum ise e-ticareti olumsuz yönde etkileyebilecek ve e-ticaretin gelişimine zarar verebilecektir (Ebersöhn, 2006; Singh, 2011).

İkinci bir husus ise; alan adı karaborsacılığından dolayı marka sahiplerinin kendi markalarına ilişkin alan adını internet ortamında kullanamamaları nedeniyle markalarının tüketici gözündeki itibarının azalması ve marka sahiplerinin gelir kaybedebilmesidir. Ayrıca alan adı karaborsacılığı yapılan alan adına ait web sayfasında pornografi gibi birtakım yayınların yapılması ise markanın itibarını olumsuz etkileyebilecektir (Ebersöhn, 2006).

Son olarak da başlangıçta belirtildiği gibi alan adı karaborsacılığı marka sahipleri için birtakım maliyetlerin oluşmasına neden olabilecektir. Öncelikle marka sahiplerinin alan adı karaborsacılığı yapıp yapılmadığını tespit etmek için sürekli olarak araştırma yapması gerekebilecek ve bunun için hem zaman kaybına hem de maddi kayba uğrayacaklardır. Ayrıca alan adı karaborsacılığının gerçekleştiği tespit edilen kendi markaları ile ilgili alan adlarını geri alabilmek için marka sahipleri yüksek tutarlarda mahkeme ücretleri gibi çeşitli masraflarla karşılaşabileceklerdir (Ebersöhn, 2006).

Sayılan bu olumsuzluklar birlikte değerlendirildiğinde, alan adı karaborsacılığı denetlenmediği takdirde internetin ticari olarak büyümesini sekteye uğratabilecektir (Woodard, 2009). Özellikle işletmelerin hem reklam anlamında hem de ürünleri

satma ve tüketiciyi bilgilendirme anlamında interneti ve e-ticareti kullandığı düşünülürse alan adı karaborsacılığı ile gerçekleştirilen alan adı ihlallerinin önlenmesi oldukça önem arz etmektedir (Gilwit, 2003).

2.2.2. Klavye korsanlığı (Typosquatting)

Alan adlarında uyumsuzluğa neden olan hareket türlerinden ikincisi olan klavye korsanlığı, internet ziyaretçisi fazla olan web sayfalarına ilişkin alan adlarının benzerini küçük değişikliklerle veya eksik ya da fazla harf(ler) ile alan adı olarak kayıt ettirilmesidir. “wwwpaienewebber.com” örneğinde olduğu gibi klavye korsanlığı yapan kişiler bazen de “www” harflerinden sonra gelen “.” (nokta) işaretini kaldırarak alan adı kayıt ettirmektedirler. Bu işlemi yapan kişilerin amacı oluşturulan bu alan adına ait web sayfasını internet kullanıcılarının yazma veya heceleme hatası nedeniyle ziyaret etmelerini sağlamak ve farklı yollarla gelir elde etmeye çalışmaktır (Gilwit, 2003; Oğuz, 2014, s.313).

Klavye korsanlığı aracılığı ile gelir elde edenlerin uyguladıkları yöntemlerden ilki internet kullanıcısının alan adını yazarken yazım hatası yapması sonucunda eriştiği web sayfasında yoğun bir şekilde reklam ile karşılaşmasını ve kullanıcının bu reklamlara tıklamadan sayfadan çıkamamasını sağlamak suretiyle reklam geliri elde etme şeklinde olup bu yöntem “*mousetrapping*” (fare kapanına tutulma) olarak da adlandırılmaktadır. İkinci olarak ise kötü niyetli kişinin bir marka adında çeşitli değişiklikler yaparak bu adları alan adı olarak kaydettirmesinden sonra bu alan adlarına ilişkin web sayfalarında bu markaya yönelik olumsuz görüşleri paylaşma şeklinde gerçekleşmektedir. Bu durum ise markanın itibarına zarar verebilmekte ve marka sahibinin gelirini olumsuz etkileyebilmektedir. Üçüncü olarak ise kötü niyetli kişinin popüler olan sitenin sunduğu hizmetlerin ve/veya ürünlerin benzerini daha ucuza sunarak haksız menfaat sağlaması şeklinde gerçekleşmektedir (Gilwit, 2003; Oğuz, 2014, s.313).

Klavye korsanlığı ile kötü niyetli kişiler çok ziyaret edilen “yahoo.com”, “google.com”, “msn.com” gibi alan adlarına benzeyen alan adlarını tahsis ettirdikten

sonra bu sayfalardan elde ettikleri reklam geliri sayesinde binlerce hatta milyonlarca dolar kazanç sağlayabilmektedirler (Sullivan, 2000). Klavye korsanlığı ile ilgili ABD'deki en ünlü davalardan birisi *Shields v Zuccarini* davasıdır (Singh, 2011).

Shields v Zuccarini davasında (2001) davacı taraf olan Joseph C. Shields grafik sanatçısı olup "Joe Cartoon" adının lisansını almış ve bu ad altında karikatürlerini ve animasyonlarını yapmış ve pazarlamıştır. 1997 yılında da "joecartoon.com" alan adını almış ve bu alan adına ait web sayfasında ürettiği animasyonlardan örnekler sunmuş ve bunların pazarlamasını yapmıştır. Davalı taraf olan John Zuccarini ise "joecartoon.com" alan adına benzeyen "joescartoon.com", "joecarton.com", "joescartons.com", "joescartoons.com" ve "cartoonjoe.com" alan adlarını 1999 yılında kaydettirmiştir. Bu beş alan adı da incelendiğinde "joecartoon.com" alan adından sadece birkaç harfin farklı olduğu ya da "cartoonjoe.com" da olduğu gibi kelimelerin yerinin değiştirildiği görülmektedir.

Zuccarini'nin kayıt ettirdiği bu alan adlarına ait web sayfalarında başka sitelerin ve kredi kartı şirketlerinin reklamları yer almıştır. İnternet kullanıcıları "joecartoon.com" alan adı yerine tarayıcılarına yanlışlıkla bu alan adlarından birini yazıp bunlara ilişkin web sayfasına girdiklerinde herhangi bir reklama tıklamadan bu web sayfalarından çıkmamışlardır. Zuccarini ise kullanıcıların her bir reklama tıklamasında 10 ile 25 cent arasında para kazanmıştır. Zuccarini'nin 3000'den fazla buna benzer şekilde alan adının bulunduğu ve bu alan adlarına ilişkin web sayfaları aracılığıyla yıllık 800.000 \$ ile 1.000.000 \$ arası kazanç sağladığı tespit edilmiştir (Shields v Zuccarini, 2001). Shields haricinde Zuccarini'ye klavye korsanlığı yaptığı iddiası ile dava açanlar arasında Office Depot, Nintendo, Hewlett-Packard, The Wall Street Journal, Encyclopedia Britannica, Calvin Klein, Yahoo gibi büyük şirketler ve markalar da bulunmaktadır (Sharma, 2011, s.527).

Klavye korsanlığı gerçekleştiren kişilerin uyguladıkları yöntemlerden ikincisi olan ve sık ziyaret edilen alan adına ilişkin olumsuz görüşleri paylaşmak şeklinde gerçekleşen yöntemlere örnek olarak *Jews for Jesus v. Steven C. Brodsky* davası verilebilir. Bu davada davacı Jews for Jesus kar amacı gütmeyen ve dini propaganda yapan bir kuruluş olup

“Jews for Jesus” markasının sahibidir. Bu kuruluş 24 yıl boyunca “Jews for Jesus” ifadesini reklamlarında ve faaliyetlerinde kullanmıştır. Jews for Jesus “jews-for-jesus.org” alan adının da kaydını yaptırmıştır. Davalı taraf olan Steven C. Brodsky ise bu kuruluşu eleştirenlerden biri olup “jewsforjesus.org” alan adını tahsis ettirmiştir. Bu alan adına ait web sayfasında bahsi geçen kuruluşu ve faaliyetlerini eleştiren içerik yer almıştır. Klavye korsanlığından dolayı Jews for Jesus’a ait web sayfasına erişmek isteyen kullanıcılar alan adını “jews-for-jesus.org” yerine “jewsforjesus.org” olarak yanlış yazdıklarında Jews for Jesus’un görüşleri ile tamamen zıt görüşlerin bulunduğu web sayfasına ulaşmışlardır. Mahkeme bu olayda haksız rekabetin ve marka hakkına tecavüzün bulunduğunu ve marka itibarına zarar verildiğini tespit etmiştir (Jews for Jesus v. Steven C. Brodsky, 1998).

Haksız rekabete, marka hakkına tecavüze, marka itibarında zarara neden olabildiğinden ve klavye korsanlığı yapan kişilere çeşitli yollarla haksız bir menfaat sağladığından dolayı klavye korsanlığı ile gerçekleştirilen alan adı ihlallerinin önlenmesi de önem arz etmektedir.

2.2.3. Tersine alan adı gaspı (Reverse domain name hijacking)

Alan adı karaborsacılığında ve klavye korsanlığında alan adını tahsis ettiren kişi kötü niyetli olarak alan adını tahsis ettirmektedir. Tersine alan adı gaspında (*reverse domain name hijacking*) ise alan adı sahibinin alan adını kayıt ettirirken herhangi bir kötü niyeti bulunmamakta olup alan adı sahibi alan adını kullanırken de herhangi bir marka hakkını ihlal etmemekte ve alan adını meşru bir şekilde elinde bulundurmaktadır. Ancak tersine alan adı gaspında marka sahibi alan adına ve/veya markaya ilişkin mevcut kuralları ve/veya düzenlemeleri kullanmak suretiyle alternatif uyumsuzluk çözüm yollarına ya da mahkemeye başvurarak meşru bir şekilde kullanılan alan adını kendi adına tahsis ettirmeye çalışmaktadır. Marka sahibinin bu şekilde alan adını haksız yolla elde etmeye çalışmasına tersine alan adı gaspı adı verilmektedir (Oğuz, 2014, s.318; Zainol, 2010).

Alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarının ve/veya mahkemelerin tersine alan adı gaspı ile ilgili olarak almış olduğu kararlar alan adını meşru şekilde tahsis ettirip kullanan kişi lehine olabildiği gibi tersine alan adı gaspına teşebbüs eden marka sahibi lehine de olabilmektedir (Oğuz, 2014, s.319). Alan adı sahibi lehine verilen kararlara örnek olarak *Jessica Perkins and James Perkins - Mama May I, LLC. v. Chris Phillips ve Data Concepts Inc. v. Digital Consulting Inc.* uyuşmazlıkları verilebilir. *Jessica Perkins and James Perkins - Mama May I, LLC. v. Chris Phillips* davasında davacı taraf olan Jessica Perkins ve James Perkins adında iki kişi, Phillips adına kayıtlı “mamamayi.com” alan adını almak istemişler ve bunun için Phillips ile anlaşmaya çalışmışlar fakat anlaşamamışlardır. Bunun üzerine Perkinsler “MAMA MAY I” adı ile marka tesciline başvurmuşlar ve hemen sonrasında da marka hakkını ileri sürerek alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvurmuşlardır. Alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmasında yer alan düzenlemelerin yanında “MAMA MAY I” marka başvurusunun alan adı tahsisinden daha sonra olduğunu da dikkate alan hakem Perkinslerin alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvurmakla tersine alan adı gaspına teşebbüs ettiğine karar vermiştir² (Shultz ve Hofflander, 2013).

“mamamayi.com” örneğinde olduğu gibi tersine alan adı gaspçısının aleyhine sonuçlanan bir başka olay ise *Data Concepts Inc. v. Digital Consulting Inc.* davasıdır. Bu davada davacı taraf olan *Digital Consulting Inc.* “DCI” adını 1987 yılında marka olarak tescil ettirmiş, davalı taraf olan *Data Concepts Inc.* ise 1993 yılında şirket isminin ilk harflerinden oluşan “dci.com” alan adını kayıt ettirmiştir. “DCI” markasının sahibi olan *Digital Consulting Inc.* 1996 yılında marka hakkını ileri sürerek yerel mahkemeye başvurmuştur. Yerel mahkeme ve sonrasında bölge mahkemesi davacı lehine karar vermiştir. Bu mahkemelerde yargıçlar “dci.com” alan adının kullanıldığı süre boyunca alan adı sahibinin herhangi bir marka ihlali gerçekleştirmediğini, yüzlerce şirketin şirket adını oluşturan kelimelerin ilk harflerinin “DCI” harflerinden oluştuğunu ve birçok şirketin farklı yerlerde veya farklı kategorilerde “DCI” adında marka tescilinin bulunduğunu dikkate almadan karar vermişlerdir. Davalı taraf *Data Concepts Inc.* bölge mahkemesinin kararını temyize

² Kararın tamamı için bkz.: <http://domains.adrforum.com/domains/decisions/1445335.htm>

götürmüştür. ABD Temyiz Mahkemesi'nin 6. Dairesi ise bölge mahkemesinin söz konusu kararını bozmuştur (Oppedahl, 1999).

Tersine alan adı gaspçısının lehine sonuçlanan karara örnek olarak *Fiber-Shield Industries, Inc. v. Fiber Shield Ltd* ihtilafı verilebilir. Bu olayda “FIBER-SHIELD” markasının sahibi olan davacı Fiber-Shield Industries, Inc., Kanada’da kurulmuş ve faaliyet gösteren davalı Fiber Shield Ltd.’nin sahibi olduğu “fibershield.net” alan adının kendisine devredilmesi talebiyle alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvurmuştur. Blackman (2001, s.233), davada uygulanan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmasının kurallarına göre davalı taraf yaygın olarak alan adı ile tanındığından davalının bu alan adı üzerinde meşru bir hakkının bulunduğunu ifade etmiştir. Ayrıca davalının kötü niyetli olduğuna dair bir delil bulunmadığını belirtmiştir. Ancak hakem davalı tarafın “FIBER-SHIELD” markasının sahibi olan davacı tarafa göre üstün bir hakkı olduğunu ileri sürmemesinden dolayı “fibershield.net” alan adının davacı tarafa devredilmesine karar vermiştir. Söz konusu olayda uygulanan uyuşmazlık çözüm mekanizmasının kurallarına göre alan adı devri kararı verebilmek için üstün hakkın bulunmaması tek başına yeterli olmamaktadır. Uygulanan uyuşmazlık çözüm kurallarına göre kişi marka sahibi olmasa dahi tahsis ettirmiş olduğu alan adı ile yasal bir hakkının veya ilgisinin bulunduğunu ispatlaması durumunda söz konusu alan adını kullanabilecektir. Dolayısıyla kişinin sadece marka sahibi olması marka adı ile aynı ya da benzer tüm alan adları üzerinde otomatik bir hak sağlamamaktadır. Ancak bu davada hakem bu hususu dikkate almadığından alan adının devrine karar vermiştir (Blackman, 2001, s.233-234).

Örneklerden de görüleceği üzere tersine alan adı gaspı girişiminde bulunanlar başarılı olabileceği gibi başarısız da olabilmektedirler. Bu girişimlerin çoğu başarısız olsa dahi alan adını meşru bir şekilde elinde bulunduran taraf için zaman kaybına ve parasal kayba neden olabilmektedir (Shultz ve Hofflander, 2013). Ayrıca tersine alan adı gaspı girişiminde bulunan tarafın davayı kazanması durumunda alan adını meşru bir şekilde elinde bulunduran taraf alan adını kaybederek de zarara uğrayabilmektedir. Bunun için bir taraftan marka sahiplerini korumak için alan adı karaborsacılığı ve klavye

korsanlığını engellemek gerekirken diğer taraftan alan adını meşru bir şekilde elinde bulunduran tarafın haklarının da korunması gerekmektedir.

2.3. Alan Adı Uyuşmazlıklarının Çözümü ve Önlenmesi

Yukarıdaki bölümlerde alan adı sahipliğinde yaşanan uyuşmazlıkların nedenleri ile alan adlarında yaşanan bu uyuşmazlıklara neden olan farklı hareket türleri incelenmiştir. Tezin bu kısmında ise marka sahiplerinin ve ilgili diğer kişilerin hak sahibi olduğu isme ilişkin bir uyuşmazlık yaşamaması için alınabilecek önlemler ile üçüncü tarafların alan adını kullanarak marka sahiplerinin ve diğer hak sahiplerinin haklarını ihlal etmesi durumunda ortaya çıkacak uyuşmazlıkların çözümlenebilmesi için başvurabileceği yollar incelenecektir.

2.3.1. Uyuşmazlık ortaya çıkmadan önce uyuşmazlığın önlenmesi

Alan adında meydana gelebilecek uyuşmazlıkları önleyebilmek için birkaç farklı yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemlerden ilki alan adlarında yeni bir TLD veya yeni bir alt alan kullanıma açılacağında bu TLD'nin veya alt alanın herkesin kullanımına açılmadan önce belirli bir süre içerisinde hak sahibi (marka sahibi vb.) olan kişilerin haklarına ilişkin isimleri (marka ismi vb.) alan adı olarak almalarına olanak sağlayan ve “*sunrise period (gün doğumu süreci)*” olarak adlandırılan “*sunrise*” yöntemidir. Bu yöntem sadece yeni bir TLD veya yeni bir alt alan oluşturulduğunda kullanılabilir. Mevcut durumda tahsis edilebilen “.com”, “.org” gibi uzantılarda kullanılması mümkün olmamaktadır (Ng, 2013).

Alan adı ihlallerini önlemek için uygulanabilecek ikinci bir yöntem ise “defansif kayıt (*defensive registrations*)” yöntemidir. Defansif kayıt yönteminde hak sahibi olan kişi hak sahibi olduğu isimlerle ilgili olarak hak ihlalinin gerçekleşebileceği isimlerin tamamını kullanmayacak olsa dahi alan adı olarak tahsis ettirerek üçüncü tarafların bu adları alan adı olarak kayıt yaptırmasını engellemektedir (Ng, 2013).

“İstisna yöntemi (*exclusion mechanism*)”, alan adı ihlallerini engellemek için kullanılacak üçüncü bir yöntemdir. Bu yöntemde hak sahiplerinin belirli isimlerinin istisna listesine alınmasını talep etme hakkı bulunmaktadır. İstisna listesinde yer alan adlar doğrulama yapılmadıkça tahsis edilememektedir. İstisna listesinde yer almayan adlar için ise normal tahsis süreci uygulanmaktadır (Ng, 2013).

Uyuşmazlıkları önlemek için uygulanabilecek son yöntem ise izleme servisleridir (*watch services*). İzleme servisi ile herhangi bir uyuşmazlık iddiası yaratabilecek alan adı başvurularında başvuruda bulunan kişi uyarılmaktadır (Ng, 2013).

ICANN, başlatmış olduğu yeni gTLD programında alan adı karaborsacılığı gibi alan adı uyuşmazlıklarını önlemek ve yukarıda sayılmış olan yöntemlerden bazılarının uygulanabilmesini sağlamak için “Ticari Marka Veri Havuzu” (Trademark Clearinghouse-TMVH) adı verilen küresel bir veri tabanı oluşturmuştur. Gerekli şartları sağlayan tescilli marka sahipleri, mahkeme kararıyla geçerlilik kazanmış olan marka sahipleri ile kanuna veya sözleşmeye göre özel olarak korunan marka sahipleri yıllık belirli bir ücret³ karşılığında TMVH’ye başvuru yapmaları ve başvurularının uygun bulunması halinde yeni gTLD’lerde markalarına yönelik gerçekleştirilecek alan adı ihlallerinin önlenmesi için birtakım hizmetlerden faydalanma imkânı bulmaktadır. Bu imkânlardan ilki yeni bir gTLD herkesin kullanımına açılmadan önce gerçekleşen “*sunrise period*”da marka sahibinin kendi markası ile aynı ya da benzer⁴ bir adı alan adı olarak kaydettirebilmesidir. İkinci olarak da “*sunrise period*”unu müteakip başlayan ve en az 90 gün süren Ticari Marka İddiaları (*Trademark Claims*) sürecinde TMVH’de yer alan bir marka adına ilişkin alan adı başvurusu olması durumunda alan adına başvuran kişi ilgili markanın TMVH’ye kayıtlı olduğunu gösteren bir uyarı mesajı almaktadır. Bu uyarıya rağmen alan adına başvuran kişinin alan adını tahsis ettirmesi durumunda marka sahibine tahsise ilişkin bir mesaj gönderilerek marka sahibi bilgilendirilmektedir. Son olarak ise Ticari Marka İddiaları süreci sona erdikten sonra üçüncü bir kişinin TMVH’de yer alan bir marka adını alan adı olarak

³ TMVH’ye ilişkin diğer bilgi ve ücretler için bkz.: <http://www.trademark-clearinghouse.com/>

⁴ TMVH kılavuzunda (*TMVH Guidelines*) benzerlik şekli açıklanmıştır (TMVH Kılavuzu, 2013)

kaydettirmesi durumunda marka sahibine buna ilişkin bir bildirim gönderilmektedir (TMVH Kılavuzu, 2013).

2.3.2. Alan adı uyuşmazlıklarının çözümü

Alan adında meydana gelen uyuşmazlıkların çözümü için taraflar mahkemeye başvurabilmekte ya da o alan adına yönelik uygulanan bir alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması mevcutsa bu çözüm yoluna başvurabilmektedir. Mahkemeler, alan adı ihlallerine yönelik özel bir düzenleme bulunmadığı durumlarda mevcut yasalara (haksız rekabete, marka ihlaline yönelik yasal düzenlemeler vb.) göre karar vermektedirler. Alternatif uyuşmazlık çözümünde ise bir sonraki bölümde de anlatılacağı üzere yetkili otorite tarafından belirlenmiş kurallara göre süreç işletilmekte ve karar verilmektedir. Her iki yolun da kendine özgü avantajları ve dezavantajları bulunmaktadır⁵.

Alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmasının en önemli avantajı mahkemelere göre daha hızlı ve ucuz olmasıdır. Mahkemelerde birkaç yılda çözümlenebilen bir uyuşmazlık UDRP gibi bir alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmasında yaklaşık 40 gün içerisinde ve hizmet sağlayıcıya göre değişmekle birlikte birkaç bin dolar maliyetle çözümlenebilmektedir. İkinci bir husus ise; alan adı sahibi ile şikâyetçinin farklı ülkelerden olması durumunda uyuşmazlığın hangi mahkeme nezdinde çözümleneceği gibi oluşabilecek yetki sorunlarının UDRP gibi alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarında yaşanmamasıdır (Fernbach, 2012).

UDRP'nin sayılan avantajlarının yanında hakem tarafından verilen karar, mahkeme kararı ile değiştirilebilecektir. Bu nedenden UDRP'nin hızlı ve ucuz olma özelliğinin kaybolma ihtimali bulunmaktadır (Pantov, 2013). UDRP kararlarının mahkemeye götürülme sıklığına ilişkin istatistiksel bir bilgiye rastlanılmamakla birlikte Soysal (2007)'a göre UDRP sonucunda alınan kararların mahkemeye götürülme oranı çok düşük bir düzeydedir.

⁵ Bu bölümde mahkeme ile alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması karşılaştırılırken alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarından UDRP temel alınarak kıyaslama yapılmıştır.

Mahkemelerin de UDRP'ye ve diğer alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına göre avantajları bulunmaktadır. İlk olarak mahkeme kararları son karar olup taraflar bu karara uymak zorundadırlar. İkinci olarak ise bir mahkemeye dava açıldığında başka bir mahkemede aynı konuda dava açılmamaktadır. UDRP'de ise UDRP süreci devam ederken mahkemeye başvuru yapmak mümkündür. Ayrıca UDRP'de şikâyetçinin talep edebileceği yaptırım sadece alan adının iptali veya alan adının devridir. Mahkemede ise taraflar UDRP'de yer alan yaptırımların yanı sıra tazminat talep edebilmektedirler. Son olarak ise internet alan adları ile ilgili tüm uyuşmazlıklarda UDRP ve benzeri alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmaları uygulanmamaktadır. Örneğin UDRP'de marka hakkı korunmakta iken mahkemelerde diğer haklar da korunabilmektedir. Bu anlamda mahkemeler daha kapsamlı koruma sağlamaktadırlar (Pantov, 2013).

Her ne kadar mahkemeler daha kapsamlı koruma sağlasa da hak sahiplerinin mahkeme ile alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmaları arasında tercih yapmasında sonucu belirleyen faktör çoğunlukla hız ve maliyet olmaktadır. Bu nedenden dolayı alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerine sıklıkla başvurulmaktadır (Pantov, 2013).

3. DÜNYADA ALAN ADLARINA İLİŞKİN ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM MEKANİZMALARI

Tezin bu bölümünde alan adlarında yaşanan alan adı karaborsacılığı gibi ihlallerin alternatif olarak çözümüne ilişkin geliştirilmiş olan bazı dünya uygulamaları incelenecektir. Bu çerçevede ilk olarak ICANN tarafından kabul edilmiş olan UDRP incelenecektir. UDRP, dünyada mevcut alan adlarının %50'den fazlasını oluşturan “.com”, “.net”, “.org” gibi gTLD’lerde uygulanmasının yanı sıra kırkın üzerinde ccTLD’de yaşanan uyuşmazlıklarda da uygulandığından ve diğer ccTLD’lerde oluşturulan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına esin kaynağı olduğundan dolayı kapsamlı olarak incelenecektir (CENTR, 2015; Pantov, 2013). Bu kapsamda UDRP’nin tarihi, temel yapısı, maddi şartları ve uyuşmazlık çözüm süreci detaylı olarak ele alınacak ve UDRP’ye yönelik yapılan değerlendirmelere değinilecektir.

Bu bölümde ikinci olarak yine ICANN tarafından kabul edilmiş olan ve hâlihazırda kullanıma açılmış 500’ün üzerinde yeni gTLD’lerde uygulanmakta olan Yeknesak Hızlı Askıya Alma Sistemi (Uniform Rapid Suspension System – URS) de incelenecektir.

Üçüncü olarak ise UDRP’ye göre farklı yönleri bulunan ve İngiltere’nin kayıt otoritesi olan NOMINET tarafından uygulanan Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti (Dispute Resolution Service – DRS) ele alınacaktır.

Daha sonra ise sırasıyla Avrupa Birliği’nin kayıt otoritesi ile ABD, Avustralya, İsviçre ve Malezya ülkelerinin kayıt otoriteleri tarafından kabul edilmiş olan alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmaları incelenecektir. Ancak bu kayıt otoritelerinin kabul etmiş olduğu uyuşmazlık çözüm mekanizmaları maddi şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci bakımından UDRP’ye ve DRS’ye benzemektedir. Bu nedenden dolayı sayılan bu dünya uygulamaları incelenirken sadece bu uygulamalar ile UDRP ve DRS arasında bulunan önemli farklara değinilecektir.

3.1. ICANN – UDRP

3.1.1. Tarihçesi

NSI, 1992 yılından itibaren “.com”, “.net” ve “.org” alan adlarının tahsisini yapmaya başlamıştır. NSI, tezin 1.3’üncü bölümünde de belirtildiği üzere aynı zamanda DNS’nin koordinasyonu, bakımı ve diğer işlevlerinin yönetiminden de sorumlu olmuştur. NSI alan adlarında gerçekleşen ihtilafların artmaya başlaması ile birlikte bir uyuşmazlık çözüm politikasına ihtiyaç olduğunu fark etmiştir. 1995 yılına kadar alan adlarında yaşanan uyuşmazlıklar ile ilgili NSI herhangi resmi bir uyuşmazlık çözüm politikası ilan etmemiş ve alan adında yaşanabilecek marka ihlali gibi uyuşmazlıklara ilişkin sorumluluğu alan adı sahiplerine vermiştir (Walker, 2000).

Uyuşmazlıkların artması üzerine 28 Temmuz 1995 tarihinde NSI, resmi bir uyuşmazlık çözüm politikasını yürürlüğe koyarak uygulamaya başlamıştır. Bu politika ile marka sahiplerine, tahsis edilmiş olan alan adının marka hakkını ihlal ettiğine dair bir delil sunması durumunda alan adı kaydına itiraz etme imkânı sağlanmıştır. NSI’nın uygulamış olduğu bu politikada uyuşmazlık başvurusu için itiraz eden tarafın tescil edilmiş geçerli bir markasının bulunması ve bu markanın adı ile alan adının aynı olması şartı aranmıştır. Aksi takdirde alan adı sahibi alan adını kullanmaya devam edebilmiştir. Diğer taraftan alan adı sahibi de alan adı ile aynı ada sahip tescilli bir markasının olduğunu belgelemesi durumunda alan adını kullanmaya devam edebilmiştir. Alan adı sahibinin böyle bir markasının bulunmaması ya da markasını belgeleyememesi halinde NSI, alan adı sahibine yeni bir alan adı kullanmasını önermiştir. NSI bunun için alan adı sahibine doksan güne kadar bir geçiş süresi tanımıştır. Bu geçiş sürecinin sonunda NSI anlaşmazlığa konu alan adını bu alan adı ile ilgili uyuşmazlık çözümleninceye kadar askıya almıştır. Askıya alınan alan adı ise hiç kimse tarafından kullanılamamıştır (Albert, 1998).

NSI, uygulamış olduğu politikada ilk olarak 23 Kasım 1995’te değişikliğe gitmiştir. Burada gerçekleşen en önemli değişiklik alan adına itiraz eden marka sahibine ait markanın tescil tarihinin alan adının ilk kayıt tarihinden sonra olması durumunu ele

almasıdır. Böyle bir durumda alan adı sahibi kefalet ödemeyi ve NSI'nın zarar görmeyeceğine dair garanti vermeyi kabul etmesi halinde NSI alan adını askıya almayarak alan adı sahibinin bu alan adını kullanmaya devam etmesine imkân sağlamıştır (Albert, 1998).

9 Eylül 1996'da NSI, uygulamış olduğu bu politikada ikinci kez değişikliğe gitmiştir. Bu değişiklikle birlikte alan adına itiraz eden marka sahibine, başvuru yapmadan önce alan adı sahibine alan adının marka hakkını ihlal ettiğini bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Bu çerçevede marka sahibi, itiraz ederken marka tescilini kanıtlayan belgenin yanında alan adı sahibine yaptığı bildirimde bir kopyasını sunması gerekmiştir. Ayrıca bu değişiklikle birlikte alan adı sahibinin sunabileceği marka tesciline ilişkin bir sınırlama gelmiştir. Bu değişikliğe kadar markası bulunmayan alan adı sahipleri alan adlarına bir itiraz geldiğinde alan adının askıya alınmasını engellemek için Tunus gibi marka tescilinin kolay yapıldığı ülkelerden alan adlarına ilişkin marka tescili yapmışlardır. Bu boşluğun giderilmesi amacıyla alan adı sahibinin marka tescil tarihinin marka sahibi tarafından yapılan bildirimden önce olması koşulu 1996'da gerçekleşen değişiklik ile birlikte getirilmiştir (Albert, 1998).

NSI, uygulamış olduğu politikada son olarak 25 Şubat 1998'de değişikliğe gitmiştir. Ancak bu değişiklik uygulanan politikanın temel özelliklerinde bir yenilik getirmemiş olup bu değişiklikte ortaya çıkan en önemli husus şikâyetçinin haklı bulunması durumunda NSI'nın, sadece alan adını iptal etmek yerine iptalin yanında alan adını devredebilecek, askıya alabilecek veya başka bir değişiklik yapabilecek olmasıdır (Albert, 1998; Winn ve Wright, 2004, s.11-18).

NSI tarafından uygulanmış olan bu politika hem alan adı sahipleri tarafından hem de marka sahipleri tarafından eleştirilmiştir. Marka sahiplerine göre uygulanan bu politika, uyumsuzluğa konu olacak alan adı karışıklık yaratacak derecede benzeyen adları içermediğinden dolayı dar kapsamlı bir politika olmuştur. Uygulanan politikaya göre marka adına çok benzeyen bir alan adı için marka sahibinin uyumsuzluk çözümüne başvuru hakkı tanınmamıştır. Diğer taraftan alan adı sahipleri ise alan adının itiraz eden marka sahibinin sunmuş olduğu mal veya hizmetlerden tamamen

farklı bir mal veya hizmet sunmak için kayıt ettirilmiş olması halinde dahi alan adının askıya alınmasından dolayı uygulanan politikanın geniş kapsamlı olduğunu ve haksız bir şekilde zarara uğradıklarını iddia etmiştir (Walker, 2000).

Alan adlarına ilişkin davaların ve DNS'nin istikrarına yönelik endişelerin artması üzerine tezin 1.3'üncü bölümünde de belirtilmiş olan Yeşil Kitap adlı taslak metin hazırlanmış ve kamuoyu görüşüne açılmıştır. Yeşil Kitap daha çok DNS yönetiminin nasıl sağlanacağı hususunu içermekle birlikte Yeşil Kitap'ın kamuoyu görüşleri sırasında dile getirilen eleştiri konularından biri de alan adı uyumsuzlukları çözümünde ABD marka hukukunun uygulanmaya çalışılmasıdır (Geist, 2001).

Yeşil Kitap'ın yayımlanmasından sonra kamuoyu görüşlerini alan NTIA, Beyaz Kitap'ı yayımlamıştır. Yeşil Kitap'ın kamuoyu görüşleri sırasında ortaya çıkan kaygıları azaltmak için NTIA, Beyaz Kitap ile Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nden (World Intellectual Property Organization – WIPO)¹ internet alan adları ile markalar arasında yaşanan uyumsuzlukların çözümüne yönelik yeknesak bir yaklaşım getirecek tavsiyeler geliştirmek üzere uluslararası bir süreç yürütmesini talep etmiştir. WIPO tarafından gerçekleştirilecek olan bu sürecin marka sahipleri ile internet toplumunun dahil olacağı dengeli bir süreç olması öngörülmüştür. Beyaz Kitap ayrıca kurulacak olan yeni uyumsuzluk çözüm mekanizmasını sadece alan adı karaborsacılığı ve klavye korsanlığı nedeniyle ortaya çıkan anlaşmazlıkların çözümünde uygulanmak üzere sınırlamıştır. Her iki tarafın da meşru hakkının bulunduğu durumlar gibi diğer alan adı uyumsuzluklarının çözümü ise mahkemelere bırakılmıştır (Geist, 2001).

Beyaz Kitap'ın yayımlanmasından sonra WIPO, üye ülkelerin onayını almış ve Beyaz Kitap'ta belirtilen çerçeveyi esas alarak, alan adları ile bağlantılı fikri haklar üzerinde uluslararası bir süreç başlatmıştır. Yaklaşık 9 ayda tamamlanan bu süreç üç aşamadan oluşmuştur. İlk aşama 8 Temmuz 1998 tarihinde WIPO Yorum Talebi-1'in (Request for Comment – RFC) yayımlanması ile başlamıştır. 8 Temmuz – 24 Ağustos 1998 tarihleri arasında ilgili tüm paydaşlardan projenin hedefi, kapsamı, yöntemi ve süresi

¹ Birleşmiş Milletlerin uzman kuruluşlarından biri olan WIPO, tezin 3.1.2.2.1 kısmında ele alınmaktadır.

ile ilgili öneriler talep edilmiştir. Önerilerin alınmasını takiben bu süreçte gelen görüşler uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Akabinde WIPO RFC – 2 dokümanı, 14 Eylül 1998 tarihinde yayımlanmış ve bu tarih itibariyle süreçte ikinci aşama başlamıştır. 14 Eylül – 6 Kasım 1998 tarihleri arasında bölgesel bazda konferanslar düzenlenerek fikir teatisinde bulunulmuş ve birinci aşama sonunda belirlenen konularla ilgili görüşler alınmıştır (WIPO, 1999a). Bu çalışmaların sonucunda 23 Aralık 1998 tarihinde Ara Rapor (*Interim Report*) niteliğindeki WIPO RFC – 3 yayımlanmıştır. Ara rapor ilk iki aşama sonucunda ortaya çıkan değerlendirmelerin ve görüşlerin derlenmesi ile oluşturulmuştur. 23 Aralık 1998 tarihinde, oluşturulan bu Ara Rapor 19 Mart 1999 tarihine kadar ilgili tarafların görüşlerine sunulmuş ve böylece üçüncü ve son dönem başlamıştır. Bu dönemde yine bölgesel bazda görüş alışverişinde bulunulmuştur. Bu üç sürecin sonunda WIPO 30 Nisan 1999 tarihinde Nihai Raporu (*Final Report*) yayımlamıştır (WIPO, 1999a, 1999b).

WIPO'nun Nihai Raporu'nda, büyük ölçüde özel sektör tarafından yönetilen ve küresel olarak her yerden erişilebilen alan adı sistemi ile kamu tarafından idare edilen ve bölgesel bazda var olan fikri haklar sistemi arasında yaşanan probleme değinilerek bu problemin giderilmesine yönelik olarak alan adı kayıt işlemlerinin iyileştirilmesi, alan adı uyuşmazlıklarının çözümü için idari süreç, tanınmış markaların kötü kullanımdan korunması ve yeni gTLD başlıkları altında tavsiyelerde bulunulmuştur (WIPO, 1999c). Bu tavsiyeler başlıca şu şekildedir:

- gTLD'lerde uyuşmazlıkların çözümü için basit, hızlı ve tek bir idari sürecin uygulanması,
- Bu idari sürecin alan adı sahiplerine uygulanabilmesi için alan adı tahsisi sırasında alan adına başvuran kişinin kabul edeceği sözleşme hükmü gereğince bu sürece uyulmasının zorunlu kılınması,
- Alan adları ile markalar arasındaki uyuşmazlıklar için uygulanacak bu sürecin tüm uyuşmazlıkları kapsamayarak sadece markaların kasten ve kötü niyetle alan adı olarak kaydedilmesi halinde uygulanmasını, bu çerçevede iyi niyetli alan adı başvurularını, ticaret unvanlarını, coğrafi adları ve şahsiyet haklarını kapsamaması,

- İdari süreç sonunda uygulanacak olan yaptırımın alan adının iptali ya da devri ve idari süreç masrafının dağılımı ile sınırlandırılması, alan adı kaydından dolayı fikri hak sahibinin uğrayabileceği zararlar gibi diğer maddi tazminatları kapsamaması,
- İdari sürecin bulunmasının tarafların ulusal mahkemelere başvuru yapmasını engellememesi ve aynı konuda ulusal mahkemeler tarafından alınacak kararın idari süreç sonunda alınan karardan farklı olması halinde ulusal mahkemenin vermiş olduğu kararın uygulanması,
- İdari süreç sonunda alınacak olan kararın, yapılacak bildirim sonrasında ilgili kayıt otoritesi tarafından alan adına ilişkin veri tabanında yapılacak değişikliklerle doğrudan uygulanması,
- Tanınmış markaların² korunması için tanınmış marka adlarının marka sahibi dışındaki kişiler tarafından alan adı olarak tahsis edilmesini engelleyecek özel bir mekanizmanın kurulması,
- Yeni oluşturulacak olan gTLD'lerde de Nihai Rapor'da yer verilen alan adı kayıt işlemlerine, uyuşmazlık çözümüne ve tanınmış markalara ilişkin tavsiyelerin uygulanması ve yeni gTLD'lerin yavaş ve kontrollü bir şekilde kullanıma açılması (WIPO, 1999c).

Beyaz Kitap'ın belirlediği çerçevede hazırlanmış olan WIPO Nihai Raporunun yayımlanmasından sonra ICANN, raporda yer alan hususları ve tavsiyeleri göz önünde bulundurarak çalışmalara başlamıştır. Bu minvalde ICANN Yönetim Kurulu aldığı bir kararla, Nihai Rapor'da alan adları uyuşmazlıklarının çözümüne ilişkin önerilen idari süreç ile ilgili olarak ICANN'in destek kuruluşlarından biri olan Alan Adı Destek Örgütünü (Domain Name Supporting Organization - DNSO) görevlendirmiştir. 12 Haziran 1999 tarihinde DNSO'nun yönetiminden sorumlu olan DNSO İsim Konseyi WIPO'nun alan adı uyuşmazlıklarına ilişkin önerilerini değerlendirmek üzere bir çalışma grubu oluşturmuştur. Bu çalışma grubu 29 Temmuz 1999 tarihinde çalışmalarını tamamlayarak tüm kayıt kuruluşlarınınca (Registrar – KK) uyuşmazlıkların

---

² Burada tanınmış marka ile yaygın bir coğrafi alanda ve çeşitli mal ve hizmet sınıflarında tanınmış olan markalar kastedilmekte olup belirli bir ülkede ya da bir mal veya hizmet sınıfı içinde tanınmış olan markalar bu kapsamda değildir.

çözümünde izlenecek yeknesak bir politikayı içeren ve bu politikanın uygulanmasını öneren bir sonuç raporunu DNSO İsim Konseyi'ne sunmuştur. 4 Ağustos 1999 tarihinde DNSO, sonuç raporunda küçük değişiklikler yaparak raporu kabul etmiş ve ICANN Yönetim Kurulu'na göndermiştir. ICANN Yönetim Kurulu 26 Ağustos 1999 tarihinde DNSO'nun onaylamış olduğu politikayı kabul ederek kamuoyu görüşüne açmıştır. Kamuoyu görüşleri sonrası 24 Ekim 1999 tarihinde ICANN Yönetim Kurulu tarafından UDRP ve Yeknesak Uyuşmazlık Çözüm Politikası Usul Kuralları (Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy – RUDRP) kabul edilmiştir. UDRP 1 Aralık 1999 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmış olsa da resmi olarak 1 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir (ICANN, 2012b; Canbay, 2005).

UDRP'de günümüze kadar geçen 15 yılda herhangi bir değişiklik olmamıştır. Ancak ICANN, RUDRP'de uyuşmazlığa sadece elektronik ortamda başvuru yapmayı zorunlu hale getiren değişiklikleri 1 Mart 2010 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 30 Ekim 2009 tarihinde kabul etmiştir (WIPO eUDRP, 2015).

3.1.2. UDRP

UDRP, politika (UDRP) ve kurallar (RUDRP) olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Politika kısmı uyuşmazlık çözümüne başvuru nedenleri, karşı tarafın savunması, yaptırımlar gibi daha çok maddi hukuk ile ilgilidir. RUDRP ise uyuşmazlık çözüm sürecinde iletişimin nasıl sağlanacağı, süre sınırlamaları, hakemlerin görevlendirilmesi gibi daha çok usul hükümlerinden oluşmaktadır. Bunların dışında her bir UDRP Hizmet Sağlayıcısının (UDRP Service Provider – UDRPSP) usul ayrıntılarını içeren kendilerine özgü ek kuralları³ bulunmaktadır (Cortés, 2011, s.116).

³ UDRPSP'lerin ek kuralları UDRPSP'lerin UDRP'ye ve RUDRP'ye aykırı olmayacak şekilde ücretlere, usule ve sürelerle ilişkin düzenlemiş oldukları kurallardır (Pantov, 2013). Daha çok usule ilişkin olan UDRPSP ek kuralları tezin genelini etkilemeyeceğinden dolayı tez kapsamında incelenmeyecektir.

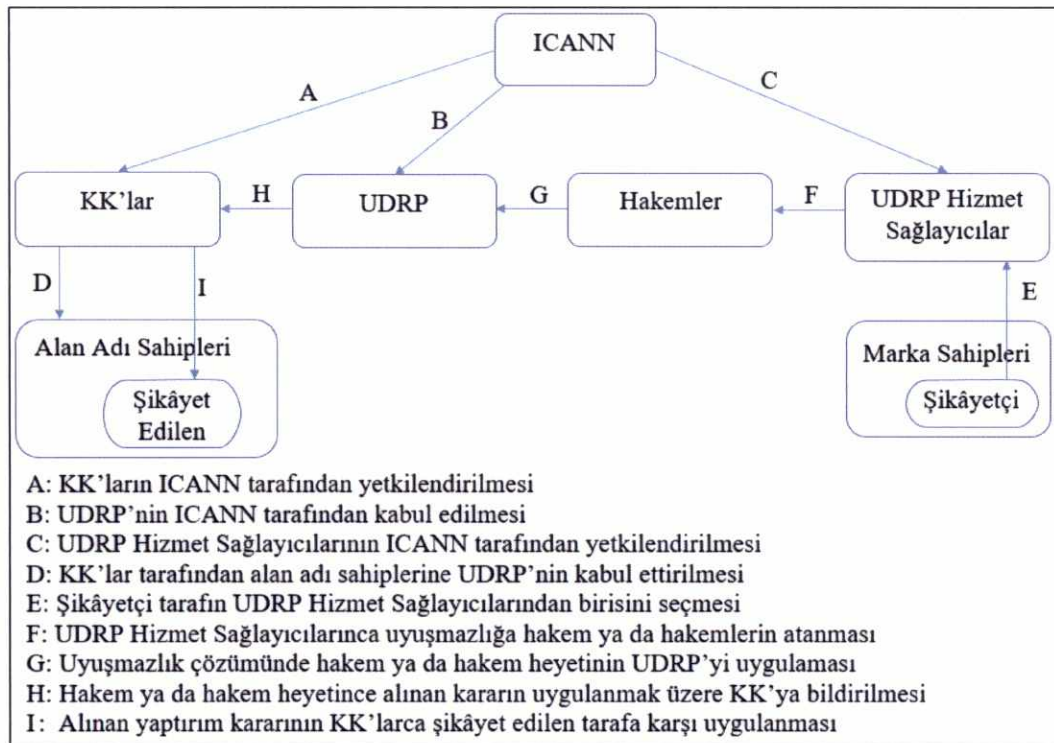
3.1.2.1. UDRP'nin temel yapısı ve işleyişi

UDRP'nin temel yapısı ve temel olarak işleyiş biçimi Şekil 3.1'de gösterilmektedir. UDRP, yasal gücünü herhangi bir kanundan almamakta olup bir dizi sözleşmenin (ICANN-KK, ICANN-UDRPSP ve KK-Alan adı sahibi arasındaki sözleşmelerin) uygulanmasına dayanmaktadır. Şekilden de görüleceği üzere internet yönetimini elinde bulunduran ICANN en tepede yer almakta ve gTLD'lerde meydana gelen uyuşmazlıkların çözümü için UDRP ve kurallarını kabul etmektedir (Şekil 3.1'de "B" okuyla belirtilmiştir). Ayrıca gTLD'lerin tahsisini yapacak olan KK'ları ve uyuşmazlıkların çözümüne aracılık edecek olan UDRPSP'leri yetkilendirmektedir (Şekil 3.1'de sırasıyla "A" ve "C" oklarıyla belirtilmiştir). ICANN tarafından yetkilendirilmiş bütün KK'ların alan adı tahsisi sırasında alan adı sahibi ile imzaladıkları sözleşmelerinin ICANN'in uyuşmazlık çözüm politikasının bağlayıcı olduğu yönünde bir maddeyi içermesi gerekmektedir (Şekil 3.1'de "D" okuyla belirtilmiştir). Dolayısıyla bir uyuşmazlık durumunda gTLD uzantılı alan adına sahip olan tüm kişiler alan adı tahsisi sırasında kabul etmiş oldukları sözleşme hükümlerine göre UDRP'ye uymak zorundadırlar (Şekil 3.1'de "I" okuyla belirtilmiştir). Ancak UDRP bir dizi sözleşme kurallarının uygulanmasına dayandığı için UDRP kapsamında alınan kararların mahkemeler nezdinde bağlayıcılığı bulunmamaktadır (Christie, 2014; Pantov, 2013).

Marka sahipleri ile alan adı sahipleri UDRP ile ilgili iki önemli tarafı oluşturmaktadır. UDRP'de "şikâyetçi" (*complainant*) olarak adlandırılan bir kısım marka sahipleri, alan adı sahiplerinden bazılarının ("şikâyet edilen"-*respondent*) kendi marka adları ile aynı ya da marka adlarına benzeyen alan adlarını UDRP'ye aykırı olarak kayıt ettirdikleri iddiası ile ICANN tarafından yetkilendirilmiş UDRPSP'lerden birisini seçerek başvuru yapabilmektedir (Şekil 3.1'de "E" oku). UDRPSP ise UDRP ve RUDRP çerçevesinde uyuşmazlığı çözecek olan hakem ya da hakem heyetini belirlemektedir (Şekil 3.1'de "F"). Hakemler kendilerine gelen olayları UDRP çerçevesinde değerlendirerek karar verdikten sonra bu kararı uygulanmak üzere KK'ya bildirmektedir (Şekil 3.1'de sırasıyla "G" ve "H" oklarıyla belirtilmiştir). Hakemlerin gTLD'ler için almış olduğu bu kararlar ICANN tarafından yetkilendirilmiş bütün

KK'lar açısından bağlayıcıdır. Hakemlerin alan adının iptaline veya alan adının devrine yönelik olarak vermiş olduğu kararlara istinaden KK, alan adı sahibinin elinde bulundurduğu uyuşmazlığa konu alan adlarını iptal etmekte ya da şikâyet eden tarafa vermektedir (Christie, 2014).

Şekil 3.1. UDRP'nin Temel Yapısı ve İşleyişi

Kaynak: Christie, 2014

3.1.2.2. UDRP hizmet sağlayıcıları

UDRP, ICANN tarafından yetkilendirilmiş hizmet sağlayıcılar vasıtasıyla uygulanabilmektedir. ICANN, hizmet sağlayıcıları yetkilendirirken öncelikle başvuru sahibinin uyuşmazlıkları dünya çapında elektronik ortamda hızlı, düzenli ve adil bir şekilde çözebilme kabiliyetinin bulunup bulunmadığını dikkate almaktadır⁴. Yetkilendirilmiş olan hizmet sağlayıcılar UDRP'ye ve RUDRP'ye aykırı olmamak üzere kendi ek kurallarını ve ücret tarifelerini belirleyebilmektedirler. Günümüzde

⁴ ICANN'in UDRPSP'leri yetkilendirmesi hususu ile ilgili daha fazla bilgi için bkz.: <https://www.icann.org/resources/pages/provider-approval-process-2012-02-25-en>

faaliyet göstermeye devam eden UDRPSP'lere ilişkin ücret tarifeleri aşağıdaki tabloda (Tablo 3.1) gösterilmiştir.

Tablo 3.1. UDRPSP'lerin UDRP Ücret Tarifeleri

UDRPSP	Alan Adı Sayısı	Toplam Ücret (Tek Hakem)	Toplam Ücret (Hakem Heyeti)
WIPO	1-5	\$1.500	\$4.000
	6-10	\$2.000	\$5.000
NAF	1-2	\$1.300	\$2.600
	3-5	\$1.450	\$2.900
	6-10	\$1.800	\$3.600
	11-15	\$2.250	\$4.500
ADNDRC	1-2	\$1.300	\$2.800
	3-5	\$1.600	\$3.300
	6-9	\$1.900	\$3.800
CAC-ACID	1-5	€500 + €800*	€ 3.100
	6-10	€800 + €800	€ 4.000
	11-20	€1150 + €750	€ 4.700
	21-30	€1150 + €1050	€ 5.500
	31-40	€1500 + €1000	€ 6.300
	41-50	€1500 + €1300	€ 7.100
ACDR	1-2	\$1.500	\$2.600
	3-5	\$1.700	\$3.700
	6-10	\$2.100	\$4.500
	11-15	\$2.700	\$5.200

Kaynak: WIPO Ücretler, 2002; NAF Supplemental Rules to UDRP, 2010; ADNDRC Ücretler, 2015; CAC-ACID Ücretler, 2015; ACDR Ücretler, 2015

*Burada yer alan ilk ücret şikâyet edilen kişinin cevap vermemesi durumunda ödenecek ücret miktarıdır. Şikâyet edilen kişinin cevap vermesi durumunda şikâyetçi burada yer alan miktarın toplamını ödemektedir.

Yetkilendirilmiş olan hizmet sağlayıcılar ICANN'ın resmi internet sitesinde güncel olarak yayımlanmaktadır. Hâlihazırda ICANN tarafından yetkilendirilmiş olan beş tane aktif UDRPSP bulunmaktadır. Bunlar faaliyete başlama sırasına göre şu şekildedir: WIPO, Ulusal Tahkim Forumu (National Arbitration Forum - NAF), Asya Alan Adı Uyuşmazlık Çözüm Merkezi (Asian Domain Name Dispute Resolution Centre - ADNDRC), Çek Tahkim Merkezi – İnternet Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (The Czech Arbitration Court - Arbitration Center for Internet Disputes – CAC-ACID)

ve Alan Adı Uyuşmazlıkları Arap Çözüm Merkezi (Arab Center for Domain Name Dispute Resolution - ACDR). Bunların dışında geçmişte ICANN tarafından yetkilendirilmiş olan e-Resolution ve Uluslararası Uyuşmazlıkların Önlenmesi ve Çözümü Enstitüsü (International Institute for Conflict Prevention and Resolution – CPR) günümüzde artık faaliyet göstermemektedir⁵. Aşağıda tüm bu hizmet sağlayıcılar hakkında kısa bilgiler verilmektedir.

3.1.2.2.1. WIPO

Birleşmiş Milletlerin uzman kuruluşlarından biri olan WIPO 1967 yılında kurulmuş olup merkezi İsviçre'nin Cenevre kentinde yer almaktadır. Bu kuruluş temel olarak uluslararası çapta fikri mülkiyet haklarının korunmasını ve yaratıcılığı teşvik etmek için ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmakta ve bu şekilde fikri mülkiyetin yararlarına yönelik farkındalık sağlamaktadır⁶. Farklı konularda alternatif uyuşmazlık çözüm hizmeti sunmak üzere 1994 yılında WIPO bünyesinde WIPO Tahkim ve Arbuluculuk Merkezi (WIPO Arbitration and Mediation Center)⁷ kurulmuştur. ICANN tarafından UDRPSP olarak yetkilendirilen ilk hizmet sağlayıcı olan WIPO 1 Aralık 1999 tarihinden bu yana alan adlarına ilişkin uyuşmazlıkların çözümüne yönelik de hizmet vermektedir (Soyak, 2005; Hatcher, 2007). WIPO'ya günümüze kadar toplamda 50.000'in üzerinde alan adına ilişkin 30.000'in üzerinde uyuşmazlık başvurusu gerçekleşmiş olup bu anlamda en fazla başvuru yapılan UDRPSP'dir⁸ (WIPO İstatistikler, 2015).

3.1.2.2.2. NAF

Merkezi ABD'nin Minnesota eyaletinin Minneapolis şehrinde bulunan NAF, 1986 yılında kurulmuştur. NAF farklı konularda yaşanan uyuşmazlıkların çözümü için

⁵ Yetkilendirilmiş olan UDRPSP'ler ile ilgili daha fazla bilgi için bkz.: <https://www.icann.org/resources/pages/providers-6d-2012-02-25-en>

⁶ WIPO hakkında daha fazla bilgi için bkz.: <http://www.wipo.int/>

⁷ WIPO Tahkim ve Arbuluculuk Merkezi'ne ilişkin daha fazla bilgi için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/>

⁸ Daha fazla istatistiki bilgi için bkz.: WIPO İstatistikler (2015)

tahkim veya arabuluculuk hizmeti sunmakta olup 23 Aralık 1999 tarihinde ICANN tarafından UDRPSP olarak yetkilendirilmiştir (Branthover, 2002). Günümüze kadar alan adlarına ilişkin NAF'a 20.000'in üzerinde uyuşmazlık başvurusu yapılmıştır⁹.

3.1.2.2.3. e-Resolution

Temel amacı alan adlarında uyuşmazlık çözümüne aracılık etmek olan e-Resolution, Kanada'nın Montreal kentinde 1999 yılında kurulmuştur. 1 Ocak 2000 tarihinde ICANN tarafından UDRPSP olarak yetkilendirilen e-Resolution 30 Kasım 2001 tarihinden itibaren alan adı uyuşmazlık başvurularını kabul etmemektedir (Branthover, 2002; Murray, 2007, s.112).

3.1.2.2.4. CPR

CPR, 1979'da kurumların hukuk birimlerinde ve hukuk firmalarında alternatif uyuşmazlık çözümünü yaygınlaştırma amacı ile New York'ta kurulmuştur. CPR, 22 Mayıs 2000 tarihinde ICANN tarafından UDRPSP olarak yetkilendirilmiştir. Uyuşmazlık hizmeti ücretinin yüksek olmasından ve alan adları uyuşmazlıklarında yeni olmasından dolayı çok az sayıda (toplam 149 adet) alan adı uyuşmazlık vakası CPR tarafından çözümlenmiştir¹⁰ (Solovay ve Reed, 2003, s.3-15; WIPO, 2011a). CPR, UDRPSP olarak 2006 yılına kadar faaliyet göstermiştir (CPRADR, 2006). Günümüzde ise alan adları dışında farklı alanlarda alternatif uyuşmazlık çözüm hizmeti sağlamaktadır¹¹.

3.1.2.2.5. ADNDRC

ADNDRC, Çin Uluslararası Ekonomik ve Ticaret Tahkim Komitesi'nin (China International Economic and Trade Arbitration Commission) ve Hong Kong

⁹ NAF hakkında daha fazla bilgi için bkz.: <http://www.adrforum.com/>

¹⁰ WIPO tarafından yayımlanan bir rapora göre 8 Ağustos 2011'e kadar WIPO 19.000'in üzerinde, NAF 16.000'in üzerinde uyuşmazlık dosyası bulunurken CPR'nin sadece 149 adet uyuşmazlık dosyası bulunmaktadır (WIPO, 2011a).

¹¹ CPR hakkında daha fazla bilgi için bkz.: www.cpradr.org

Uluslararası Tahkim Merkezi'nin (Hong Kong International Arbitration Centre) ortak girişimiyle 2002 yılında kurulmuştur. 28 Şubat 2002 tarihinde UDRPSP olarak yetkilendirilen ADNDRC'ye 2006 yılında Kore İnternet Adresleri İhtilaflarının Çözüm Merkezi (Korean Internet Address Dispute Resolution Committee), 2009 yılında da Kuala Lumpur Bölgesel Tahkim Merkezi (Kuala Lumpur Regional Centre for Arbitration) dahil olmuştur. ADNDRC'nin Pekin, Hong Kong, Seul ve Kuala Lumpur'da olmak üzere dört ayrı bürosu bulunmaktadır (Oğuz, 2014, s.402; ADNDRC, 2015).

3.1.2.2.6. CAC-ACID

1949 yılında Çek Cumhuriyeti Ticaret Odası (Economic Chamber of the Czech Republic) ile Çek Cumhuriyeti Ziraat Odasına (Agricultural Chamber of the Czech Republic) bağlı olarak kurulan Çek Tahkim Merkezi, fikri mülkiyet ve teknoloji konularında ortaya çıkan ulusal ve uluslararası ticari uyuşmazlıkları tahkim yoluyla çözmektedir. Çek Tahkim Merkezine bağlı olan CAC-ACID, 23 Ocak 2008 tarihinde ICANN tarafından UDRPSP olarak yetkilendirilmiş olup alan adı uyuşmazlıkları çözümüne yönelik hizmet vermektedir (CAC-ACID, 2015; ICANN, 2008).

3.1.2.2.7. ACDR

ACDR, Arap Fikri Mülkiyeti Arabuluculuk ve Tahkim Kuruluşu (Arab Intellectual Property Mediation and Arbitration Society) ile Arap Fikri Mülkiyet Topluluğu (Arab Society for Intellectual Property) ortaklığıyla 2013 yılında kurulmuştur. 18 Mayıs 2013 tarihinde ICANN tarafından UDRPSP olarak akredite edilmiştir. Resmi internet sayfasına¹² göre Şubat 2015 itibariyle listesinde toplam 17 hakem bulunmakta olup henüz karara bağladığı bir alan adı uyuşmazlığı bulunmamaktadır (ICANN, 2013c; ACDR, 2015).

¹² <http://acdr.aipmas.org/default.aspx> (27.02.2015)

3.1.2.3. UDRP'nin uygulanma alanı

UDRP, alan adı sahibinin ICANN tarafından akredite edilmiş KK'lardan alan adı tahsis ettirirken kabul etmiş olduğu sözleşmeye istinaden uygulanmaktadır. UDRP, “.com”, “.net”, “.org” gibi gTLD'lerin yanı sıra yakın zamanda tahsisine başlanan “.xyz”, “.club” gibi yeni gTLD'leri de kapsayacak şekilde tüm gTLD'lerde uygulanmaktadır. Normalde ccTLD'ler için öngörülmeven UDRP'yi ilgili ülkenin kayıt otoritesinin kabul etmesi halinde ccTLD'ler de uygulayabilmektedir. Bu çerçevede UDRP'nin uygulandığı ccTLD'ler aşağıda yer alan tabloda (Tablo 3.2) listelenmiştir (WIPO, 2015).

Tablo 3.2. UDRP'nin Uygulandığı ccTLD'ler

ccTLD	ÜLKE	ccTLD	ÜLKE
.ag	Antigua ve Barbuda	.me	Karadağ
.am	Ermenistan	.mp	Kuzey Mariana Adaları
.as	Amerikan Samoa	.mw	Malavi
.bi	Burundi	.nr	Nauru
.bs	Bahamalar	.nu	Niue
.bz	Belize	.pa	Panama
.cc	Cocos Adaları	.pk	Pakistan
.cd	Kongo	.pn	Pitcairn Adaları
.co	Kolombiya	.pr	Porto Riko
.cy	Kıbrıs Rum Kesimi	.pw	Palau
.dj	Cibuti	.ro	Romanya
.ec	Ekvator	.sc	Seyşeller
.fj	Fiji	.so	Somali
.fm	Mikronezya	.tj	Tacikistan
.gd	Grenada	.tk	Tokelau
.gt	Guatemala	.tt	Trinidad ve Tobago
.ki	Kiribati	.tv	Tuvalu
.ky	Cayman Adaları	.ug	Uganda
.la	Laos	.ve	Venezuela
.lc	Saint Lucia	.vg	Birleşik Krallık Virgin Adaları
.md	Moldova	.ws	Samoa

Kaynak: WIPO, 2015

3.1.2.4. Maddi şartlar

UDRP internet alan adları ile ilgili tüm uyuşmazlıklarda uygulanamamaktadır¹³. UDRP'nin uygulanabilmesi için şikâyetçinin UDRP 4. madde (a) fıkrasında yer alan tüm koşulların sağlandığını ispatlaması gerekmektedir. UDRP 4. madde (a) fıkrasında yer alan şartlar şu şekildedir:

- Alan adının, şikâyetçinin üzerinde hak sahibi olduğu bir ticaret veya hizmet markası ile aynı veya karışıklığa yol açabilecek derecede benzer olması ve
- Alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmaması ve
- Şikâyet edilen kişinin, alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmiş olması ve kötü niyetle kullanıyor olması gerekmektedir (UDRP, 1999).

Şikâyetçi tarafın, sayılan bu üç koşulun da eksiksiz olarak sağlandığını ileri sürerek delilleriyle birlikte UDRPSP'lerden birine başvurması halinde alan adı sahibi uyuşmazlık çözüm sürecinin sonucundaki karara uymak zorundadır (UDRP, 1999).

3.1.2.4.1. Alan adının markayla aynı veya karışıklık yaratacak derecede benzer olması

Alan adı uyuşmazlığına başvuru için gereken şartlardan ilki; başvuran kişinin hukuken korunan bir markasının bulunması ve bu markanın alan adı ile aynı veya karışıklık yaratacak derecede benzer olmasıdır. Hukuken korunan bu markanın tescilli ya da tescilsiz¹⁴ olmasının önemi olmayıp sadece mal veya hizmet markası olması gerekmektedir. Bu çerçevede UDRP genel olarak marka dışındaki medeni ad, ticaret

¹³ UDRP, marka dışındaki diğer fikri mülkiyet hakların korunmasını kapsamamaktadır. Bunun nedeni diğer fikri mülkiyet haklarında markalarda olduğu gibi bir uluslararası yasal uyumlaştırmanın sağlanamamasıdır (Oğuz, 2014, s.383).

¹⁴ Tescilsiz markaların korunmasının amacı Anglosakson hukukunda da olduğu gibi markanın korunmasıdır. Örneğin, bir markanın Amerikan hukuku açısından tescil edilebilmesi için markanın bir süreden beri kullanılıyor olması gerekmektedir. Bundan dolayı ABD'de yer alan firmalar markalarını henüz tescil ettirmemişlerse "TM" (*Trademark*) işaretini kullanmakta, tescil edildikten sonra ise "®" (*Registered*) işaretini kullanmaktadırlar (Kaplan, 2003).

unvanı, eser adı, coğrafi ad ve işaretler gibi diğer tanıtma işaretlerine koruma sağlamamaktadır. Ancak uygulamada hakemler zaman zaman verdikleri bazı kararlarla ünlü sanatçı veya iş adamlarının isimlerini, ticaret unvanlarını, şehir isimlerini veya hükümet kurumlarının isimlerini tescilsiz marka kapsamında değerlendirerek UDRP'nin kapsamını genişletmiş ve bu isimlere de koruma sağlamıştır (Oğuz, 2014, s.384; Kaplan, 2003).

Hakemler ünlü sanatçı veya iş adamlarının isimlerine ilişkin alan adı uyuşmazlıklarında çoğunlukla bu isimleri tescilsiz marka kapsamında değerlendirerek karar olarak vermişlerdir. Buna ilişkin ilk örnek karar *Jeanette Winterson v. Mark Hogart* uyuşmazlığıdır. Şikâyet edilen taraf olan Mark Hogart, 21 ülkede 18 farklı dilde kitapları basılan ünlü yazar Jeanette Winterson'ın ("jeanettewinterson.com", "jeanettewinterson.net" ve "jeanettewinterson.org" alan adları) da aralarında bulunduğu dünyaca ünlü 132 farklı yazarın adını alan adı olarak tahsis ettirmiştir. Bu olayda hakem, iki tarafın da İngiliz vatandaşı olduğunu ve şikâyetçinin tescilli olmasa da İngiliz Hukuku'na göre kullanım yoluyla ayırt edicilik kazanan "jeanettewinterson" adının korunmaya değer olduğunu kabul etmiştir. Bu ilk şartın yanında diğer iki şartın da sağlandığını belirten hakem alan adlarının şikâyetçiye devrine karar vermiştir. Benzer şekilde *Madonna Ciccone v. Dan Parisi* ("madonna.com"), "*Cem Yılmaz v. Roman Club International* ("cemyilmaz.com"), *Julia Fiona Roberts v. Russell Boyd* ("juliaroberts.com") uyuşmazlıklarındaki gibi birçok ünlü isme ilişkin uyuşmazlıklarda hakem ya da hakem heyeti bu isimlerin kullanım suretiyle tescilsiz marka niteliği (*common law trademark*) kazandığını kabul etmişlerdir. Ancak hakemler her zaman ünlü isimler lehine kararlar vermemişlerdir. Örneğin *Sting v. Michael Urvan* ("sting.com") uyuşmazlığında hakem "sting" kelimesinin İngilizce'de birçok anlamı olan jenerik bir sözcük olduğu gerekçesiyle dünyaca ünlü sanatçılardan biri olan Sting'in şikâyetini reddetmiştir (Oğuz, 2014, s.385; Soysal, 2007).

Ticaret unvanlarında, coğrafi yer adlarında ve hükümet kurumlarının adları alan adlarına ilişkin uyuşmazlığa konu olduğunda hakemler UDRP kapsamında genel olarak şikâyetçinin başvurusunu reddetmektedirler. Ancak ticaret unvanı bir hizmeti diğerlerinden ayırt etmek maksatlı kullanıldığı, şehir veya bölge adlarının ve hükümet

kurumlarının adlarının sundukları mal ve hizmette markasal olarak kullanıldığı durumlarda hakemler şikâyetçi lehine karar verebilmektedir (Oğuz, 2014, s.386-388).

Alan adı uyuşmazlığına başvuru için gereken şartlardan ilki olan “alan adının, şikâyetçinin üzerinde hak sahibi olduğu bir ticaret veya hizmet markası ile aynı veya karışıklığa yol açabilecek derecede benzer olması” maddesinde şikâyetçinin markasının dışında yer alan diğer bir husus ise alan adının şikâyetçinin markası ile karışıklığa neden olabilecek şekilde benzer olma zorunluluğudur. Ancak UDRP’de alan adının markayla karışıklığa yol açabilecek kadar benzer olduğunun nasıl tespit edilmesi gerektiğine yönelik bir düzenleme bulunmamakta olup benzerliğin olup olmadığının tespit edilmesi hususu hakemlere bırakılmıştır (Cortés, 2008).

UDRP uygulamasında alan adı ile marka arasındaki aynılık veya ayırt edilemeyecek kadar benzerliğin tespiti genel olarak sadece marka ile alan adına bakılarak yapılmakta ve alan adının kullanım şekli ile web sayfasının içeriği bu tespit sırasında dikkate alınmamaktadır. Bu çerçevede, hakemler marka ile alan adı arasındaki aynılığı veya karışıklığa neden olacak kadar benzerliği genellikle marka ve alan adının yazılış, okunuş, anlam itibarıyla ortalama bir internet kullanıcısında bıraktığı etkiyi göz önünde tutarak tespit etmektedir. Hakemler benzerliği tespit ederken alan adına ilişkin web sayfası içeriğini genel olarak göz önüne almamaktadırlar. Ayrıca UDRP uygulamasında hakemler genellikle alan adı ile marka arasındaki benzerliğin tespitini yaparken alan adının TLD bölümünü dikkate almamakta ve sadece TLD’den önce gelen kısım olan SLD bölümünü değerlendirmektedirler (Oğuz, 2014, s.388; Singh, 2011).

Marka adında yer alan kelimeler arasındaki boşluğun silinmesi (marka adı: “Ann Coulter”, alan adı: “anncoulter.com”), marka adında yer alan noktalama işaretlerinin silinmesi (marka adı: “CHI-CHI’S”, alan adı: “chichis.com”) veya marka adına noktalama işaretlerinin eklenmesi (marka adı: “France Telecom”, alan adı: “france-

telecom.com) durumlarında¹⁵ alan adı ile marka adı aynı kabul edilmektedir (Bender, 2003).

Karıştırılacak derecede benzerliğe ilişkin ise aşağıda sayılan durumlarda hakemler genellikle benzerlik olduğuna kanaat getirebilmektedir (Bender, 2003):

- Marka adına harf eklenmesi marka adından harf çıkarılması veya marka adında yer alan bir karakterin başka bir kelime (Ör: “1st” yerine “*first*”) ya da karakterler (Ör: “o” yerine “0” -sıfır) ile değiştirilmesi,
- Marka adında yer alan kelimelerin yerlerinin değiştirilmesi (Ör: “Gala Bingo” markasında kelimelerin yer değiştirmesiyle elde edilen “bingogala.com”),
- “e”, “www”, “email”, “chat” gibi internet ile ilgili terimlerin markalara eklenmesi (Ör: “e-nike.com”, “wwwshalkee.com”),
- Coğrafi terimlerin marka adlarına eklenmesi (Ör: “aolgermany.com”, “walmartcanada.com”, “altavistausa.com”),
- Markaların birleştirilmesi (Ör: “pokemonpikachu.com”),
- Marka adlarının kısaltılması (Ör: “The Getty and The J. Paul Getty Museum” yerine “gettymuseum.com” ve “gettysmuseum.com”, “Perot Systems” yerine “perotsys.com”),
- Marka adına jenerik bir sözcük (Ör: “experianautomotive.com”, “chemyahoo.com”), şikayetçinin iş alanına ilişkin bir sözcük (Ör: “hriftyairportparking.com”, “champs-sports.com”), tanımlayıcı bir sözcük (Ör: “dewalt-woodworking-tools.com”) gibi kelimelerin eklenmesinin yanında marka adına olumsuz anlamlara gelen “sucks”, “f**k” gibi kelimelerin eklenmesi.

Yukarıda marka ile alan adı arasında iltibasa neden olacak derecede benzerliğin tespitine ilişkin sayılmış olan durumlarda hakemler her zaman benzerliğin olduğu yönünde karar vermemektedirler. Özellikle markaya “sucks” veya benzeri olumsuz

¹⁵ Noktalama işaretlerinin eklenmesi ya da çıkarılması durumunda bazı hakemler alan adı ile marka adını aynı olarak değerlendirmeyip karışıklığa neden olacak derecede benzer olarak değerlendirmektedir (Bender, 2003).

sözcüklerin eklenmesi ile elde edilen “[trademark]sucks.com” gibi alan adlarının ayırt edilemeyecek kadar benzer olup olmadığı hakkında hakemlerin farklı değerlendirmelerde buldukları gözlemlenmektedir. Bu değerlendirmelerde çoğu hakem İngilizce’yi iyi bilmeyen internet kullanıcılarının “sucks” gibi olumsuz kelimelerin marka adına eklenmesi suretiyle oluşturulan alan adının marka sahibine ait olduğunu düşünmelerine yol açabileceği gerekçesi ile alan adı ve markanın karıştırılacak derecede benzer olduğu yönünde karar vermektedirler (Ör: “walmart-sucks.com”¹⁶, “vivendiuniversalsucks.com”¹⁷). Diğer taraftan bazı hakemler ise bu görüşe katılmamakta ve internet kullanıcılarının marka sahibi ile negatif ifade içeren alan adı arasında bir ilişki kurmasının olası olmadığını belirterek marka adı ile alan adı arasında benzerlik olmadığına (Ör: “lockheedsucks.com”, “lockheedmartinsucks.com”¹⁸) karar vermektedirler (Cortés, 2011, s.121; Holland, 2005).

3.1.2.4.2. Alan adına ilişkin yasal veya meşru bir menfaatin bulunmaması

Alan adı uyuşmazlığına başvuru için gereken şartlardan ikincisi; alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmamasıdır. UDRP’ye göre şikâyetçi şikâyetinde bu hususu ispatlamalıdır. Ancak şikâyetçinin bu durumu nasıl ispatlayacağına dair UDRP’de bir düzenleme bulunmamaktadır. Uygulamada ise hakemler olumsuz bir durumun şikâyetçi tarafından ispatlanmasının zorluğunu ve UDRP’yi dikkate alarak şikâyetçinin, karşı tarafın alan adı üzerinde herhangi bir hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmadığı yönündeki iddiasının kabulüne yeter ve geçerli kanıtları sunması halinde bu durumun aksini ispatlama yükümlülüğünü şikâyet edilen taraf olan alan adı sahibine vermektedir (Singh, 2011).

¹⁶ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0662.html>

¹⁷ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2001/d2001-1121.html>

¹⁸ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-1015.html>

Alan adı sahibi alan adına ilişkin yasal bir hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunduğunu ispatlaması halinde alan adını koruyabilecektir. UDRP’de alan adı üzerinde bulunan yasal hakkın ve meşru menfaatin tanımı yapılmamıştır. Bunun yerine yasal hakkın veya meşru menfaatin bulunduğu üç durum UDRP 4. madde (c) fıkrasında sıralanarak yasal hakkın veya meşru menfaatin bu üç durumla sınırlı olmadığı belirtilmiştir (UDRP, 1999).

UDRP’de 4. Madde (c) fıkrasında yer alan yasal hakkın veya meşru menfaatin bulunduğu üç durumdan ilki; alan adı sahibinin uyuşmazlığa ilişkin kendisine bildirim yapılmasından önce alan adını veya alan adına benzer bir ismi iyi niyetli olarak mal veya hizmet sunumu için kullanmış ya da kullanmak maksadıyla somut birtakım hazırlıklar yapmış olmasıdır. Uygulamada hakemler alan adı sahibinin kendisine bildirim yapılmadan önce iş planları, pazarlama planları gibi planlarının bulunmasının yanı sıra belirli konularda taahhüt altına girmiş olmasını alan adını kullanmış ya da kullanmak maksadıyla hazırlıklar yapmış olarak kabul etmekte olup kişinin alan adına ilişkin web sayfasında sadece “yapım aşamasında (*under construction*)” ifadesini buldurmasını genel olarak somut hazırlık kapsamında değerlendirmemektir. Ayrıca alan adı sahibinin, şikâyetçinin yetkili satıcısı ya da dağıtıcısı olması durumunda hakemler genellikle alan adı sahibinin sattığı malların marka adını veya benzerini alan adı olarak kullanmasını alan adını iyi niyetli olarak mal ve hizmet sunumunda kullanmış olarak değerlendirerek meşru menfaatin bulunduğu yönünde kararlar verebilmektedirler. Ancak alan adı sahibi şikâyetçinin yetkili satıcısı olsa bile alan adını müşterilerin ilgisini çekerek kendi ürünlerini satmak için kullanıyorsa hakemler genellikle bu durumda alan adı sahibinin meşru bir menfaatinin bulunmadığına karar vermektedirler (Bender ve Kirk, 2003).

Yasal hakkın veya meşru menfaatin bulunduğu ikinci durum alan adı sahibinin mal veya hizmet markası ve bunlara ilişkin hakları bulunmasa dahi toplumun genelinde bu alan adı altında tanınmış olmasıdır. Bu yaklaşımda, alan adı sahibinin alan adında yer alan isme ilişkin marka koruması bulunmasa bile bu kişinin uyuşmazlığa konu alan adı ile toplumun genelinde tanınıyor olması gerekmektedir. Böyle bir durumda

şikâyetçi söz konusu alan adında kullanılan sözcüğe marka olarak sahip olsa dahi şikâyetin reddedilmesi gerektiği genel olarak kabul edilmektedir (Oğuz, 2014, s.395).

Alan adına ilişkin yasal bir hakkın veya meşru bir menfaatin bulunduğu son durum ise alan adı ile ilgili markayı karalama veya tüketicileri yanıltma yoluyla ticari kazanç sağlama niyeti olmaksızın alan adını ticari olmayan meşru bir amaçla ya da dürüst bir şekilde kullanması durumudur. Bu yaklaşımda, alan adı sahibinin alan adı ile ilgili marka hakkı bulunmasa dahi markanın itibarını kötüleme veya müşterileri aldatma niyeti olmadan alan adını dürüst bir şekilde kullanması durumunda şikâyet reddedilebilecektir. Ancak uygulamada hakemler özellikle alan adlarının ticari kazanç sağlama amacı olmaksızın markayı eleştiren bir site ya da fan sitesi oluşturmak için tahsis edilmesi durumlarında farklı yönde karar verebilmektedirler (Cortés, 2011, s.122)

Ticari kazanç sağlama amacı olmaksızın markayı eleştiren bir web sayfasının oluşturulması için marka adına benzer bir adın tahsis edilmesi durumunda bazı hakemler bir markayı eleştirme hakkının o marka adı ile aynı ya da benzer (özellikle marka adı ile aynı) bir adın alan adı olarak tahsis edilmesini gerektirmediğini belirterek meşru bir menfaatin bulunmadığına karar vermektedirler (Ör: “natwestbanksucks.com”¹⁹, “fbcglenarden.com”²⁰). Marka adına sözcük eklenmesi suretiyle tahsis edilen alan adlarında (“markaadisucks.com” gibi) ise bu hakemlerden bazıları alan adı sahibinin meşru menfaati bulunduğu yönünde karar verebilmektedirler. Diğer taraftan bazı hakemler ise ticari olmayan ve dürüst bir kullanım olması halinde alan adı sahibinin markayı eleştiren web sayfası oluşturmak için marka adını alan adının bir parçası olarak kullanmasını “ifade özgürlüğü” kapsamında değerlendirerek meşru menfaat olarak kabul etmektedirler (Ör: “bridgestone-firestone.net”²¹) (WIPO, 2011b; Christie, 2014). Hatta *Daniel J. Quirk*

¹⁹ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2003/d2003-0166.html>

²⁰ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2009/d2009-0022.html>

²¹ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0190.html>

v. *Michael J. Maccini*²² uyuşmazlığında olduğu gibi eleştiri yapılan web sayfasında sadece bir reklamın bulunması durumunda alan adının ticari olmayan kullanım kuralını ihlal etmediği kabul edilebilmektedir (Dohaney, 2002).

Hakemlerin farklı yönde kararlar verdiği diğer husus da alan adlarının ticari kazanç sağlama amacı olmaksızın o markayla ilgili bir fan sitesi oluşturmak için tahsis edilmesi durumudur. Bu durumda da hakemler arasında iki farklı görüş bulunmaktadır. İlk görüş; alan adı sahibinin aktif ve ticari olmayan taraftar sitesine ilişkin şikâyetçi tarafın markasını içeren bir alan adına sahip olmasında hakkının ve meşru bir menfaatinin olduğu görüşüdür (Ör: “garyjennings.com”²³). Bu durumda ilgili web sitesi aktif olarak kullanılmalı, açık bir şekilde marka sahibinin resmi internet sitesinden farklı olmalı ve ticari olmamalıdır. İkinci görüş ise aynı ya da benzer bir ada sahip alan adını kullanarak belirli bir markaya veya kuruma yönelik olumlu da olsa görüşlerin açıklanması alan adı sahibine bir hak ya da meşru bir menfaat sağlamadığı görüşüdür (Ör: “davidgilmour.com”²⁴). Özellikle de alan adı sahibinin kasıtlı bir biçimde kendisini yanlış tanıtarak ilgili kişi veya kurumlar gibi göstermesi ve alan adı kullanımından ticari bir avantaj elde etmek istemesi durumlarında bu ikinci görüş uygulanmaktadır. Ayrıca ikinci görüşü savunan hakemlerden bazılarının göre alan adı ile marka adı aynı olduğu durumlarda şikâyet edilen, alan adını tahsis ettirmekle marka sahibinin internette markası ile var olmasını engellemektedir (WIPO, 2011b).

3.1.2.4.3. Alan adının kötü niyetle tahsis ettirilmiş ve kullanılmış olması

Alan adı uyuşmazlığına başvuru için şikâyetçinin ispatlaması gereken şartlardan sonuncusu alan adı sahibinin alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmiş olması ve kötü niyetle kullanıyor olması gerekmektedir. UDRP kötü niyeti tanımlamamış ancak kötü niyetin bulunduğu dört durumu sıralamış ve bu durumların tahdidi olmayıp hakem ya da hakem heyetinin takdiri ile de alan adının kötü niyetle tahsis ettirildiği ve

²² Kararın tamamı için bkz.: <http://www.adrforum.com/domaindecisions/94964.htm>

²³ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2001/d2001-1042.html>

²⁴ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-1459.html>

kullanıldığına karar verilebileceği belirtilmiştir. UDRP 4. Madde (b) fıkrasında kötü niyeti gösteren örnekler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır (UDRP, 1999):

- Alan adının, ilgili markanın sahibi olan şikâyetçiye ya da onun rakibine alan adı ile doğrudan ilgili belgelenmiş maliyetlerinin üzerinde bir fiyattan satma, kiralama veya başka bir suretle devretme amacıyla tahsis ettirilmiş olması,
- Alan adı sahibinin benzer davranışı birden fazla sergilemesi şartıyla alan adını, marka sahibinin markasını alan adında kullanmasını engellemek amacıyla tahsis ettirmiş olması,
- Alan adının esas olarak rakip firmanın işlerine zarar vermek amacıyla tahsis ettirilmiş olması,
- Alan adının, ticari kazanç elde etmek amacıyla şikâyetçinin markası ile çeşitli şekillerde benzerlik yaratarak karışıklık meydana getirmek suretiyle internet kullanıcılarının alan adının bağlı olduğu web sitesine çekilmek istenmesi veya başka bir internet sitesine yönlendirilmesi şeklinde kullanılması.

UDRP'ye göre kötü niyetin alan adının hem tahsisi sırasında hem de kullanımı sırasında bulunması gerekmektedir olup şikâyetçi bu iki durumu da ispatlamalıdır. Kötü niyetli tahsisin varlığını kabul edebilmek için alan adı tahsisi sırasında bunu gösteren kasıtlı bir durum, bir niyet bulunmalıdır. Uygulamada hakemler alan adının tahsis edildiği tarihte şikâyetçinin markası tescil edilmemişse genel olarak kötü niyet bulunmadığını kabul etmektedir (Ör: “print4business.com”²⁵, ode.com²⁶). Ancak açık bir ihlalin bulunduğu durumlarda bu kararlarda istisnalar meydana gelebilmektedir. Örneğin, marka olarak tescil edilmemiş olsa bile alan adı tahsisi sırasında şikâyetçinin herkes tarafından iyi bilinen bir ürünü/markası ihtilafa konu olması veya ihtilafa konu alan adını tahsis ettiren kişi nihayetinde asıl hak sahibinin kendisine başvurup bu alan adını almak isteyeceğini bilmesi durumlarında kötü niyetin varlığına

²⁵ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2001/d2001-1182.html>

²⁶ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2001/d2001-0074.html>

hükmedilebilmektedir (Ör: “2m12.com”, “2m12.info”, “2m12.org”, “madrid2012.com”²⁷) (Zorluoğlu, 2012).

Kötü niyetli tahsise UDRP’de sıralanmış dört örnekten ilk üçünün yanı sıra başkalarına ait çok sayıda tanınmış markanın alan adı olarak tahsis edilmesi, marka sahibinin markasını alan adı olarak kullanımını önlemek amacıyla “.com”, “.net” ve “.org” uzantılı alan adlarının tahsis edilmesi durumları da örnek olarak verilebilir. Ayrıca alan adı tahsisi sırasında sahte iletişim bilgisi verilmesi, uyuşmazlık çözümünde şikâyetçinin iddialarına cevap verilmemesi, uyuşmazlık bildiriminden sonra alan adı ile aynı ismin marka olarak tescil edilmesi ve web içeriğinin değiştirilmesi gibi durumları da hakemler kötü niyetli tahsis olarak değerlendirebilmektedirler (Oğuz, 2014, s.391-392).

Kötü niyetli tahsise ilişkin hakemler “tahsis” kavramını alan adının devredilmesi gibi alan adını elde etmeye yönelik diğer yolları da dahil ederek geniş anlamda yorumlayabilmektedirler. Bunun sonucunda alan adını yenilemek tahsis kapsamında değerlendirilmezken alan adını üçüncü bir kişiye devretmek tahsis kapsamında değerlendirilmektedir. Bu çerçevede “bme.com” alan adına ilişkin yaşanan ihtilafta²⁸ olduğu gibi alan adının devri yeni bir tahsis gibi değerlendirilebilmekte ya da “paa.com” alan adına ilişkin yaşanan ihtilafta²⁹ olduğu gibi alan adı yenilemeleri kötü niyetli olarak yapılsa dahi alan adı ilk başta iyi niyetli olarak tahsis edilmişse maddi koşullardan biri olan kötü niyetli tahsis ve kullanımı karşılamadığından şikâyet reddedilmektedir. Ancak “sporto.com” alan adına ilişkin ihtilafta³⁰ olduğu gibi istisnai olarak alan adı yenileme tahsis kapsamında değerlendirilebilmektedir (WIPO, 2011b; Zorluoğlu, 2012).

²⁷ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2003/d2003-0598.html>

²⁸ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2008/d2008-0882.html>

²⁹ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2004/d2004-0338.html>

³⁰ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2009/d2009-1688.html>

UDRP'ye göre şikâyetin kabul edilebilmesi için alan adının kullanımı sırasında da kötü niyetin bulunması gerekmektedir. Alan adının kullanımında ölçüt alınacak husus, alan adını tahsis ettirdikten sonraki alan adı sahibinin göstereceği davranışlardır. Uygulamada alan adı üzerinde gerçek hak sahibi olabilecek kişiye zarar verebilecek her türlü eylem kötü niyetli kullanım kapsamında değerlendirilmektedir. Ayrıca belirli şartları taşıması durumunda hakemler “telstra.org” uyuşmazlığındaki³¹ gibi alan adının pasif olarak elde tutulmasını kötü niyetli kullanım olarak değerlendirebilmektedirler. Bu şartlar şu şekildedir:

- Şikâyetçinin markasının tanınmış ve meşhur olması,
- Şikâyet edilen kişinin alan adını iyi niyetle kullandığına ya da kullanacağına dair bir delil sunamaması,
- Şikâyet edilenin gerçek kimliğini gizlemesi ve bunun için aktif bir çaba içinde olması,
- Şikâyet edilenin iletişim bilgilerini yanlış vererek ve bunları düzeltmeyerek alan adı tahsis sözleşmesini ihlal etmesi ve bunu düzeltmek için bir çabasının bulunmaması,
- Tüm bu sayılan şartlar dikkate alınarak davalının, şikâyetçinin hakları yanında alan adını almakta meşru ve haklı bir sebebinin olmaması (Soysal, 2007; Zorluoğlu, 2012).

Kötü niyetli kullanıma ilişkin son bir husus ise şikâyet edilen kişinin ihtilafa konu alan adına ilişkin web sayfasında marka sahibi ile herhangi bir bağlantılarının bulunmadığı yönündeki açıklamalarının kötü niyetli kullanımı önleyip önleyemeyeceği hususudur. Bu konuda farklı yönde kararlar bulunmakta olup hakemler uyarı açıklamasının karıştırmayı önleyip önlemediğini somut olayın özelliklerine ve kullanım şekline göre değerlendirmektedirler. Uyuşmazlığa konu alan adının bağlı olduğu web sayfası ticari bir amaç için kullanılmıyor ve web sayfasında uyarı açıklaması bulunuyorsa genel olarak kötü niyetli kullanımın bulunmadığı kabul edilmektedir. Web sayfasının ticari maksatla kullanılması durumunda web sayfasında bulunan açıklama iltibası önleyecek

³¹ Kararın tamamı için bkz.: <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2000/d2000-0003.html>

mahiyette ise genel olarak kötü niyetli kullanımın bulunmadığı, aksi takdirde ise genel olarak kötü niyetli kullanımın bulunduğu kabul edilmektedir (Oğuz, 2014, s.394)

3.1.2.5. Usulü şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci

UDRP kapsamında alan adlarına ilişkin uyuşmazlığının çözülmesini isteyen gerçek veya tüzel kişi şikâyetiyle birlikte seçmiş olduğu UDRPSP'lerden birine elektronik ortamda başvurması gerekmektedir. Şikâyete konu alan adları aynı kişiye tahsisli olması durumunda şikâyetçi birden fazla alan adı için de başvuru yapabilmektedir³². RUDRP 3'üncü maddeye göre şikâyetçi başvurusunda adını, iletişim bilgilerini, tercih edilen iletişim şeklini (kimlerle ve hangi yolla olduğu), şikâyet edilen kişinin bilgilerini, şikâyetle ilgili markasını, şikâyete konu alan adlarını ve bunlara ilişkin UDRP'de yer alan maddi şartların gerekçeleriyle birlikte nasıl gerçekleştiğini, UDRP kapsamında hangi yaptırımın (alan adının iptali veya alan adının devri) uygulanmasını talep ettiğini, şikâyete konu alan ad(lar)ı ile ilgili herhangi bir kanuni süreç başlatıldıysa buna ilişkin son durumu vb. diğer hususları belirtmelidir. Ayrıca şikâyetçi başvurusunda uyuşmazlığa ilişkin hakem tercihini (tek hakemi mi ya da üç kişiden oluşan hakem heyetini mi tercih ettiği ve hakem heyetini tercih etmesi durumunda da UDRPSP'lerden herhangi birinin listesinde yer alan hakemlerden üç tanesini tercih etmesi) de belirtmelidir (RUDRP, 2009).

UDRPSP, şikâyetçinin başvurusunda eksiklik tespit etmesi durumunda RUDRP 4'üncü maddeye göre şikâyetçiye eksikliklerini tamamlaması için beş gün süre vermektedir. Bu süre sonunda eksiklikler giderilmezse şikâyetin geri çekildiği kabul edilmektedir. Başvuruda eksiklik bulunmadığı takdirde hizmet sağlayıcı, şikâyetçiden sürece ilişkin ücreti tahsil ettikten sonra üç gün içerisinde şikâyeti ekleriyle birlikte şikâyet edilen kişiye bildirmek zorundadır. Bu bildirimle birlikte uyuşmazlık çözüm süreci başlamış olmaktadır (RUDRP, 2009).

³² Uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin ücretler başvuru alan adı sayısına ve uyuşmazlığın tek hakem ya da üç hakem aracılığıyla çözümlenmesine bağlı olarak değişmektedir. Ayrıca ücretler UDRPSP'ler arasında da farklılıklar göstermektedir. Her bir UDRPSP, uygulayacağı ücret politikasını kendisi belirlemektedir. Ücretlere ilişkin bilgiler UDRPSP'lerin web sayfalarında yer almaktadır.

Şikâyet edilen kişi, UDRPSP'nin bildiriminden itibaren 20 gün içerisinde şikâyete ilişkin cevabını elektronik ortamda bildirmesi gerekmektedir. RUDRP 5'inci maddeye göre bu cevap şikâyet edilenin iletişim bilgilerini, tercih edilen iletişim şeklini, şikâyete ilişkin savunmasını ve buna ilişkin tüm bilgi-belgeleri, şikâyete konu alan ad(lar)ı ile ilgili herhangi bir kanuni süreç başlatıldıysa buna ilişkin son durumu vb. diğer hususları içermesi gerekmektedir. Ayrıca şikâyetçinin tek hakem tercih ettiği durumlarda şikâyet edilen kişi üç kişiden oluşan hakem heyetini tercih edebilmektedir. Bu durumda şikâyet edilen kişi uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin ücretin yarısını ödemesi gerekmektedir³³. İki taraftan herhangi birisinin üç hakemi tercih etmesi durumunda şikâyet edilen kişi cevabında UDRPSP'lerden herhangi birinin listesinde yer alan hakemlerden üç tanesini seçerek hizmet sağlayıcıya bildirmelidir. Şikâyet edilen kişinin şikâyete ilişkin cevap vermemesi durumunda hakem ya da hakem heyeti şikâyetçinin başvurusuna göre uyuşmazlığı değerlendirip karar vermektedir (RUDRP, 2009).

RUDRP 6'ncı maddeye istinaden her iki tarafın da üç hakemden oluşan hakem heyetini tercih etmemesi durumunda UDRPSP şikâyet edilen kişinin cevap vermesini beklemekte, cevap verilmemesi halinde de 20 günlük sürenin dolmasını müteakiben 5 gün içerisinde uyuşmazlığa bir tane hakem atamaktadır. Sadece şikâyet edilen kişinin hakem heyetini tercih etmesi durumunda UDRPSP şikâyetçiye üç hakemden oluşan bir liste hazırlaması için 5 gün süre vermektedir. İki taraftan birinin hakem heyetini tercih etmesi durumunda UDRPSP iki tarafın da sunmuş olduğu listelerden birer kişiyi seçmektedir. Üçüncü hakem ise UDRPSP'nin hazırlamış olduğu 5 kişilik hakem listesinden tarafların da görüşü dikkate alınarak UDRPSP tarafından seçilmektedir (RUDRP, 2009).

RUDRP 15'inci maddeye göre hakem ya da hakem heyeti belirlendikten sonra hakem ya da hakem heyeti, tarafların iddialarını ve sunmuş oldukları bilgi ve belgeleri UDRP, RUDRP hükümleri ve uygulanabilir hukuk kuralları ve prensipleri çerçevesinde

³³ UDRP ve RUDRP'ye göre şikâyet edilen kişi sadece bu durumda ücret ödemektedir. Diğer tüm durumlarda uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin UDRPSP ve hakem ücretleri şikâyetçi tarafından ödenmektedir.

bağımsız ve tarafsız bir şekilde değerlendirerek 14 gün içerisinde uyuşmazlığa ilişkin karar vermektedirler. Hakem heyeti kararını oy çokluğuna göre almaktadır. Bu süreçte hakem ya da hakem heyeti gerekli görmedikçe tarafların sözlü olarak sürece katılması mümkün değildir. Ayrıca hakem ya da hakem heyeti bu süreçte taraflardan ek bilgi ve belge isteyebilmektedir (RUDRP, 2009).

Hakem ya da hakem heyeti şikâyetçiyi haklı bulması durumunda sadece alan adının iptali ya da alan adının şikâyetçiye devri yönünde karar verebilmektedirler. Ancak uygulamada çoğunlukla şikâyetçinin şikâyet dilekçesindeki talebine binaen alan adının şikâyetçiye devri yönünde karar alınmaktadır. Örneğin UDRPSP'lerden biri olan WIPO'nun istatistiklerine göre WIPO'nun aracılık yaptığı ve şikâyetçi lehine sonuçlanan uyuşmazlıklarda alan adının iptali yönünde verilmiş olan kararların oranı toplam kararların %2'sinden daha azdır. Bunun nedeni iptal edilen alan adının belirli bir süre sonunda ilk gelen alır çerçevesinde tekrar tahsis edilebilerek yeni uyuşmazlıkların oluşumuna yol açma olasılığının bulunmasıdır. Dolayısıyla alan adının şikâyetçi tarafa devri şikâyetçi açısından daha etkin bir sonuç olmaktadır (Christie, 2014; WIPO İstatistikler, 2015).

Alınan kararlar yazılı ve gerekçeli olmak zorundadır. UDRP maddi şartları kapsamında şikâyet edilenin alan adı tahsisinde bir aykırılık görülmezse bu durum da gerekçesiyle birlikte karara yazılmaktadır. Ayrıca hakem ya da hakem heyeti şikâyetçinin başvurusunu tersine alan adı gaspı gibi kötü niyetli bir başvuru olarak değerlendirmesi durumunda bu hususu da kararda belirtmektedir (RUDRP, 2009).

Karar verildikten sonra UDRPSP üç gün içerisinde kararı taraflara, ilgili KK'ya ve ICANN'a bildirmekte ve alınan kararı web sayfasında yayımlamaktadır. Alan adının iptali ya da devri yönünde bir karar verilmişse UDRP 4'üncü madde (k) fıkrası gereğince ilgili KK kendisine yapılan bildirimden sonra on gün boyunca beklemektedir. On gün içinde şikâyet edilen kişi mahkemeye başvurduğuna ilişkin KK'ya bildirim yapmazsa KK, hakem ya da hakem heyetinin almış olduğu kararı uygulamaktadır. Alan adı sahibinin on gün içerisinde mahkemeye başvurduğuna dair

resmi bir belge ile KK'ya başvurusu durumunda karar uygulanmamakta ve mahkeme sonucu beklenmektedir (RUDRP, 2009; UDRP, 1999).

Uyuşmazlık süresi boyunca alan adının üçüncü bir kişiye devrine ve başka bir KK'ya transferine izin verilmemektedir (UDRP, 1999).

3.1.3. UDRP'ye ilişkin eleştiriler ve değerlendirmeler

Tüm gTLD'lerde ve bazı ccTLD'lerde meydana gelen uyuşmazlıkların çözümünde mahkemeye göre daha hızlı ve daha ucuz olması sebebiyle şikâyetçi bulunan taraflar çoğunlukla mahkeme yerine UDRP'yi tercih etmektedirler (Pantov, 2013). Bunun yanında UDRP uygulanmaya başladığı yıllardan itibaren farklı yönlerden birçok eleştiriye maruz kalmıştır. Bu eleştirilerin başında UDRP'nin marka sahibi lehine yanlı (*biased*) olduğu ve "*forum shopping*"e³⁴ yol açtığı eleştirisi gelmektedir. Bu eleştiriye ilk yapanlardan ve UDRP kararlarını istatistiksel anlamda ilk analiz edenlerden biri olan Mueller (2001)'in elde ettiği verilere göre hakemlerin kararları %80 oranında şikâyetçi lehine gerçekleşmiştir. Ayrıca analizin yapıldığı tarihlerde uyuşmazlıkların %61'i WIPO, %31'i NAF aracılığı ile kalan %8'i ise e-Resolution ve CPR aracılığı ile çözümlenmiştir. Uyuşmazlıkların tamamına yakınının WIPO ve NAF aracılığıyla gerçekleşmesinin nedeni olarak WIPO ve NAF'ın aracılık etmiş olduğu uyuşmazlıklarda kararların çoğunlukla şikâyetçi lehine verilmesi (WIPO - %82, NAF - %81) gösterilmiştir. e-Resolution'un uyuşmazlıklarda uygulamış olduğu fiyatların diğer UDRPSP'lere göre daha düşük olmasına rağmen toplamda sadece %7 oranında pazar payına sahip olması ise e-Resolution'un aracılık etmiş olduğu uyuşmazlıklarda %51 oranında şikâyetçi lehine karar vermiş olmasına bağlanmış ve UDRP'nin *forum shopping*'e yol açtığı iddia edilmiştir. Hatta marka sahiplerinin çoğunlukla kendi lehine karar veren UDRPSP'leri seçmesinden dolayı e-Resolution'un iflas ettiği ve UDRPSP olarak faaliyetine son verdiği iddia edilmiştir (Kelley, 2002; Cortes, 2008).

³⁴ *Forum shopping* davacının bilinçli bir şekilde uluslararası yetkiye sahip birden fazla ülke mahkemesinden kendisi için en avantajlı olan yargı yerinde davasını açması olarak tanımlanabilir (Oğuz, 2014, s.403).

UDRP kararlarını istatistiksel anlamda analiz eden isimlerden birisi de Geist (2001)'tir. Geist'in elde ettiği sonuç³⁵ Mueller'in elde ettiği sonuca oldukça yakındır. Geist ayrıca hakemlerle ilgili de analiz yapmıştır. Bu analize göre uyuşmazlıkların büyük çoğunluğu (%90'ı) tek hakem aracılığı ile çözümlenmiştir. UDRPSP'nin belirlediği tek hakem ile çözümlenmiş bu uyuşmazlıkların %83'ü şikâyetçi lehine sonuçlanmış iken iki hakemin taraflarca belirlendiği ve üç hakemden oluşan hakem heyeti ile çözümlenmiş uyuşmazlıkların ise %60'ı şikâyetçi lehine gerçekleşmiştir. Şikâyetçi lehine verilen karar oranları açısından tek hakem ile hakem heyeti arasındaki fark UDRPSP'ler arasında da değişkenlik göstermiştir:

- NAF (%85,4 - %2,2),
- WIPO (%84,4 - %64)
- e-Resolution (%63,8 - %54,5) (Geist, 2001).

Geist'in elde ettiği bu istatistiki verilere göre uyuşmazlıklarda tek hakemin hakem heyetine göre daha fazla şikâyetçi lehine karar verdiği görülmektedir³⁶.

Geist (2001)'in hakemlerle ilgili analizinde elde ettiği sonuçlardan bir diğeri de UDRPSP'lerin listelerinde yer alan belirli hakemlerin daha fazla uyuşmazlık için görevlendirilmiş olmasıdır. Bu anlamda Geist en ilginç sonucu NAF'ta elde etmiştir. Analizin yapıldığı tarihte listesinde 131 hakem bulduran NAF'ın tek hakemle çözümlenmiş olan 966 uyuşmazlıktan 512 tanesi (%53'ü) sadece 6 hakemle çözümlenmiş ve bu 6 hakem %94 oranında şikâyetçi lehine karar vermiştir.

³⁵ WIPO'da %82, NAF'da %82, e-Resolution'da %63 ve CPR'de %59,1 oranında şikâyetçi lehine karar verilmiştir. Ayrıca uyuşmazlıkların %58'i WIPO, %34'ü NAF aracılığı ile kalan %8'i ise e-Resolution ve CPR aracılığı ile çözümlenmiştir (Geist, 2001).

³⁶ Geist (2001) ve Mueller'in (2001) elde etmiş olduğu istatistiki veriler eski olmakla birlikte konu ile ilgili fikir vermesi açısından önem arz etmektedir. Ayrıca WIPO tarafından 2011 yılında yayımlanan bir raporda yer alan istatistiki veriler ile Geist ve Mueller'in bazı istatistiki verileri benzerlik göstermektedir. Örneğin WIPO'nun aracılığı ile çözümlenmiş uyuşmazlıklarda tek hakemle çözümlenen uyuşmazlıklar %87 oranında şikâyetçi lehine sonuçlanırken hakem heyetiyle çözümlenmiş uyuşmazlıklar %57 oranında şikâyetçi lehine sonuçlanmış ve toplamda çözümlenen uyuşmazlıkların %85'i şikâyetçi lehine sonuçlanmıştır (WIPO, 2011a).

Mueller (2001) “*forum shopping*”i önlemek için UDRPSP tercihinin şikâyetçi yerine KK tarafından yapılmasını önerirken analizini daha çok hakemler üzerinde yoğunlaştırmış olan Geist (2001) ise “*forum shopping*”i önlemek için uyuşmazlıkların tamamen üç hakemden oluşan hakem heyeti ile çözümlenmesini, hakemlerin çözümleyebileceği bir yıl içinde en az ve en fazla uyuşmazlık miktarının belirlenmesini ve hakemlerin kararlarının her yıl gözden geçirilerek kontrol edilmesini önermiştir.

Mueller’in ve Geist’in bu analizleri literatürde yoğun bir şekilde tartışılmıştır. Branthover (2002) UDRP’nin başarısının görmezden gelindiğini, şikâyetçilerin tercihlerinde önemli bir etken olan UDRPSP’lerin itibarının analizlerde göz önünde bulundurulmadığını, e-Resolution’un kararlarını WIPO ve NAF’tan farklı şekilde değerlendirdiğine yönelik bir istatistik bulunmadığını, UDRP kötü niyetli tahsislere yönelik oluşturulduğundan UDRP’nin yanlı olmadığına %50 - %50 varsayımı ile ulaşmanın mümkün olmadığını ve bu oranın şikâyetçi lehine yüksek olması gerektiğini ifade etmiştir.

Uluslararası Marka Birliği (International Trademark Association-INTA) ise Geist’in metodolojisinin ve analizinin yanlı olduğunu savunmuştur. INTA’ya göre Geist UDRP çerçevesinde hakemlerin almış olduğu kararların doğruluğunu incelemek yerine sadece uyuşmazlık sonuçlarını istatistiki olarak değerlendirmeye almıştır. Ayrıca Geist kararların çoğunlukla şikâyetçi lehine olmasının nedenini yeterince incelememiş ve şikâyetçi tarafın UDRPSP tercihinin etkileyebilecek olan UDRPSP’nin veya hakemlerin tanınırlığı, kalitesi, şikâyetçinin UDRPSP’ye aşinalığı gibi hususları dikkate almamıştır (INTA İnternet Komitesi, 2002).

Cortes (2008) ise Mueller’in KK’ların UDRPSP’leri seçmesi yönündeki önerisini eleştirmiş ve bu önerinin uygulanması halinde KK’ların alan adı ihlali yapacak kişileri kendisini daha fazla tercih etmesini sağlamak için en pahalı UDRPSP’leri ya da şikâyet edilen lehine daha fazla karar veren UDRPSP’leri seçmek gibi yollar izleyebileceğini ve bunun da ayrı sorunlara neden olabileceğini ifade etmiştir.

Woodard (2009) da istatistiki verinin UDRP'nin temel amacı olan alan adı karaborsacılarından alan adının alınıp marka sahibine iade edilmesi amacının gerçekleştiği şeklinde de yorumlanabileceğini belirterek istatistiksel olarak elde edilen sonuçların fazla basitleştirildiğini iddia etmiştir.

UDRP'ye yöneltilen eleştirilerden ikincisi ise UDRP'nin hakemlere çok fazla esneklik tanımış olmasıdır. Hakemlere sağlanan bu esneklik hakemlerin her bir olayı kendi içinde değerlendirerek doğru bir karara ulaşmasını sağlayabilecektir. Ancak hakemlere sağlanmış olan bu esneklik kendi içerisinde birtakım sorunları da barındırmaktadır. Hakemlere sağlanan esnekliğin hakemlerin vermiş olduğu kararlar arasında tutarsızlığa neden olduğu, benzer uyuşmazlıklarda farklı kuralların uygulanmasına ve UDRP'nin kapsamının genişlemesine yol açtığı yönünde literatürde tartışmalar bulunmaktadır (Woodard, 2009).

Woodard (2009) RUDRP 15'inci maddenin (a) fıkrasının³⁷ muğlak olduğunu ve bundan dolayı kararlardan bazılarının sadece UDRP çerçevesinde, bazılarının ise UDRP hükümleri ile birlikte yerel kanunlar çerçevesinde alındığını belirterek RUDRP'nin bu maddesinin hakemler arasında farklı yorumlamalara neden olduğunu iddia etmiştir. Ayrıca çoğu hukuk sisteminde özel anlamları bulunan “kötü niyet (*bad faith*)” ve “karıştırılacak derecede benzer (*confusingly similar*)” gibi terimlerin UDRP'de tanımının yapılmamış olmasının ve bunun yerine bazılarına ilişkin tahdidi olmayacak şekilde örnek verilmesinin de hakemler arasında farklı değerlendirmelere neden olduğu ve bu durumun da kararlar arasında tutarsızlığa yol açtığı belirtilmiştir. Woodard (2009) bu çerçevede hakemlere sağlanmış olan esnekliğin UDRP'de birtakım sorunları da beraberinde getirdiğini iddia etmiş ve UDRP'nin hakemlere vermiş olduğu esnekliğin daraltılması gerektiğini savunmuştur. Woodard (2009) bunun için en iyi çözümün tahdidi olmayacak şekilde örneklendirilerek açıklanmaya çalışılan terimlerin tanımlarının yapılması ve hukuk sistemlerinde kendine özgü anlamları bulunan “karıştırılacak derecede benzer” gibi terimlerin başka bir terim ile

³⁷ RUDRP 15(a): Hakem ya da hakem heyeti tarafların iddialarını ve sunmuş oldukları bilgi ve belgeleri UDRP, RUDRP hükümleri ve uygulanabilir hukuk kuralları ve prensipleri çerçevesinde değerlendirerek karar vermelidir.

değiştirilmesi ya da bu terimlerin tanımlarının yapılması suretiyle mevcut UDRP hükümlerinin kapsamının daraltılarak daha iyi anlaşılmasının sağlanması olduğunu ifade etmiştir.

UDRP'ye yöneltilen üçüncü eleştiri ise UDRP'de kararların temyiz edilme imkânının bulunmamasıdır. UDRP'de aleyhine karar verilen tarafın karara itiraz etmek için izleyebileceği tek yol konuyla ilgili olarak mahkemeye başvurmaktır. Mahkemelerin yargı yetkisine ilişkin engellerin bulunması, kaybeden tarafın başvuru yapması için sınırlı süresinin bulunması gibi zorluklar sebebiyle aleyhine karar verilen tarafın çoğunlukla mahkemeye itirazda bulunmadığı iddia edilmektedir. Hakemin vermiş olduğu karara itirazın daha kolay hale getirilmesi ve hakemlerin almış olduğu kararlar arasında yer alan tutarsızlıkların giderilerek UDRP'de bütünlüğün sağlanması için UDRP'de temyiz mekanizmasının bulunması gerektiği savunulmaktadır (Dohaney, 2002; Kelley, 2002; Cortes, 2008)

Temyiz mekanizmasına karşı çıkan Woodard (2009) ise UDRP sürecine temyiz sürecinin eklenmesinin basit ve hızlı olan UDRP sürecini daha karmaşık ve yavaş hale getireceğini iddia etmiştir. Woodard ayrıca temyiz sürecinin basit ve ucuz olması halinde bu durumun alan adı karaborsacılığı gibi alan adı ihlali yapan kişiye yarayacağını ve bu kişilerin elde ettiği gelirleri bir süre daha devam ettirebilmek için temyize başvurarak alan adının şikâyetçiye devrini geciktireceğini savunmuştur. Benzer görüşü Christie (2014) de savunmaktadır. Wotherspoon ve Cameron (2003) ise temyiz mekanizmasının UDRP sürecini uzatacağını ve sürecin maliyetinin artacağını kabul etmekle birlikte bunlardan taviz verilmesinin gerektiğini belirtmişlerdir. Wotherspoon ve Cameron, UDRP çerçevesinde alınan kararların çoğunun temyiz edilmeyeceğini tahmin etmişler ve oluşacak zaman ve maddi kaybın da düşürülmesi için mevcut UDRP düzenlemelerinde zamana ilişkin sınırlamalara benzer sınırlamaların temyiz sürecine de uygulanmasını önermişlerdir.

UDRP'ye yöneltilen bir diğer eleştiri ise UDRP'nin tersine alan adı gaspına girilen şikâyetçilere yönelik bir yaptırım öngörmemiş olmasıdır. Froomkin (2002)'e göre UDRP oluşturulurken WIPO'nun önceliği markanın kötüye kullanılmasının

engellenmesi değil markaların korunmasıydı. Yazara göre WIPO bunun için tersine alan adı gaspına ilişkin bir tavsiyede bulunmamıştır.

Cortes (2008) ise UDRP çerçevesinde alınan kararlar arasında tutarsızlık bulunmasından ve UDRP sürecinin maliyetinin düşük olmasından dolayı UDRP'nin kişileri tersine alan adı gaspı yapmaya cesaretlendirdiğini iddia etmektedir. UDRP'de tersine alan adı gaspına yönelik (hakemlerin kararında bu girişimin belirtilmesi dışında) hiçbir yaptırım olmamasından dolayı şikâyet edilenin, şikâyetçinin tersine alan adı gaspı yapmaya çalıştığını ispatlamak için uğraşması şikâyet edilen açısından sadece bir zaman kaybı olmaktadır. Bunun için tersine alan adı gaspı yapmaya çalışan kişinin tekrar UDRP'ye başvuru yapamaması gibi birtakım maddi yaptırımların UDRP'ye eklenmesi önerilmiştir (Shultz ve Hofflander, 2013).

3.2. ICANN – URS

Alan adı karaborsacılığı, klavye korsanlığı gibi alan adlarında gerçekleşen marka ihlallerinin devam etmesi durumlarında UDRP'nin mahkeme sürecine göre daha ucuz ve hızlı olmasına rağmen yine de marka sahipleri için zaman ve para kaybına neden olması ve yeni gTLD'lerle birlikte UDRP'nin bu tür uyuşmazlıkları çözme anlamında yeterli olmayabileceği gibi nedenlerden dolayı ICANN, yeni gTLD programı çerçevesinde 2009-2013 yılları arasında UDRP'ye göre daha ucuz ve daha hızlı³⁸ olan Yeknesak Hızlı Askıya Alma Sistemi (Uniform Rapid Suspension System-URS) adında yeni bir alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması geliştirmiştir (Taylor, 2014).

Yeni gTLD'lerde marka sahiplerinin haklarını koruyabilmesi için geliştirilen URS resmi olarak 1 Mart 2013 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlk olarak 4 Mart 2013 tarihinde yayımlanmış olan URS kuralları ise çok küçük değişiklikler (genel

³⁸ Örneğin URSSP'lerden ve UDRPSP'lerden biri olan NAF'da 14 alan adına kadar olan URS uyuşmazlıklarında ücret sadece 375 \$ iken UDRP uyuşmazlıklarında alan adı sayısına ve hakem tercihinin göre ücret 1300\$ ile 4500\$ arasında değişmektedir. Ayrıca politika ve kurallarda ek süreler haricinde belirtilmiş olan süreler kullanıldığı takdirde URS süreci 21 gün içerisinde tamamlanırken UDRP süreci 42 gün içerisinde tamamlanmaktadır.

olarak şekle ilişkin değişiklikler ile kelime değişiklikleri) yapılarak 28 Haziran 2013 tarihinde yürürlükte olan haliyle yayımlanmıştır (ICANN URS, 2015).

URS'nin temel yapısı ve işleyiş şekli UDRP'nin temel yapısı ve işleyişine (Bkz. Şekil 3.1) benzemektedir. Ancak URS'de hakem tarafından alınan karar KK tarafından değil kayıt otoritesi tarafından uygulanmaktadır. Ayrıca URS'de UDRP'de yer almayan temyiz süreci bulunmaktadır. Bunların dışında URS, aşağıda maddi şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci başlıkları altında da açıklanacağı üzere UDRP'ye göre ihlal durumunun daha açık ve net olduğu olaylara uygulanmaktadır.

Sadece 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren tahsise açılan yeni gTLD'lere ilişkin uyuşmazlık durumlarında uygulanabilen URS, UDRP'de olduğu gibi ICANN tarafından yetkilendirilen URS Hizmet Sağlayıcıları (URS Service Provider – URSSP) aracılığıyla uygulanmaktadır. Hâlihazırda 20 Şubat 2013 tarihinde yetkilendirilen NAF ve 19 Nisan 2013 tarihinde yetkilendirilen ADNDRC olmak üzere iki tane yetkilendirilmiş URSSP bulunmakta olup her iki URSSP de aynı zamanda UDRPSP olarak hizmet vermektedir.

UDRP'de olduğu gibi URS'ye başvuru yapmış olmak mahkemeye başvuru yapmayı engellememektedir. URS 8'inci ve 13'üncü maddede belirtildiği üzere hakemin vermiş olduğu karardan sonra da mahkemeye başvuru yapılabilmektedir. Ayrıca URS'ye yapılan başvuru UDRP'ye yapılacak olan başvuruyu engellememektedir. Bu çerçevede temyiz kararından sonra dahi UDRP'ye başvuru yapılabilmektedir (URS, 2013).

3.2.1. Maddi şartlar

URS'nin uygulanabilmesi için şikâyetçinin URS 1.2.6'ncı maddesinde yer alan tüm koşulların sağlandığını açık bir şekilde ispatlaması gerekmektedir. URS 1.2.6'ncı maddesinde yer alan şartlar şu şekildedir:

- Alan adının, şikâyetçinin ulusal ya da bölgesel tescili bulunan ve hâlihazırda kullanmakta olduğu marka adı ile veya mahkeme kararıyla geçerlilik kazanmış olan marka adı ile veya başvuru sırasında halen yürürlükte bulunan kanuna veya sözleşmeye göre özel olarak korunan marka adı ile aynı veya karışıklığa yol açabilecek derecede benzer olması³⁹,
- Alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmaması ve
- Şikâyet edilen kişinin, alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmiş olması ve kötü niyetle kullanıyor olması gerekmektedir (URS, 2013).

UDRP uygulamasında Anglosakson hukukunda mevcut olan ve kullanım suretiyle tescilsiz marka niteliği (*common law trademark*) kazanan markaların hakları korunmakta iken URS’de yer alan ilk maddi şarta göre URS’ye başvurulabilmesi için marka adının tescilli olması gerektiğinden tescilsiz markalar URS’de korunmamaktadır (Kennedy ve Lee, 2013).

UDRP’de olduğu gibi URS’de de yasal hakkın, meşru menfaatin ve kötü niyetin tanımı yapılmamıştır. Ayrıca tezin 3.1.2.4.3’üncü bölümünde de yer alan UDRP 4’üncü madde (c) fıkrasında bulunan kötü niyeti gösteren aynı örnekler tahdidi olmayacak şekilde URS’de de sıralanmıştır (URS, 2013).

Şikâyet edilen kişi cevabında aşağıda yer alan hususlardan herhangi birini şikâyetçinin kötü niyetli tahsis iddialarını çürütmek için kullanabilmektedir. URS’de yer alan bu durumlardan herhangi birisinin doğruluğunun hakem tarafından tespit edilmesi halinde alan adı sahibi lehine karar verilmesi gerekmektedir;

- Alan adı sahibinin uyumsuzluğa ilişkin kendisine bildirim yapılmasından önce alan adını veya alan adına benzer bir ismi iyi niyetli olarak mal veya hizmet sunumu için kullanmış ya da kullanmak maksadıyla somut birtakım hazırlıklar yapmış olması,

³⁹ Bu maddede yer alan marka adlarının sözcük olarak tescil edilmesi gerekmektedir.

- Alan adı sahibinin mal veya hizmet markası ve bunlara ilişkin hakları bulunmasa dahi toplumun genelinde bu alan adı altında tanınmış olması veya
- Alan adı ile ilgili markayı karalama veya tüketicileri yanıltma yoluyla ticari kazanç sağlama niyeti olmaksızın alan adını meşru bir amaçla ya da dürüst bir şekilde kullanması (URS, 2013).

Alan adı sahibi alan adını kötü niyetli olarak kullanmadığını göstermek için de aşağıda sıralanmış örneklerden birisini kullanabilmektedir;

- Alan adının jenerik veya tanımlayıcı bir kelime olması ve alan adı sahibinin bunu dürüst bir şekilde kullanması,
- Alan adlarına ilişkin web sayfalarının sadece bir kişiyi veya bir işletmeyi övmek ya da eleştirmek için dürüst bir şekilde kullanılması,
- Alan adı sahibinin alan adını elinde bulundurması şikâyetçi ile arasında imzalamış olduğu ve halen yürürlükte bulunan yazılı sözleşme maddelerine açık bir şekilde uygun olması,
- Alan adının şikâyet edilen kişinin kaydettirmiş olduğu diğer alan adlarından büyük ölçüde farklı tür veya karaktere sahip olmasından dolayı alan adı sahibinin kötü niyetli olarak geniş çapta tahsis ettirmiş olduğu alan adlarından biri olmaması (URS, 2013).

Sayılan bu hususların dışında hakem birçok alan adını elinde bulundurmanın ve alan adını kar amacıyla satmanın duruma göre URS çerçevesinde kötü niyet sayılmayabileceği hususunu da göz önünde bulundurmaktadır. Ayrıca hakem alan adının niteliğini, alan adına ilişkin web sayfasının sadece başka internet sitelerine yönlendiren ve tıklama başına alan adı sahibine gelir getiren reklam linkleri (*Price-Per-Click Domain Parking*) içermesi durumunda web sayfasında yer alan reklamların niteliğini ve alan adının kullanımına ilişkin sorumluluğun nihayetinde alan adı sahibine ait olduğunu da dikkate alarak her bir olaya göre alan adının tahsisinde ve kullanımında kötü niyetin bulunup bulunmadığını tespit edebilmektedir (URS, 2013). Örneğin *Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG v. Park Place Motorcars, LTD* uyuşmazlığında şikâyet edilen taraf, dünyaca ünlü araba markası olan “Porsche” adını yeni

gTLD'lerden biri olan “.guru” uzantısı altında “porsche.guru” şeklinde alan adı olarak tahsis ettirmiştir. Hakem bu uyuşmazlıkta alan adına ilişkin web sayfasının sadece başka internet sitelerine yönlendiren reklam linklerini içermesi (*parking page*) ve bu web sayfasında yer alan reklamların araba satışı ile ilgili olması nedeniyle şikâyet edilen tarafın bu alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmadığını ve alan adını kötü niyetli olarak tahsis edip kullandığını saptayarak alan adının askıya alınmasına karar vermiştir⁴⁰.

Heartland Payment Systems, Inc. v. Whois Privacy Protection Service, Inc.; Kyle Ramsey uyuşmazlığında şikâyet edilen taraf şikâyetçi tarafın tescilli markası olan “HEARTLAND” adını kullanarak “heartland.holdings” alan adını tahsis ettirmiştir. Hakem bu uyuşmazlıkta ise üç farklı nedenden dolayı şikâyetçi aleyhine karar vermiştir. İlk neden “heartland” kelimesinin sözlük anlamının (bir yerin veya bir bölgenin merkezi) “HEARTLAND” markası ile ilgisiz olması ve “Heartland” adının bilinen bir televizyon dizisinin adı olmasıdır. İkinci neden ise alan adına ilişkin KK tarafından sağlanan web sayfasının sadece başka internet sitelerine yönlendiren reklam linklerini içermesiyle birlikte bu web sayfasında yer alan reklamların çoğunluğunun Heartland markasının sunmuş olduğu hizmetlerden farklı hizmetler olmasıdır (“Heartland College”, “Heartland Poker Tour” gibi). Son neden ise sayılan iki nedenin aksini ispatlayan ve ilgili marka adının yalnızca veya çoğunlukla şikâyetçiyle ilişkilendirildiğine dair ikna edici delillerin şikâyetçi tarafından sunulamamasıdır⁴¹.

Yukarıda sayılmış olan üç maddi şartla ve bu maddi şartların ispatlanmasına yönelik URS’de belirtilen hükümlerle birlikte URS daha net ve kesin olaylarda uygulanmaktadır. Nitekim URS’nin 8.5’inci maddesinde URS’nin tartışmaya açık uyuşmazlıklar için öngörülmediği ve sadece markanın net bir şekilde kötüye kullanıldığı uyuşmazlıklar için öngörüldüğü belirtilmektedir. Yine URS’nin 8.2’nci maddesinde açık ve ikna edici delillerin (*clear and convincing evidence*) sunulması gerektiği ve URS’nin 8.6’ncı maddesinde de açık ve ikna edici delillerin bulunmadığı durumlarda hakemin şikâyeti reddederek şikâyetçi aleyhine karar vermesi gerektiği

⁴⁰ Kararın tamamı için bkz.: <http://domains.adrforum.com/domains/decisions/1553872D.htm>

⁴¹ Kararın tamamı için bkz.: <http://domains.adrforum.com/domains/decisions/1547394D.htm>

belirtilmektedir (URS, 2013). Bu çerçevede *Dana Limited v. FleetTruckParts.com et al.*, *NISSAN MOTOR CO., LTD. v. Privat ve FUTBOL CLUB BARCELONA v. Joerg Lindemer et al.* uyuşmazlık çözüm süreçlerinde⁴² olduğu gibi hakemler açık ve ikna edici delil bulunmadığından şikâyet edilen lehine karar vermektedirler.

3.2.2. Usulü şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci

URS prosedürü, URS kuralları (URS Rules) ve seçmiş olduğu URSSP'nin ek kuralları⁴³ çerçevesinde gerçek veya tüzel bir kişi URS uyuşmazlık çözüm sürecine elektronik ortamda başvurabilmektedir. Şikâyetçi birden fazla alan adı için de başvuru yapabilmektedir⁴⁴. URS kurallarının 3'üncü maddesine göre şikâyetçi başvurusunda adını, iletişim bilgilerini, iletişim kurulacak kişiyi, şikâyet edilen kişinin bilgilerini, şikâyetle ilgili markasını/markalarını, markalarına ilişkin bilgi ve belgeleri, şikâyete konu alan adlarını ve bunlara ilişkin URS'de yer alan maddi şartların nasıl gerçekleştiğini, şikâyete konu alan ad(lar)ı ile ilgili herhangi bir kanuni süreç başlatıldıysa buna ilişkin son durumu vb. diğer hususları belirtmelidir (URS, 2013; URS Rules, 2013).

URSSP, şikâyetin başvuru için gerekli tüm bilgileri içerip içermediği hususunda idari bir inceleme yapmaktadır. URSSP'nin bu işlemi başvurudan itibaren 2 iş günü içerisinde tamamlaması gerekmektedir. Bu incelemede maddi şartların karşılanıp karşılanmadığı hususu incelenmemektedir. URSSP, başvuruda eksiklik bulunduğunu tespit ederse şikâyetçiye herhangi bir süre vermeden başvuruyu reddetmekte ve başvuru esnasında tahsil etmiş olduğu dosya ücretini de (*filing fee*) iade etmemektedir. Şikâyetçi bu durumda dilerse yeni bir başvuru yapabilmektedir (URS Rules, 2013).

⁴² Söz konusu kararlar için bkz.: <http://domains.adrforum.com/decision.aspx>

⁴³ URSSP'lerin ek kurallarında URS sürecine ilişkin ücretler, ödemelerin nasıl ve ne kadar sürede gerçekleştirileceği, URSSP'ye sunulabilecek dosyaların türüne ve boyutuna ilişkin kısıtlamalar gibi URS prosedürüne ve URS kurallarına aykırı olmayan ve daha çok usule yönelik hükümler bulunmakta olup bu ek kurallara ilgili URSSP'lerin web sayfalarından ulaşılabilir.

⁴⁴ Uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin ücretler başvuru alan adı sayısına göre değişmektedir. Ayrıca ücretler URSSP'ler arasında da farklılıklar göstermektedir. Her bir URSSP, uygulayacağı ücret politikasını kendisi belirlemektedir. Ücretlere ilişkin bilgiler URSSP'lerin web sayfalarında yer almaktadır.

İdari inceleme sonucunda başvuruda eksiklik bulunmadığının tespit edilmesi durumunda URSSP'nin, şikâyetin bir kopyası ile birlikte ilgili kayıt otoritesini e-posta aracılığıyla derhal bilgilendirmesi gerekmektedir. İlgili kayıt otoritesi de bilgilendirmeyi müteakip 24 saat içerisinde alan adını dondurması ve dondurma işleminin gerçekleştiğini derhal URSSP'ye bildirmesi gerekmektedir. Dondurulan alan adının kayıt bilgilerinde hiçbir değişiklik yapılamamaktadır (URS Rules, 2013).

Kayıt otoritesinin URSSP'yi dondurmaya ilişkin bildirmesini takiben URSSP'nin, 24 saat içinde alan adı sahibine alan adına ilişkin şikâyeti iletmesi gerekmektedir. Ayrıca bu gönderide URSSP'nin, alan adının dondurulduğuna ve alan adı sahibinin cevap vermemesi durumunda ortaya çıkabilecek sonuçlara ilişkin olarak alan adı sahibini açık ve anlaşılır bir biçimde bilgilendirmesi gerekmektedir (URS Rules, 2013).

Alan adı sahibi, URSSP'nin kendisine şikâyeti ve bilgileri göndermesinden itibaren 14 gün içerisinde şikâyete ilişkin cevabını URSSP'ye elektronik olarak gönderebilmektedir. Alan adı sahibinin cevabı iletişim bilgilerini, alan adı tahsis bilgilerinin teyidini, şikâyette yer alan maddi şartlara ilişkin her bir iddiaya ilişkin cevabını, şikâyete ilişkin savunmasını, şikâyete konu alan ad(lar)ı ile ilgili herhangi bir kanuni süreç başlatıldıysa buna ilişkin son durumu vb. URS ve URS kurallarında yer alan diğer hususları içermesi gerekmektedir. Ayrıca alan adı sahibinin uyuşmazlığa konu 15 ve üzeri alan adı bulunmakta ise alan adı sahibinin, şikâyetçiden başvuru sırasında alınan dosya ücretini geçmeyecek şekilde URSSP tarafından belirlenen cevap ücretini ödemesi gerekmektedir. Bu ücret ödenmediği takdirde alan adı sahibinin şikâyete cevap vermediği kabul edilmektedir. Şikâyet edilen kişi tarafından ödenen bu ücret lehine karar verilen tarafa iade edilmektedir (URS Rules, 2013).

Alan adı sahibinin 14 günlük süre içerisinde cevap vermemesi halinde URSSP şikâyete cevap verilmediğine dair her iki tarafı da bilgilendirmektedir. Bu durumda hakem şikâyetçinin iddialarını dikkate alarak sonuca ulaşmaktadır (URS Rules, 2013).

Alan adı sahibinin cevabını müteakip veya cevap gelmezse 14 gün sonunda URSSP kendisinin belirlemiş olduğu hakeme⁴⁵ şikâyeti, alan adı sahibi cevap verdiyse bu cevabı ve konuyla ilgili tüm bilgi ve belgeleri göndermektedir. Hakemin tarafların göndermiş olduğu bilgi ve belgeleri URS ve kuralları çerçevesinde bağımsız ve tarafsız bir şekilde inceleyerek üç iş günü ve her halükarda olağandışı bir durum olmadığı sürece 5 gün içerisinde karara varması gerekmektedir. Bu süreçte hakem ek bilgi ve belge talebinde bulunamamaktadır. Ayrıca taraflar da hiçbir şekilde sözlü olarak sürece katılamamaktadır. Hakem inceleme sonucunda üç maddi şartın kesin bir şekilde ispatlandığını ve tartışmalı bir hususun bulunmadığını tespit etmesi durumunda şikâyetçinin lehine karar vermekte aksi durumda ise hakem şikâyeti reddederek süreci sonlandırmakta ve sonrasında da alan adındaki dondurma işlemi kaldırılmaktadır (URS Rules, 2013).

Hakem, şartların sağlanması durumunda sadece uyuşmazlığa konu alan ad(lar)ının askıya alınması yönünde hüküm verebilmektedir. Askıda bulunan alan adı sadece bu duruma ve URS'ye ilişkin bir bilginin bulunduğu web sayfasına yönlendirilmektedir. Askıya alınan alan adı, tahsis süresi sonuna kadar askıda kalmaktadır. Bu süre sonunda lehine karar verilen şikâyetçinin talebi üzerine alan adının cari fiyatı karşılığında askıda kalma süresi sadece bir yıl daha uzatılmaktadır (URS Rules, 2013).

Hakem tarafından alınan kararların yazılı ve gerekçeli olması gerekmektedir. Ayrıca hakem, şikâyetçinin başvurusunu kötü niyetli bir başvuru olarak değerlendirmesi durumunda bu hususu da kararında belirtmektedir (URS Rules, 2013).

Şikâyetçinin URS sürecini kötüye kullanması durumunda URS'ye göre bu kişiye birtakım yaptırımlar uygulanabilmektedir. Hakem, şikâyetin sadece alan adı sahibini taciz etmek, gereksiz yere gecikmeye neden olmak, alan adı sahibinin maliyetlerini lüzumsuz yere artırmak gibi uygunsuz nedenlerle yapıldığını ve şikâyette yer alan iddiaların haklılığının mevcut kanunlar ya da URS standartları ile kanıtlanmaması ya

---

⁴⁵ URS'de hakem terimi yerine müfettiş, soruşturmacı gibi anlamlara gelen "examiner" terimi kullanılmıştır. Ancak bu tezde terim karmaşasına yol açmaması için ve tezin amacı bakımından arada çok önemli bir fark görülmediğinden "examiner" terimi için de "hakem" terimi kullanılmıştır.

da delil eksikliği olması durumunda şikâyetin URS sürecini kötüye kullanmaya yönelik bir başvuru olduğuna hükmedebilmektedir. Bir kişi hakkında iki defa bu yönde karar alınmışsa bu kişi ikinci kararın alındığı tarihten itibaren bir yıl boyunca URS'ye başvuru yapamamaktadır. Ayrıca hakem, şikâyette sonucu etkileyebilecek kasıtlı bir sahtelik durumu tespit etmesi halinde şikâyette bulunan taraf bu tespitten itibaren bir yıl boyunca URS'ye başvuru hakkını kaybetmektedir. Aynı kişinin bu eylemi ikinci defa yaptığı tespit edilirse bu kişi daimi olarak URS'ye başvuru hakkını kaybetmektedir. Ancak bu kişilerin sadece hakemin takdir hakkını kötüye kullandığı veya keyfi bir şekilde hareket ettiği iddiasıyla URS temyiz sürecine başvurma imkânları bulunmaktadır (URS, 2013).

Alınan kararlar şikâyetçi tarafa, alan adı sahibine, ilgili KK'ya ve gereğini yapması için kayıt otoritesine e-posta ile gönderilmektedir. Ayrıca alınan bu karar URSSP'nin web sayfasında da yayımlanmaktadır. Kayıt otoritesi ise kendisine iletilmiş olan kararın gereğini (karar şikâyetçi lehine ise alan adının askıya alınması, aksi durumda ise alan adındaki dondurma işleminin kaldırılması) hemen yerine getirmesi gerekmektedir (URS Rules, 2013).

Diğer taraftan alan adı sahibinin cevap vermediği durumda şayet hakem, alan adı sahibinin aleyhine karar verirse alan adı sahibinin URSSP'nin kendisine cevap verilmediğine dair bilgiyi göndermesinden itibaren 6 ay içerisinde şikâyete ilişkin cevabını göndererek uyuşmazlığın tekrar incelenerek karar verilmesini sağlama imkânı bulunmaktadır. Alan adı sahibinin bu 6 aylık süreç içerisinde talepte bulunması durumunda bu süreye 6 ay daha eklenebilmektedir. Alan adı sahibi bu süreçte URSSP'ye cevapta bulunması gereken hususları içeren bir cevap dilekçesi göndermesi durumunda kayıt otoritesi ilgili web sayfasını yeniden erişilebilir hale getirmektedir. Hakem de uyuşmazlığı baştan inceleyerek tekrar karar vermektedir (URS Rules, 2013).

3.2.3. Temyiz süreci

Her iki tarafın da URSSP tarafından belirlenmiş olan temyiz ücretini ödeme şartıyla karar tarihini müteakip 14 gün içinde hakemin vermiş olduğu kararı temyiz etme hakkı bulunmaktadır⁴⁶. Temyiz eden taraf başvurusunda hakemin kararının neden yanlış olduğunu belirten ifadeleri de içerecek şekilde temyize başvuru nedenlerini açıklaması gerekmektedir. Temyiz eden taraf URSSP tarafından belirlenmiş olan ücret karşılığında sadece ilk şikâyetten önceki bir tarihe ait olan bir belgeyi yeni bir delil olarak sunabilmektedir. Bunun haricinde yeni bir delil sunma imkânı bulunmamaktadır (URS, 2013; URS Rules, 2013).

Temyize yapılan başvuru alan adının IP çözümlene işlevini etkilememektedir. Temyizden önce alan adı sahibi aleyhine karar verilmişse alan adı askıda kalmaya devam etmektedir. Şayet önceki karar alan adı sahibi lehine ise temyiz başvurusu alan adına ilişkin web sayfasına erişim etkilenmemekte olup temyiz başvurusunu müteakip uyuşmazlık sürecindeki gibi sadece alan adında dondurma işlemi gerçekleştirilmektedir (URS, 2013; URS Rules, 2013).

URSSP, temyiz başvurusunu müteakip temyizde bulunun tarafa, muhatap tarafa, ilgili kayıt otoritesine ve kayıt kuruluşuna temyiz başvurusuna ilişkin elektronik ortamda bildirimde bulunmaktadır. Muhatap tarafın ise temyiz başvurusunu müteakip 14 gün içerisinde temyize ilişkin cevap vermesi gerekmektedir. Temyiz sürecinde URSSP, muhatap taraftan herhangi bir ücret talep etmemektedir (URS, 2014).

Temyiz sonunda hakem önceki kararı onama, önceki kararı bozma ve URS sürecini kötüye kullanmaya ilişkin önceki kararı hükümsüz bırakma olmak üzere üç farklı karar verebilmektedir (URS Rules, 2013).

Temyiz sürecine ilişkin diğer hususlar URSSP tarafından belirlenmektedir. Mevcut iki URSSP'nin ek kuralları incelendiğinde her ikisinde de UDRP'deki gibi taraflar hakem

⁴⁶ Alan adının tahsis süresi sona ermişse URS sürecini kötüye kullanmaya ilişkin olarak temyize başvuru haricinde temyize başvuru imkânı bulunmamaktadır.

tercihinde (tek hakemi mi ya da üç kişiden oluşan hakem heyetini mi tercih ettiğini ve hakem heyetini tercih etmesi durumunda da ilgili URSSP'nin listesinde yer alan hakemlerden üç tanesini tercih etmesi) bulunabilmektedir. Ayrıca her iki URSSP ek kurallarında da kararı temyiz edilen hakem temyiz aşamasında görev alamamaktadır (ADNDRC Supplemental Rules to URS, 2014; NAF Supplemental Rules to URS, 2014).

3.2.4. URS'ye ilişkin eleştiriler ve değerlendirmeler

2013 yılının başlarında uygulamaya konulan URS'ye ilk başvuru 11 Eylül 2013 tarihinde *Facebook Inc. v. Radoslav* uyuşmazlığı ile gerçekleşmiş ve bu başvuruya ilişkin karar 27 Eylül 2013 tarihinde alınmıştır. 2015 Mayıs sonu itibariyle de 305'i NAF'a ve 28'i de ADNDRC'ye olmak üzere URS'ye ilişkin toplam 333 başvuru gerçekleşmiştir (NAF Kararlar, 2015; ADNDRC Kararlar, 2015).

Sadece yeni gTLD'lerde gerçekleşecek olan marka ihlalleri için öngörülmuş olan URS'nin en önemli özelliği UDRP'ye ve diğer alternatif uyuşmazlık mekanizmalarına göre oldukça hızlı ve ucuz olmasıdır. Ayrıca UDRP'den farklı olarak uyuşmazlık sonucunda aleyhine karar verilen tarafın kararı temyiz hakkı bulunmaktadır ve UDRP'ye göre daha kesin olaylara uygulanmaktadır.

Ancak marka ihlaline karşı UDRP'de alan adının iptali ya da şikâyetçi tarafa devredilmesi yönünde karar verilebilirken URS'de sadece alan adı tahsis süresi sonuna kadar askıda kalınmasına karar verilebilmektedir. Askıda kalma süresi bittikten sonra alan adı tekrar tahsise açılmakta ve üçüncü bir kişi bu alan adını kendi adına tahsis edebilmektedir. Böyle bir durumun ise yeni uyuşmazlıklara neden olabileceği düşünülmektedir.

URS'de şikâyet edilen kişinin cevap vermediği durumlarda karar bu kişi aleyhine olduğu takdirde şikâyet edilen kişiye bir yıla kadar süre tanınmakta ve bu süreçte cevap gelmesi durumunda kayıt otoritesi ilgili alan adına ilişkin hakem aksi yönde karar verinceye kadar ilgili web sayfasına erişimi tekrar sağlanmaktadır. Bu ise bir alan

adına ilişkin son kararın alınmasının bir yılı bulabilmesine neden olmaktadır (Kennedy ve Lee, 2013).

3.3. İngiltere – DRS

İngiltere'nin ülke kodu olan “.uk” uzantılı alan adlarının yönetimi 1996 yılına kadar Adlandırma Komitesi (*Naming Committee*) adı verilen gönüllü bir grup tarafından gerçekleştirilmiştir. 1996 yılından itibaren ise “.uk” uzantılı alan adlarını yönetmek üzere kurulmuş olan ve kar amacı gütmeyen NOMINET tarafından gerçekleştirilmektedir⁴⁷ (Canbay, 2005; Nominet Tarihi, 2015).

NOMINET alan adlarında yaşanan uyuşmazlıkların hızlı ve ucuz bir şekilde çözülebilmesi amacıyla 2001 yılında Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti (Dispute Resolution Service – DRS) adı verilen idari çözüm usulünü uygulamaya başlamıştır. DRS, Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti Politikası (Dispute Resolution Service Policy – DRSP) ve Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti Usul Kuralları (Dispute Resolution Service Procedure - DRSPR) adı verilen politika ve kuralların uygulanmasına dayanmaktadır. İlk olarak Eylül 2001’de oluşturulan politika ve kurallarda 24 Ekim 2004 ve 29 Temmuz 2008 tarihlerinde değişiklik yapılmıştır⁴⁸. Hâlihazırda 29 Temmuz 2008’de yürürlüğe giren politika ve kurallar uygulanmaktadır (Soysal, 2014, s.626; Nominet DRS, 2015).

Tarafların kabul etmiş olduğu sözleşmelerden dolayı sürece uyma zorunluluğunun bulunması ve tarafların mahkemeye başvuru yapmasının engellenmemesi açısından UDRP ile DRS benzerlik göstermektedir. Ancak UDRP'nin aksine DRS’de uyuşmazlıkların çözümüne aracılık eden ve NOMINET tarafından yetkilendirilmiş herhangi bir hizmet sağlayıcı bulunmamaktadır. Şikâyet başvuruları doğrudan ve sadece NOMINET’e yapılmaktadır. Kararlar ise NOMINET tarafından

⁴⁷ “.uk” ccTLD’si altında “.ac.uk”, “.ltd.uk”, “.gov.uk” gibi bazı alt seviye alan adları kısıtlayıcı tahsis modeli çerçevesinde tahsis edilmekte iken “.co.uk”, “.me.uk” gibi diğer bazı alt seviye alan adları serbest tahsis modeli çerçevesinde tahsis edilmektedir. Ayrıca Haziran 2014’ten itibaren doğrudan “.uk” uzantısı altında alan adı serbest tahsis modeli çerçevesinde tahsis edilmeye başlanmıştır (Soysal, 2014 s.626).

⁴⁸ Maddi şartlarda meydana gelen önemli değişiklikler ilgili yerlerde dipnot ile belirtilecektir.

görevlendirilen hakemler tarafından verilmektedir⁴⁹. Hakem tarafından alınan kararlar ise KK tarafından değil NOMINET tarafından uygulanmaktadır. Ayrıca DRS’de uzlaşma ve temyiz süreçleri bulunmaktadır (Wilson, 2009, s.325; Smith, 2007, s.190; DRSP, 2008).

3.3.1. Maddi şartlar

“.uk” ccTLD uzantılı internet alan adları ile ilgili tüm uyuşmazlıklarda DRS uygulanamamaktadır. DRS’nin uygulanabilmesi için şikâyetçinin DRSP 2’nci madde (a) fıkrasında yer alan iki koşulun da sağlandığını ispatlaması gerekmektedir. DRSP 2’nci madde (a) fıkrasında yer alan ilk şart şikâyetçinin alan adı ile aynı (*identical*) veya benzer (*similar*) bir ad veya marka üzerinde haklarının bulunmasıdır. DRSP’nin 1’inci maddesinde “Haklar” kavramı İngiliz Hukuku veya başka yasalar uyarınca şikâyetçi tarafından uygulanabilen haklar olarak tanımlanmış ve ikincil bir anlam kazanmış olması durumunda “Haklar” kavramının tanımlayıcı terimleri (*descriptive rights*) de kapsayabileceği belirtilmiştir (DRSP, 2008).

DRSP 2’nci madde (a) fıkrasında yer alan ikinci şart ise alan adı kaydının kötü niyetli bir kayıt (*abusive registration*) olmasıdır. DRSP 1’inci maddede kötü niyetli kaydın tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre;

- i. Alan adının tahsis edildiği veya elde edildiği tarihte haksız menfaat sağlayan ya da şikâyetçinin haklarına haksız yere zarar veren bir şekilde alan adının tahsis ettirilmesi veya elde edilmesi veya
- ii. Alan adının haksız menfaat sağlayacak ya da şikâyetçinin haklarına haksız yere zarar verecek şekilde kullanılması

kötü niyetli kayıt olarak adlandırılmaktadır (DRSP, 2008).

⁴⁹ NOMINET tarafından görevlendirilen hakemlerin güncel listesi için bkz.: <http://www.nominet.org.uk/disputes/resolving-domain-disputes/how-it-works/experts-list>

DRSP 3'üncü madde (a) fıkrasında ise kötü niyetli kaydın bulunduğu beş durum tahdidi olmayacak şekilde sıralanmıştır. Bu beş durum şu şekildedir:

- i. Alan adının öncelikli olarak;
  - a. İlgili markanın sahibi olan şikâyetçiye ya da onun rakibine alan adının tahsis ya da elde edilmesi ile doğrudan ilgili belgelenmiş maliyetlerinin üzerinde bir fiyattan satma, kiralama veya başka bir suretle devretme amacıyla,
  - b. Şikâyetçinin hakkının bulunduğu isim veya markanın alan adı olarak tahsis edilmesini engellemek amacıyla veya
  - c. Alan adının şikâyetçi tarafın işlerine haksız bir şekilde zarar vermek amacıyla

tahsis ettirilmiş veya elde edilmiş olması,
- ii. Alan adının şikâyetçiye tahsisli olduğu, şikâyetçi tarafından işletildiği veya şikâyetçi tarafından yetkilendirildiği ya da şikâyetçi ile bunların dışında bir ilişki bulunduğu yönünde insanlarda karışıklığa neden olan veya neden olması muhtemel bir şekilde alan adının şikâyet edilen tarafça kullanılması veya kullanılacağı yönünde şikâyetçiye gözdağı verilmesi⁵⁰,
- iii. Şikâyetçi tarafın, şikâyet edilen kişinin üzerinde hakkı bulunmadığı ünlü isimleri ve markaları alan adı (.uk veya diğer TLD uzantıları altında) olarak tahsis ettirmeyi meslek haline getirdiğini ve uyumsuzluğa konu alan adının da bu kapsamdaki alan adlarından biri olduğunu ispatlaması,
- iv. Şikâyet edilen tarafın kayıt otoritesine yanlış iletişim bilgilerini verdiğinin doğrulanması,
- v. Şikâyetçi ile şikâyet edilen arasındaki ilişki sonucunda alan adının kaydedilmesi ve şikâyetçinin yalnızca bu alan adını kullanması ve şikâyetçinin alan adına ilişkin tahsis ve yenileme ücretlerini ödemesi⁵¹ (DRSP, 2008).

⁵⁰ Bu bentte yer alan “kullanılacağı yönünde şikâyetçiye gözdağı verilmesi” ve “neden olması muhtemel bir şekilde” ifadeleri 2008 yılında yapılan değişiklikte DRSP'ye eklenmiştir.

⁵¹ Bu bent 2004 yılında DRSP'ye eklenmiştir.

Sayılan bu hususların dışında DRS’de alan adının e-posta ve web sayfası hizmetleri için kullanılmaması tek başına alan adının kötü niyetli bir kayıt olduğunu ispatlamamaktadır. Ayrıca eğer şikâyetçi, karşı tarafın son iki yıl içerisinde üç ve daha fazla kötü niyetli kayıt yaptırdığının DRS sonucunda tespit edildiğini ispatlaması halinde şikâyet edilen kişinin mevcut durumda da alan adı kötü niyetli kayıt olarak varsayılmaktadır⁵². Bu varsayımı çürütmek için şikâyet edilen kişinin DRS çerçevesinde bunun aksini ispatlaması gerekmektedir (DRSP, 2008).

Şikâyet edilen kişi DRSP 4’üncü madde çerçevesinde sahip olduğu alan adının kötü niyetli bir kayıt olmadığını ispatlayabilmektedir. DRSP 4’üncü madde (a) fıkrasında alan adının kötü niyetli bir kayıt olmadığı dört durum tahdidi olmayacak şekilde sıralanmıştır. Bu dört durum şu şekildedir:

- i. Şikâyete ilişkin nedenlerin farkına varmadan önce şikâyet edilen kişinin;
  - a. Alan adını veya alan adına benzer bir ismi gerçek bir mal veya hizmet sunumu için kullanmış ya da kullanmak maksadıyla somut birtakım hazırlıklar yapmış olması veya
  - b. Toplum genelinde alan adı ile aynı veya benzer bir adla tanınması ya da alan adı ile aynı veya benzer olan marka adı ile meşru olarak bağlantılı olması veya
  - c. Alan adını ticari olmayan meşru bir amaçla ya da dürüst bir şekilde kullanması,
- ii. Alan adının jenerik veya tanımlayıcı bir kelime olması ve alan adı sahibinin bunu dürüst bir şekilde kullanması,
- iii. Alan adı sahibinin alan adını elinde bulundurmasının şikâyetçi ile arasında imzalamış olduğu yazılı sözleşme maddelerine açık bir şekilde uygun olması,
- iv. Alan adının şikâyet edilen kişinin kaydettirmiş olduğu diğer alan adlarından büyük ölçüde farklı tür veya karaktere sahip olmasından dolayı alan adı sahibinin geniş çapta tahsis ettirmiş olduğu alan adlarından biri olmaması⁵³ (DRSP, 2008).

⁵² Bu hüküm 2004 yılında DRSP’ye eklenmiştir.

⁵³ (iii) ve (iv) nolu bentler 2004 yılında DRSP’ye eklenmiştir.

DRSP 4'üncü maddede ayrıca web sayfasının sadece belirli bir kişiyi ya da bir işletmeyi övmek ya da eleştirmek için kullanılmasının dürüst kullanım olarak değerlendirilebileceği ifade edilmiştir (DRSP, 2008).

Sayılan bu hususların dışında DRSP 4'üncü maddede alan adlarının kar amacıyla ticaretinin yapılmasının ve çok sayıda alan adının elde bulundurulmasının kendi başlarına yasal faaliyet olduğu belirtilerek hakemin her bir olayı kendi içinde değerlendireceği ifade edilmiştir. Ayrıca alan adına ilişkin web sayfasının sadece başka internet sitelerine yönlendiren ve tıklama başına alan adı sahibinin elde ettiği gelir gibi satış yoğunluğu (*sale of traffic*) tek başına DRS'ye aykırı olmamakla birlikte hakem bu durumlarda alan adının niteliğini, alan adına ilişkin web sayfasının sadece başka internet sitelerine yönlendiren ve tıklama başına alan adı sahibine gelir getiren reklamların niteliğini ve alan adının kullanımına ilişkin sorumluluğun nihayetinde alan adı sahibine ait olduğunu da dikkate alması gerekmektedir⁵⁴ (DRSP, 2008).

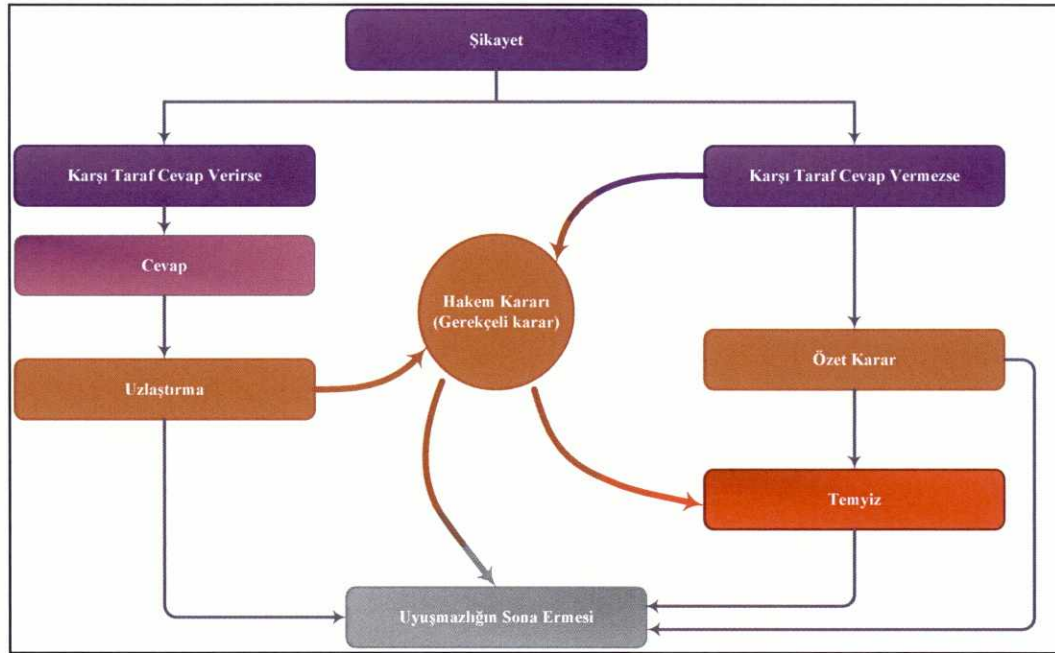
3.3.2. Usulü şartlar ve uyuşmazlık çözüm süreci

DRSP ve Uyuşmazlık Çözüm Hizmeti Usul Kuralları (Dispute Resolution Service Procedure - DRSPR) çerçevesinde uyuşmazlık çözüm süreci Şekil 3.2'de özetlenmiştir. Gerçek veya tüzel bir kişi DRS uyuşmazlık çözüm sürecine NOMINET'in web sayfasından başvuru yapabilmektedir. Şikâyete konu alan adlarının aynı kişiye ait olması koşuluyla şikâyetçi birden fazla alan adı için başvuru yapabilmektedir. Ayrıca aynı kişiye tahsisli alan adları üzerinde farklı kişilerin şikâyeti bulunması halinde bu kişiler birleşerek tek bir şikâyet ile DRS'ye başvuru yapabilmektedir⁵⁵. Bu durumda içlerinden birisini temsilci olarak atamaları ya da üçüncü bir kişiyi yetkilendirmeleri gerekmektedir (DRSPR, 2008).

⁵⁴ Bu paragrafta geçen hususlar 2008 yılında yapılan değişiklikle DRSP'ye eklenmiştir.

⁵⁵ Birden fazla şikâyetçinin tek bir şikâyet ile başvuru yapılabilmesi DRS'ye ilk olarak 2004 yılındaki değişiklikle gelmiştir.

Şekil 3.2. DRS Uyuşmazlık Süreci

Kaynak: NOMINET, 2015

DRSPR'nin 3'üncü maddesine göre şikâyetçi başvurusunda iletişim bilgilerini, iletişim kurulacak kişiyi (kendisi ya da yetkilendirdiği kişi), tercih edilen iletişim şeklini (e-posta, telefon vb.), şikâyet edilen kişinin bilgilerini, şikâyete konu alan adı ile aynı veya ona benzeyen ve üzerinde hakkının bulunduğu adı veya markayı, 5000 kelimeyi aşmayacak şekilde bu ad veya marka üzerindeki hangi haklarının bulunduğunu ve alan adının neden kötü niyetli bir kayıt olduğunu açıklayan iddialarını, DRS kapsamında hangi yaptırımın (alan adının devri, askıya alınması, iptal edilmesi veya başka bir değişikliğin yapılması) uygulanmasını tercih ettiğini, şikâyete konu alan adı ile ilgili herhangi bir yasal süreç başlatıldıysa ya da son verildiyse buna ilişkin bilgiyi ve ilgili diğer hususları belirtmesi gerekmektedir (DRSPR, 2008).

DRSPR'nin 4'üncü maddesi gereğince NOMINET, uyuşmazlık başvurusunun politika ve prosedüre uygun olup olmadığını üç gün⁵⁶ içinde kontrol etmektedir. Başvurunun politika ve prosedüre uygun olmadığını tespit edilmesi halinde şikâyetçiye

⁵⁶ DRSP'de ve DRSPR'de gün ifadesi Cumartesi, Pazar ve diğer resmi tatilleri içermeyen günler için kullanılmıştır.

eksikliklerini tamamlaması için üç gün süre verilmektedir. Bu süre sonunda şikâyetçi eksiklikleri tamamlamadığı takdirde şikâyeti geri çektiği kabul edilmektedir. Başvuruda bir uygunsuzluk bulunmadığı durumda NOMINET şikâyeti şikâyet edilen kişiye göndermektedir. Şikâyet edilen kişiye şikâyetin ulaşması⁵⁷ ile birlikte uyuşmazlık çözüm süreci başlamış olmaktadır (DRSPR, 2008).

Şikâyet edilen kişinin şikâyetin kendine ulaşmasından itibaren 15 gün içerisinde şikâyete ilişkin cevabını istisnai durumlar haricinde elektronik ortamda göndermesi gerekmektedir. DRSPR 5'inci maddeye göre bu cevabın şikâyet edilen kişinin iletişim bilgilerini, iletişim kurulacak kişiyi (şikâyet edilenin kendisi ya da yetkilendirdiği kişi), tercih edilen iletişim şeklini (e-posta, telefon vb.), 5000 kelimeyi aşmayacak şekilde şikâyete ilişkin savunmayı ve buna ilişkin bilgi-belgeleri, şikâyete konu alan adı ile ilgili herhangi bir yasal süreç başlatıldıysa ya da son verildiyse buna ilişkin bilgiyi ve ilgili diğer hususları içermesi gerekmektedir (DRSPR, 2008).

Alan adı sahibinin 15 günlük süre içerisinde cevap vermemesi halinde NOMINET şikâyete cevap verilmediğine dair her iki tarafı da bilgilendirmektedir. Bu durumda Şekil 3.2'de de görüleceği üzere şikâyetçi gerekli ücreti ödemesi şartıyla hakemden gerekçeli karar (*full decision*) ya da özet karar (*summary decision*) almasını talep edebilmektedir⁵⁸. Özet karar gerekçeli karara göre daha ucuz olmaktadır⁵⁹. Ayrıca özet kararda hakem sadece maddi şartların gerçekleşip gerçekleşmediğini belirterek karar vermekte ve genel olarak gerekçesini açıklamamaktadır. Ancak olayların karmaşık olması gibi özet kararın uygun olmayabileceği durumlarda hakem özet karar talebini reddedebilmektedir. Bu durumda şikâyetçinin gerekçeli kararın alınması için gerekçeli karar ücretini ödemesi gerekmekte veya şikâyetini geri çekmesi gerekmektedir. Özet karara ilişkin sayılan bu hususların dışındaki hususlar aşağıda detayları açıklanacak

⁵⁷ DRSPR'nin 2'nci maddesine göre bir bildiri faks veya internet aracılığı ile gönderilirse gönderim tarihinde, birinci sınıf posta ile gönderilirse postalanmayı müteakip ikinci günde bildirinin diğer tarafa ulaştığı kabul edilmektedir.

⁵⁸ Özet karar uygulaması ve buna ilişkin hükümler DRS'ye 2008 yılında yapılan değişikliklerle birlikte gelmiştir.

⁵⁹ DRSPR 21'inci maddesine göre 5 alan adına kadar olan uyuşmazlıklarda gerekçeli karara ilişkin ücret vergiler hariç £750 iken özet kararın ücreti vergiler hariç sadece £200 olmaktadır

olan gerekçeli kararın verilmesinde yer alan hususlardan herhangi bir farklılık içermemektedir (DRSPR, 2008; NOMINET, 2011).

Şikâyet edilen kişinin ya da temsilcisinin 15 günlük süre içerisinde cevap vermesi durumunda NOMINET bu cevabı üç gün içerisinde şikâyetçi tarafa göndermektedir. Şikâyetçi taraf NOMINET'in bu bildirimini almasından itibaren beş gün içerisinde karşı tarafın cevabına cevap verebilmektedir. Şikâyetçi bu cevabında 2000 kelimeyi aşmayacak şekilde sadece şikâyet edilen kişinin cevabında ortaya çıkan yeni hususlara yanıt verebilmektedir (DRSPR, 2008).

Şikâyetçinin cevabını almasından veya cevap vermemesi halinde de beş günlük sürenin dolmasından itibaren NOMINET üç gün içerisinde taraflar arasında uzlaştırma sürecini (*informal mediation*) başlatmaktadır. Bu süreci NOMINET'in bünyesinde yer alan uzman arabuluculardan birisi yönetmekte olup bu süreç en fazla on gün sürmektedir. Bu süreçte tarafların birbirleri ile olan görüşmeleri ve tarafların birbirleri hakkında edindikleri bilgiler mahkeme tarafından talep edilmediği sürece tamamen gizli kalmakta olup taraflar bu bilgileri daha sonra kullanamamaktadır. Bu süreç sonunda taraflar arasında yazılı olarak bir uzlaşma olduğu takdirde uyuşmazlık sona ermektedir. On günlük süreçte uzlaşmanın gerçekleşmemesi durumunda şikâyetçinin süreç sonunu müteakip 10 gün içerisinde uyuşmazlığa hakem atanması için gerekli ücreti ödemesi gerekmektedir. Şikâyetçinin bu süre zarfında gerekçeli kararın alınması için gerekli ücreti ödememesi durumunda NOMINET şikâyet edilen kişiyi durum hakkında bilgilendirmektedir. Şikâyet edilen kişinin de 10 gün içerisinde gerekçeli karar için gerekli ücreti ödememesi halinde şikâyetin geri çekildiği kabul edilmektedir (DRSP, 2008; DRSPR, 2008).

Şikâyetçinin gerekli ücreti ödemesi veya şikâyetçinin gerekli ücreti ödemediği durumda şikâyet edilenin gerekli ücreti ödemesi halinde NOMINET beş gün içerisinde uyuşmazlığa bir tane hakem atamaktadır. NOMINET atamış olduğu hakeme uyuşmazlıkla ilgili uzlaştırma sürecinde elde edilenler hariç olmak üzere uyuşmazlıkla ilgili tüm bilgi ve belgeleri göndermektedir. Hakem de tarafların iddialarını ve sunmuş oldukları bilgi ve belgeleri DRSP ve DRSPR hükümleri çerçevesinde bağımsız ve

tarafsız bir şekilde değerlendirerek 15 gün içerisinde uyuşmazlığa ilişkin karar vermektedir. Bu süreçte hakem gerekli görmedikçe tarafların sözlü olarak sürece katılması mümkün değildir. Ayrıca hakem bu süreçte taraflardan ek bilgi ve belge isteyebilmektedir (DRSP, 2008; DRSPR, 2008).

Hakem tarafından alınan kararların yazılı ve yukarıda açıklanmış olan özet karar haricinde gerekçeli olması gerekmektedir. Ayrıca hakem şikâyetçinin başvurusunu tersine alan adı gaspı gibi kötü niyetli bir başvuru olarak değerlendirmesi durumunda bu hususu da kararında belirtmektedir. Son iki yıl içerisinde üç defa kötü niyetli başvuru yapıldığının tespit edilmesi halinde başvuruda bulunan kişinin son kötü niyetli başvurusundan itibaren iki yıl süre ile DRS'ye yapacağı başvuruları NOMINET tarafından kabul edilmemektedir (DRSP, 2008; DRSPR, 2008).

Karar verildikten sonra NOMINET üç gün içerisinde kararı taraflara bildirmekte ve alınan kararı web sayfasında yayımlamaktadır. Alan adının devri, askıya alınması, iptal edilmesi veya başka bir değişikliğin yapılması yönünde bir karar verilmişse DRSPR 17'nci madde (c) fıkrası gereğince NOMINET karar tarihini müteakip on gün boyunca beklemektedir. On gün içinde taraflardan herhangi birisi temyize başvurmaz veya temyize başvuracağını taahhüt etmez ya da yasal bir süreç başlatıldığına ilişkin NOMINET'i bilgilendirmez ise on günün sonunda hakemin almış olduğu karar NOMINET tarafından uygulanmaktadır. Taraflardan herhangi birisinin on gün içerisinde temyize başvurması veya temyize başvuracağını taahhüt etmesi halinde karar uygulanmamakta ve aşağıda detayları açıklanacak temyiz sonucu beklenmektedir. Benzer şekilde taraflardan birisinin yasal bir süreç başlatıldığına dair resmi bir belgeyi NOMINET'e sunması durumunda da karar uygulanmamakta ve yasal sürecin sonucu beklenmektedir (DRSP, 2008; DRSPR, 2008).

3.3.3. Temyiz süreci

NOMINET tarafından belirlenmiş olan temyiz ücretinin ödenmesi şartıyla her iki tarafın da karar tarihini müteakip 10 gün içinde hakemin vermiş olduğu kararı temyiz

etme hakkı bulunmaktadır⁶⁰. Taraflar 10 gün içerisinde temyiz dilekçeleri ile birlikte temyize başvuru yapabilecekleri gibi iadesi mümkün olmayan peşinatı ödemeleri şartıyla temyize başvuracaklarına ilişkin taahhütte bulunabilmektedirler. Böyle bir durumda taahhütte bulunan tarafın 15 gün içerisinde temyize ilişkin kalan ücret tutarını ödemesi ve temyiz dilekçesi ile temyize başvurması gerekmektedir (DRSP, 2008; DRSPR, 2008).

Temyiz eden tarafın dilekçesinde temyize başvuru nedenlerini 1000 kelimeyi aşmayacak şekilde açıklaması gerekmektedir. Temyiz eden tarafın yeni bir delil veya ek sunma imkânı bulunmamaktadır (DRSPR, 2008).

NOMINET, temyiz başvurusunu veya temyiz taahhüdünü müteakip üç gün içerisinde karşı tarafa temyiz başvurusuna ilişkin bildirimde bulunmaktadır. Muhatap tarafın ise temyiz başvurusu bildirimini almasından itibaren 10 gün içerisinde temyiz başvurusuna ilişkin cevabını 1000 kelimeyi aşmayacak şekilde vermesi gerekmektedir (DRSPR, 2008).

Muhatap kişiden cevabın gelmesini veya gelmemesi durumunda da 10 günlük sürenin dolmasını müteakip NOMINET, temyiz sürecine ilişkin kararı vermesi için Hakem İnceleme Grubu (*Expert Review Group*)⁶¹ üyelerinden üç hakemi atamaktadır. Hakem heyetinin belli olmasından itibaren 30 gün içerisinde hakem heyeti temyize ilişkin karar vermektedir. Hakem heyetinin bu kararına DRS kapsamında tekrar itiraz edilememektedir (DRSPR, 2008).

⁶⁰ NOMINET tarafından belirlenmiş olan temyiz ücreti vergiler hariç £3000'dir. Temyiz başvurusu yapılmasına yönelik taahhütte bulunulması durumunda taahhüt esnasında £300 peşinat ödenmekte kalan £2700 temyiz başvurusunda ödenmektedir (DRSPR 21'inci madde).

⁶¹ Hakem İnceleme Grubu, NOMINET tarafından belirlenmiş 6 hakemden oluşmakta olup DRS çerçevesinde hakemlerin almış olduğu gerekçeli kararları (*full decision*) inceleyip değerlendirmekte ve hakemlere yönelik geri bildirim sağlamaktadırlar. Bu grubun sağlamış olduğu geri bildirim kararların hakemlerin vermiş olduğu kararları etkilememektedir. Hakem İnceleme Grubu hakkında daha fazla bilgi için bkz.: <http://www.nominet.org.uk/disputes/resolving-domain-disputes/how-it-works/expert-review-group>

3.3.4. DRS'ye ilişkin değerlendirmeler

UDRP ile karşılaştırıldığında DRS'nin uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin en önemli farkı DRS'de yer alan uzlaştırma ve temyiz süreçleridir (Smith, 2007, s.190). URS'de ise temyiz mekanizması bulunmakla birlikte uzlaştırma süreci yer almamaktadır.

Uyuşmazlık süreci dışında DRS'nin maddi şartlarda da UDRP ve URS'den farklı yönleri bulunmaktadır. İlk olarak UDRP ve URS'de şikâyetçi tarafından ispatlanması gereken ve şikâyetçi tarafından ispatı zor olan “alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmaması” şartı DRS'de şikâyetçinin ispatlaması gereken şartlar arasında yer almamaktadır. İkinci olarak da UDRP'de ve URS'de yer alan “karışıklığa yol açabilecek derecede benzer olması (*confusingly similar*)” ifadesi yerine DRS'de “benzer (*similar*)” kelimesi kullanılmıştır. Ayrıca UDRP'de yer alan “ticari marka veya hizmet markası” ve URS'de yer alan “marka (*word mark*)” terimleri yerine DRS'de “ad veya marka (*a name or mark*)” ifadesi kullanılarak korunacak hakların kapsamı genişletilmiş ve UDRP ve URS'de tanımı yapılmayan “haklar” teriminin tanımı DRS'de yapılmıştır (Chik, 2007; Wilson, 2009, s.325).

UDRP ve URS'de maddi şartlarda yer alan “kötü niyetli tahsis ve kullanım (*registered and is being used in bad faith*)” kavramı yerine DRS'de “kötü niyetli kayıt (*abusive registration*)” terimi kullanılmıştır. UDRP ve URS'de hem tahsis esnasında hem de kullanımda kötü niyet olması gerekirken DRS'de “alan adının haksız menfaat sağlayacak ya da şikâyetçinin haklarına haksız yere zarar verecek” şekilde “tahsis ya da elde edilmesi veya kullanılması” gerekmektedir. Bu hususların dışında DRS'de maddi şartlar UDRP'ye ve URS'ye göre daha fazla örnekle açıklanmıştır.

3.4. Avrupa Birliği – ADR

23-24 Mart 2000 tarihinde Portekiz'in Lizbon şehrinde yapılan Avrupa Konseyi toplantısında elektronik ticaret, eğitim, sağlık, kamu hizmetleri, sosyal ve kültürel çalışmalar ve son kullanıcılar için fayda sağlayacağından “.eu” alan adının

oluşturulmasının bir ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda AB Komisyonu tarafından yapılan çalışmalar sonucunda 733/2002 sayılı “.eu” uzantılı alan adının uygulanması başlıklı Tüzük 22 Nisan 2002 tarihinde kabul edilmiş ve 30 Nisan 2002 tarihinde yürürlüğe girmiştir⁶². 733/2002 sayılı Tüzük çerçevesinde AB Komisyonu 2003 yılında Belçika (.be), İtalya (.it) ve İsveç (.se) ccTLD’lerinin kayıt otoriteleri tarafından kar amacı gütmeyen bir organizasyon olarak kurulmuş olan İnternet Alan Adları Avrupa Kayıt Otoritesi (European Registry of Internet Domain Names – EURID)’ni “.eu” alan adlarının kayıt otoritesi olarak görevlendirmiştir. 28 Nisan 2004 tarihinde ise AB Komisyonu “.eu” uzantılı alan adlarının uygulanması, işlevleri, tahsisi ile alternatif uyuşmazlık çözümüne ilişkin hususları içeren 874/2004 sayılı Tüzük’ü kabul etmiştir⁶³ (Canbay, 2005; .eu-timeline, 2015).

733/2002 sayılı Tüzük ve 874/2004 sayılı Tüzük çerçevesinde ilk olarak 2006 yılında tahsis edilmeye başlanan “.eu” uzantılı alan adları birinci bölümde de belirtildiği üzere sadece AB üyesi ülkelerden birinde veya İzlanda, Lihtenştayn ya da Norveç ülkelerinden birinde bulunan gerçek kişiler ile buralarda kurulu olan tüzel kişilere “ilk gelen alır” ilkesi çerçevesinde tahsis edilmektedir (.eu-timeline, 2015).

874/2004 sayılı Tüzük, “.eu” uzantılı alan adlarının uygulanması, işlevleri ve tahsisine ilişkin düzenlemelerinin yanında alan adı kaydının spekülatif veya kötü niyetli bir kayıt (*speculative or abusive registrations*) olması veya kayıt otoritesinin almış olduğu kararın⁶⁴ bu Tüzük’e veya 733/2002 sayılı Tüzük’e aykırı olması durumlarında uygulanmak üzere bir alternatif uyuşmazlık çözüm (Alternative Dispute Resolution – ADR) sürecini öngörmüştür. Bu Tüzük ile öngörülmüş olan ADR’ye göre EURID uyuşmazlıkların çözümünde aracılık edecek olan ADR hizmet sağlayıcısını belirleyecektir. EURID bu çerçevede UDRPSP olarak da hizmet veren CAC’ı hizmet sağlayıcı olarak belirlemiştir. CAC, 874/2004 sayılı Tüzük hükümleri çerçevesinde

⁶² Bu tüzük “.eu” uzantılı alan adı uygulamasının çerçevesini çizmekte ve kayıt otoritesinin seçimine ve politikaların belirlenmesine ilişkin hususları içermektedir (Canbay, 2005). Tüzük hükümlerinin tamamı için bkz.: http://www.eurid.eu/files/docs/733_2002_EN_1.pdf

⁶³ Tüzük hükümleri için bkz.: http://www.eurid.eu/files/docs/874_2004_EN_0.pdf

⁶⁴ 874/2004 sayılı Tüzük’ün 20’nci maddesi gereğince alan adı ücretinin ödenmemesi, alan adı sahibinin başvuru için gerekli şartları taşımaması veya alan adı kayıt şartlarını ihlal etmesi durumlarında kayıt otoritesi alan adını iptal edebilmektedir.

“eu” Alternatif Uyuşmazlık Çözümü Kuralları (.eu Alternative Dispute Resolution Rules) ile ADR Ek Kuralları'nı (ADR Supplemental Rules) oluşturmuştur (Soysal, 2014, s.714-717; Pantov, 2013).

874/2004 sayılı Tüzük ile öngörölmüş olan ADR bu tüzüğün, “spekülatif ve kötü niyetli kayıt” başlıklı 21'inci maddesinde UDRP'de yer alan maddi şartlara oldukça benzer maddi şartlar ile bu maddi şartlara ilişkin örnek durumlar yer almaktadır. ADR'de yer alan ve şikâyetçinin ispatlaması gereken maddi şartlar şu şekildedir:

- Alan adının, ulusal ve/veya Topluluk hukukuna (*national and/or Community Law*) göre korunan isimler (tescilli ulusal veya Topluluk ticari markaları, coğrafi işaretler, kamu kurum ve kuruluşları ile üye ülkelerin ulusal kanunlarında korunan tescil edilmemiş ticari markalar, ticaret unvanları, iş tanımlayıcıları, şirket adları, soyadları, fikir ve sanat eserlerinin ayırt edici başlıkları) ile aynı veya karışıklığa yol açabilecek derecede benzer olması ve
- Alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmaması ve
- Alan adının kötü niyetli olarak tahsis ettirilmiş olması veya kötü niyetli olarak kullanılıyor olması gerekmektedir (874/2004 sayılı Tüzük, 2004).

ADR'ye göre şikâyetçi tarafın sayılan bu üç koşulun da eksiksiz olarak sağlandığını ileri sürerek delilleriyle birlikte CAC'a başvurması durumunda alan adı sahibi uyuşmazlık çözüm sürecinden kaçınamayacaktır (874/2004 sayılı Tüzük, 2004).

ADR'de UDRP'de olduğu gibi “meşru menfaatin” açıklanmasına yönelik üç örnek durum verilmiştir. ADR'de verilen örnek durumlar UDRP'de yer alan örnek durumlarla hemen hemen aynıdır. UDRP'nin 4'üncü madde (c) fıkrasında belirtilen ilk örnekte yer alan “iyi niyetli (*bona fide*)” ifadesi kullanılmamış ve üçüncü örnekte “markayı karalama (*tarnish the trademark or service mark*)” ifadesi yerine “itibarına zarar vermek (*harm the reputation*)” ifadesi kullanılmıştır (Soysal, 2014, s.716)

ADR'de "kötü niyetin" açıklanmasına yönelik olarak ise beş örnek durum verilmiştir. Bu örneklerden ilk dördü UDRP 4'üncü madde (b) fıkrasında sıralanmış olan örnek durumlarla oldukça benzer örneklerdir. Sadece ikinci örnekte "Alan adı sahibinin benzer davranışı birden fazla sergilemesi şartıyla" ifadesi yerine "benzer davranışı birden fazla sergilendiğinin ispatlanması veya alan adının tahsis edildiği tarihten itibaren 2 yıl içerisinde uygun bir şekilde kullanılmaması veya uyumsuzluk sürecinin başında alan adı sahibinin, ulusal ve/veya Topluluk hukukuna göre korunan ismine ilişkin alan adını uygun bir şekilde kullanma hususundaki niyetini ifade etmesine rağmen uyumsuzluk süreci başladıktan itibaren 6 ay geçtiği halde alan adını kullanmaması şartıyla" ifadesi kullanılmıştır. Bunun dışında UDRP'de yer almayan ancak ADR'de kötü niyete ilişkin bir örnek durum bulunmaktadır. ADR'de yer alan bu duruma göre kişi ismi olarak tahsis edilmiş alan adı ile alan adı sahibi arasında ispatlanabilir bir bağlantının bulunmaması kötü niyet göstergesi olabilmektedir (874/2004 sayılı Tüzük, 2004; UDRP, 1999).

3.5. ABD – usDRP

ABD'nin ülke kodu olan ".us" uzantılı alan adlarının yönetimi 2001 yılına kadar Jon Postel ve Ann Westine Cooper tarafından gerçekleştirilmiştir. 2001 yılında ABD Ticaret Bakanlığı'nın ".us" uzantılı alan adlarını yönetmek üzere Neustar şirketini yetkilendirmesinden sonra ".us" uzantılı alan adlarının yönetimi Neustar şirketi tarafından gerçekleştirilmektedir⁶⁵ (Soysal, 2014, s.553).

ABD Ticaret Bakanlığı ".us" uzantılı alan adlarında meydana gelebilecek uyumsuzlukların UDRP benzeri bir yolla çözülebilmesi amacıyla 2002 yılında usTLD Uyumsuzluk Çözüm Politikası'nı (usTLD Dispute Resolution Policy - usDRP) ve daha çok uyumsuzluk çözüm sürecine ilişkin hususları içeren usDRP Kuralları'nı (Rules for the usTLD Dispute Resolution Policy) kabul etmiştir. ABD Ticaret Bakanlığı,

⁶⁵ ".us" uzantılı alan adlarını ABD'de ikamet eden kişiler, ABD vatandaşları, ABD yasalarına göre kurulmuş olan kurum ve kuruluşlar ve yabancı olsa dahi ABD ile yakın ticari ve hukuki ilişki içinde bulunan kuruluşlar yarı serbest tahsis modeli çerçevesinde tahsis ettirebilmektedirler (Soysal, 2014, s.554).

uyuşmazlığa sadece elektronik ortamda başvuru yapmayı zorunlu hale getiren değişiklikleri 1 Haziran 2014 tarihinden itibaren uygulanmak üzere kabul etmiştir (usDRP, 2002; usDRP, 2014).

usDRP’de uyuşmazlıklar UDRP’de olduğu gibi hizmet sağlayıcılar vasıtasıyla çözümlenmektedir. Hâlihazırda yetkilendirilmiş olan iki tane hizmet sağlayıcı bulunmaktadır. Bunlardan ilki 21 Şubat 2002 tarihinde yetkilendirilmiş olan Amerikan Tahkim Birliği (American Arbitration Association)’dir. İkinci hizmet sağlayıcı ise UDRPSP olarak da hizmet veren ve 4 Nisan 2002 tarihinde yetkilendirilmiş olan NAF’tır (Canbay, 2005).

usDRP maddi şartları ve uyuşmazlık çözüm süreci UDRP ile büyük ölçüde aynıdır. Ancak usDRP’de maddi şartlar sıralanırken üçüncü şartta UDRP kurallarından farklı olarak kötü niyet için alan adı sahibinin alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmesini veya kullanmasını yeterli görmüştür (Soysal, 2014, s.555).

3.6. Avustralya – auDRP

Avustralya’ya ilişkin ccTLD olan “.au” uzantılı alan adları au Alan Adı Yönetimi Şirketi (.au Domain Administration Ltd – auDA) tarafından yönetilmektedir. auDA alan adlarında yaşanan uyuşmazlıkların hızlı ve ucuz bir şekilde çözülebilmesi amacıyla 13 Ağustos 2001 tarihinde UDRP’den uyarlanmış olan .au Uyuşmazlık Çözüm Politikası’nı (.au Dispute Resolution Policy – auDRP) ve usule ilişkin hususları içeren auDRP Kuralları’nı kabul etmiştir. 2009 yılında RUDRP’de gerçekleşen değişikliklere paralel olarak 13 Ağustos 2010 tarihinde auDRP ve kurallarında değişiklik yapılmıştır (auDRP, 2010).

auDRP’nin temel yapısı ve işleyiş şekli UDRP’nin temel yapısı ve işleyişine (Bkz. Şekil 3.1) benzemektedir. Bu çerçevede auDRP’de uyuşmazlıklar UDRP’ye benzer şekilde auDA tarafından yetkilendirilmiş hizmet sağlayıcılar aracılığı ile çözümlenmektedir. Mevcut durumda auDA tarafından yetkilendirilen iki tane hizmet sağlayıcı bulunmaktadır. Hizmet sağlayıcılardan biri olan LEADR & IAMA, daha

önce iki ayrı hizmet sağlayıcı olan Uyuşmazlık Çözümleyiciler Birliği (Association of Dispute Resolvers – LEADR) ile Hakemler ve Arabulucular Enstitüsü'nün (The Institute of Arbitrators and Mediators – IAMA) 1 Ocak 2015 tarihinde birleşmesi ile oluşmuştur⁶⁶. Diğer hizmet sağlayıcı ise UDRPSP olarak da hizmet veren WIPO'dur (.au Domain Administration, 2015).

auDRP, maddi şartları ve uyuşmazlık çözüm süreci bakımından UDRP ile büyük ölçüde aynı olmakla birlikte UDRP'den iki önemli farkı bulunmaktadır. Bu farklardan ilki auDRP sadece ticari markalar veya hizmet markaları için değil yetkili Avustralya kurumlarında kayıt edilmiş olması şartıyla ticaret unvanı, işletme adı veya diğer yasal ticari isimler ile kişi adları için de koruma getirmektedir. İkinci önemli fark ise UDRP'de alan adının “tahsis ettirilmesinde ve kullanımında” aranan kötü niyet şartı yerine auDRP'de alan adının “tahsis ettirilmesinde veya kullanımında” kötü niyetin bulunması yeterli kabul edilmiştir (Soysal, 2014, s.648; auDRP, 2010).

3.7. İsviçre

İsviçre'ye ilişkin ccTLD olan “.ch” uzantılı alan adları SWITCH adlı kurum tarafından yönetilmektedir. SWITCH “.ch” uzantılı alan adlarının yanı sıra Lihtenştayn hükümeti ile yapılan sözleşme gereği “.li” uzantılı alan adlarının yönetimini de yapmaktadır (Soysal, 2014, s.666-667).

SWITCH, “.ch” ve “.li” uzantılı alan adlarında meydana gelen uyuşmazlıkların çözümü için 1 Mart 2004 tarihinden itibaren “.ch ve .li Alan Adları için Uyuşmazlık Çözüm İşlemleri Prosedür Kuralları”nı (Rules of Procedure for Dispute Resolution Proceedings for .ch and .li Domain Names) uygulamaya başlamıştır. Bu kurallar çerçevesinde alan adında meydana gelen uyuşmazlıklar SWITCH tarafından yetkilendirilmiş hizmet sağlayıcılar vasıtası ile çözümlenmektedir. Hâlihazırda SWITCH tarafından yetkilendirilmiş tek hizmet sağlayıcı WIPO'dur (.ch Uyuşmazlık Çözüm Kuralları, 2004).

⁶⁶ LEADR & IAMA hakkında daha fazla bilgi için bkz.: <http://www.leadriama.org/>

SWITCH tarafından kabul edilen uyuşmazlık çözüm kurallarına göre şikâyetçi, başvurusunda İsviçre veya Lihtenştayn hukukuna göre hak sahibi olduğu ayırt edici işaret üzerindeki hakkının şikâyet edilen kişi tarafından alan adının tahsis ettirilmek veya kullanılmak suretiyle nasıl ihlal edildiğini ispatlaması gerekmektedir. Alan adının tahsis ettirilmesinin veya kullanılmasının açık bir şekilde şikâyetçinin ayırt edici işaret üzerindeki hakkını açıkça ihlal etmesi durumunda hakem şikâyeti kabul etmekte ve şikâyetçinin talebi doğrultusunda alan adının şikâyetçiye devrine veya alan adının iptal edilmesine karar vermektedir (.ch Uyuşmazlık Çözüm Kuralları, 2004).

“.ch” ve “.li” uzantılı alan adları için uygulanmakta olan uyuşmazlık çözüm kurallarına göre uyuşmazlık çözüm süreci “uzlaştırma” (*Conciliation*) ve “hakem kararı” (*Expert Decision*) olmak üzere iki aşamadan oluşmaktadır. İncelenmiş olan diğer uyuşmazlık çözüm süreçlerinde olduğu gibi “.ch” ve “.li” uzantılı alan adları için uygulanmakta olan uyuşmazlık çözüm sürecinde de şikâyetçinin başvurusu şikâyet edilen kişiye iletilmekte ve şikâyet edilen kişiye cevap vermesi için belirli bir süre tanınmaktadır⁶⁷. Ancak bu süre içerisinde şikâyet edilen kişinin cevap vermesi veya uzlaştırma sürecine katılacağına dair bildirimde bulunması durumunda NOMINET’in uygulamış olduğu DRS’de de yer alan uzlaştırma sürecine benzeyen bir uzlaştırma süreci başlamaktadır. Ancak hizmet sağlayıcı aracılığıyla uygulanan uzlaştırma süreci hakem kararına göre daha ucuz olmakla birlikte bu süreç için şikâyetçiden ücret talep edilmektedir⁶⁸. Bu süreçte hizmet sağlayıcı süreci yönetmek üzere bir uzlaştırıcı (*Conciliator*) atamaktadır. Uzlaştırıcı 20 gün içerisinde tarafların birbirleri ile en fazla bir saat telefonda görüştürerek taraflar arasında uzlaşma sağlamaya çalışmaktadır. Uzlaşmanın sağlanamaması durumunda şikâyetçinin talebi üzerine ikinci aşamaya geçilmektedir. Bu aşamada hizmet sağlayıcı uyuşmazlığa bir tane hakem atmakta ve hakem uyuşmazlığa yönelik karar vermektedir. Hakemin vermiş olduğu karara karşı 20 gün içinde mahkemeye başvuru yapıldığına dair resmi bir belgenin SWITCH’e

⁶⁷ .ch Uyuşmazlık Çözüm Kurallarına göre bu süre 20 gündür.

⁶⁸ Uzlaştırma süreci 300 İsviçre Frangı hizmet sağlayıcıya ve 300 İsviçre Frangı uzlaştırıcıya olmak üzere toplam 600 İsviçre Frangına mal olmaktadır. Hakem kararı ise uyuşmazlığa konu alan adı sayısına göre değişmekle birlikte beş alan adına kadar 700 İsviçre Frangı hizmet sağlayıcıya ve 1300 İsviçre Frangı hakeme olmak üzere 2000 İsviçre Frangına mal olmaktadır (Soysal, 2014, s.668)

ulaştırılması durumunda hakem tarafından alınan karar uygulanmamakta ve mahkeme sonucu beklenmektedir (.ch Uyuşmazlık Çözüm Kuralları, 2004).

3.8. Malezya – MYDRP

Malezya'ya ilişkin ccTLD olan “.my” uzantılı alan adları Malezya Haberleşme ve Multimedya Bakanlığı'nın altında bir kuruluş olan Malezya Ağ Bilgi Merkezi (Malaysian Network Information Centre – MYNIC) tarafından yönetilmektedir (MYNIC, 2015).

“.my” uzantılı alan adlarında meydana gelen uyuşmazlıklar mahkeme dışında MYNIC tarafından kabul edilmiş olan MYNIC Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Politikası (MYNIC's Domain Name Dispute Resolution Policy - MYDRP) ve MYDRP Kuralları (Rules of MYNIC's Domain Name Dispute Resolution Policy) çerçevesinde de çözümlenmektedir. Bu politika ve kurallar çerçevesinde alan adında meydana gelen uyuşmazlıklar MYNIC tarafından yetkilendirilmiş hizmet sağlayıcılar aracılığıyla çözümlenmektedir. Hâlihazırda MYNIC tarafından yetkilendirilmiş tek hizmet sağlayıcı Kuala Lumpur Bölgesel Tahkim Merkezidir. Kuala Lumpur Bölgesel Tahkim Merkezi aynı zamanda UDRPSP olarak görev yapan ADNDRC'nin de bünyesinde yer almaktadır (Soysal, 2014, s.679).

MYDRP, maddi şartları bakımından UDRP'ye benzemekle birlikte UDRP'den iki önemli farkı bulunmaktadır. Birinci önemli fark UDRP'de alan adının “tahsis ettirilmesinde ve kullanımında” aranan kötü niyet şartı yerine ADR, usDRP ve auDRP uygulamalarında olduğu gibi MYDRP'de de alan adının “tahsis ettirilmesinde veya kullanımında” kötü niyetin bulunması yeterli kabul edilmiştir. İkinci olarak ise UDRP'de şikâyetçinin, alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmadığı yönündeki iddiasının kabulüne yeter ve geçerli kanıtları sunması gerekmekte iken MYDRP'de şikâyetçinin böyle bir yükümlülüğü bulunmamakta olup şikâyet edilen kişinin alan adı üzerinde yasal bir hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunduğunu ispatlaması gerekmektedir (MYDRP, 2013).

MYDRP, uyuşmazlık çözüm süreci ve maddi şartlar açısından da UDRP'ye oldukça benzemektedir. Ancak şikâyet edilen kişinin cevap vermesi durumunda şikâyetçiye cevap hakkı tanınması UDRP'de yer almayan bir durum olup DRS'ye benzer şekilde MYDRP'de yer almaktadır (MYDRP Kuralları, 2013).

4. TÜRKİYE’DE ALAN ADLARI UYUŞMAZLIKLARINDA ALTERNATİF UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM MEKANİZMASI

Nic.tr Yönetimi, alan adlarında uyguladığı politikalarda “.tr” üst düzey alanına bağlı ikinci düzey alanlar altında tanımlanan alan adları konusunda kişiler ve/veya kurumlar arasında doğabilecek uyuşmazlıklarda ya da aynı alan adı üzerinde birden fazla kişi ve/veya kurumun hak iddia etmesi durumunda bu ihtilafların çözümlenebilmesi için bağımsız bir uyuşmazlık çözüm mekanizmasının ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu’nun oluşturulacağını belirtmektedir (Nic.tr Yönetimi, 2012).

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu oluşturulana kadar geçecek süre içerisinde yapılacak itirazların ise Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı İnternet Kurulu’na bağlı olarak çalışan, sektör temsilcilerinin yer aldığı ve 11 kurumsal üyeden oluşan “DNS Çalışma Grubu” tarafından değerlendirilip karara bağlanacağı ifade edilmektedir (Nic.tr Yönetimi, 2012; Nic.tr, 2015).

Nic.tr yönetiminin öngördüğü uyuşmazlık çözüm mekanizması ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu hali hazırda oluşturulmadığından alan adlarına ilişkin itirazlar DNS Çalışma Grubu tarafından değerlendirilmektedir (Nic.tr, 2015). Ancak DNS Çalışma Grubu bu kararlarını alırken herhangi bir yazılı politika ya da kural uygulamamakta olup alınan kararlar da kamuoyu ile paylaşılmamaktadır. Dolayısıyla DNS Çalışma Grubunun vermiş olduğu kararları inceleme imkânı bulunmamaktadır. Sayılan bu sebeplerden dolayı DNS Çalışma Grubunun mevcut durumda yürütmekte olduğu uyuşmazlık çözüm hizmeti tez kapsamında incelenmeyecektir.

2008 yılında kabul edilen 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu ile Türkiye’deki alan adlarına ilişkin ilk yasal düzenleme yapılmış ve internet alan adlarına ilişkin strateji ve politika belirleme ve internet alan adlarının tahsisini yapacak kurum veya kuruluşun tespiti ile alan adı yönetimine ilişkin usul ve esasları belirleme görev ve yetkisi Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı’na verilmiştir. Bu Kanuna dayanarak yayımlanan İnternet Alan Adları Yönetmeliği ile BTK, .tr ağ bilgi sistemini

(TRABİS¹) kurmak ve işletmek veya belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde TRABİS'in üçüncü bir tarafça kurulması ve işletilmesini sağlamakla ve uyuşmazlıkların çözümüne aracılık edecek olan Uyuşmazlık Çözüm Hizmet Sağlayıcılarını (UÇHS) ve “.tr” ccTLD uzantılı alan adlarının tahsisine aracılık yapacak olan KK'ları belirlemekle görevlendirilmiştir. Dolayısıyla ICANN'ın kendi KK'larını ve UDRPSP'lerini yetkilendirmesine benzer şekilde BTK da “.tr” uzantılı alan adlarına ilişkin olmak üzere KK'ları ve UÇHS'leri yetkilendirme hakkına sahiptir. Ayrıca Yönetmeliğin 23'üncü maddesine göre uyuşmazlık çözüm mekanizmasının (UÇM) işletilmesine ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından düzenlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede BTK tarafından hazırlanan ve internet alan adları ile ilgili UÇM'nin işletilmesine, UÇHS'lerin belirlenmesine ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasları düzenleyen İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği (İAAUÇMT) 21 Ağustos 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır². Yayımlanan bu Tebliğ ve İnternet Alan Adları Yönetmeliği çerçevesinde “.tr” uzantılı alan adlarına ilişkin ihtilafların çözümünde UÇM uygulanacaktır. İnternet Alan Adları Yönetmeliği ve İAAUÇMT ile uygulanacak olan UÇM'nin temel yapısı ve işleyiş biçimi genel olarak UDRP (Bkz. Şekil 3.1) ile benzerlik göstermektedir.

4.1. Maddi Şartlar

“.tr” uzantılı alan adları ile ilgili yaşanacak ihtilafların UÇM vasıtasıyla çözümlenebilmesi için belirli şartların sağlanması gerekmektedir. UÇM'nin uygulanabilmesi için İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 25'inci madde birinci fıkrasında yer alan üç şartın da sağlanması gerekmektedir. Yönetmelikte yer alan şartlar şu şekildedir:

¹ “.tr” uzantılı internet alan adı sisteminin ve buna ait merkezi veritabanının işletilmesine, rehberin oluşturulmasına, güncellenmesine ve rehberlik hizmetinin sunulmasına ve alan adı başvuru işlemlerinin gerçek zamanlı olarak yapılmasına imkân veren, tüm bu faaliyetlerin güvenli ve iş sürekliliğini sağlayacak şekilde gerçekleştirildiği sistem TRABİS olarak adlandırılmaktadır.

² Söz konusu tebliğin 5 inci, 6 ncı, 10 uncu, 21 inci, 23 üncü maddeleri yayımı tarihinde, diğer maddeleri ise TRABİS'in faaliyete geçtiği tarihten itibaren yürürlüğe girmektedir.

- İhtilaf konusu alan adının, sahip olunan ya da ticarete kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretlerle benzer ya da aynı olması ve
- Alan adını tahsis ettiren tarafın bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmaması ve
- Bu alan adının alan adı sahibi tarafından kötü niyetle tahsis ettirilmesi veya kullanılması gerekmektedir (İnternet Alan Adları Yönetmeliği, 2010).

Şikâyetçi tarafın, sayılan bu üç koşulun da eksiksiz olarak sağlandığını ileri sürerek delilleriyle birlikte UÇHS'lerden birine başvurması halinde alan adı sahibi, İnternet Alan Adları Tebliği (2013) 14'üncü maddeye istinaden alan adını alırken bu alan adına ilişkin bir alternatif uyuşmazlık çözüm sürecinin başlaması durumunda buna katılacağını kabul, beyan ve taahhüt ettiğinden dolayı uyuşmazlık çözüm sürecine katılması gerekmektedir.

Yönetmelikte belirtilmiş olan alan adı uyuşmazlığına başvuru için gerekli şartlardan ilkinde ilişkin olarak Yönetmelik ve İAAUÇMT incelendiğinde hangi durumlarda benzerliğin olacağına yönelik mevzuatta bir düzenleme bulunmamaktadır. Şikâyetçinin ispatlaması gereken ikinci şarta ilişkin Yönetmelik ve Tebliğ incelendiğinde de alan adı sahibinin yasal bir hakkının veya bağlantısının olup olmadığının şikâyetçi tarafından nasıl ispatlanması gerektiğine ilişkin Yönetmelik ve Tebliğ'de açıklayıcı bir hüküm yer almamaktadır.

Alan adı uyuşmazlığına başvuru için gerekli şartlardan sonuncusu olan şikâyete konu alan adının, alan adı sahibi tarafından kötü niyetle tahsis ettirilmesinin veya kullanılmasının gerektiği hususu incelendiğinde, Yönetmelik'te ve Tebliğ'de kötü niyet kavramının tanımlanmamış olduğu ancak kötü niyetin bulunduğu dört durumun Tebliğ'de sıralanmış ve bu durumların tahdidi olmayıp hakem veya hakem heyetinin takdiri ile de alan adının kötü niyetle tahsis ettirildiği veya kullanıldığına karar verilebileceğinin belirtilmiş olduğu görülmektedir. İAAUÇMT 19'uncu maddede kötü niyeti gösteren örnekler aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

- a) Şikâyet konusu alan adının, ticaret veya hizmet markası, ticaret unvanı, işletme adı veya kişi adı ya da diğer tanıtıcı işaretin sahibi olan şikâyetçiye veya şikâyetçinin ticari olarak rekabette bulunduğu tarafa, bu alan adının belgelenmiş tahsis masraflarını ve yatırım maliyetini aşan miktardaki bir meblağ karşılığında satma veya devretme amacıyla tahsis ettirilmiş olması,
- b) Şikâyet konusu alan adının, ticarete kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işaretin sahibinin, bu marka, unvan, ad ya da işareti alan adında kullanmasını engellemek amacıyla tahsis ettirilmiş olması,
- c) Şikâyet konusu alan adının, esasen ticari rakiplerin işlerine ya da faaliyetlerine zarar vermek amacıyla tahsis ettirilmiş olması,
- d) İhtilaf konusu alan adının, ticari kazanç elde etmek amacıyla, şikâyetçinin sahibi olduğu ticarete kullanılan marka, ticaret unvanı, işletme adı ya da diğer tanıtıcı işareti ile benzerlik sağlayarak karışıklık meydana getirmek suretiyle internet kullanıcılarının alan adı sahibinin internet sitesine veya herhangi bir internet sitesine yönlendirilmesi amacıyla bu alan adının kullanılması (İAAUÇMT, 2013).

4.2. Usulü Şartlar ve Uyuşmazlık Çözüm Süreci

UÇM kapsamında alan adlarına ilişkin uyuşmazlık başvurusunun, şikâyetçi tarafından seçilmiş olan UÇHS'nin internet sayfasından yapılması öngörülmektedir. Şikâyetçi aynı kişiye tahsisli birden fazla alan adı için de başvuru yapabilmektedir. Şikâyetçi başvurusunda kendisinin ve varsa kendisini temsile yetkili kişinin iletişim bilgilerini, şikâyete konu alan adını, şikâyete konu olan alan adına ilişkin iptal ya da devir talebini, iddialarını destekleyici tüm bilgi ve belgeleri ve beş bin kelimeyi aşmayacak şekilde, Yönetmelik'te yer alan maddi şartların sağlanması ile ilgili gerekçelerini, şikâyete konu alan ad(lar)ı ile ilgili daha önce başka bir UÇHS'ye veya mahkemeye başvuruda bulunup bulunmadığını ve alınmış herhangi bir karar olup olmadığı gibi diğer hususları belirtmelidir. Ayrıca şikâyetçinin başvurusunda uyuşmazlığın bir hakem tarafından ya da üç hakemden oluşan bir heyet tarafından ele alınmasına ilişkin tercihini de belirtmesi gerekmektedir (İAAUÇMT, 2013).

UÇHS'nin kapasitesinin yetersiz kalması durumunda UÇHS başvuruyu reddedebilmektedir. Bu durumda UÇHS başvuruyu reddettiğine dair cevabı bir iş günü içerisinde şikâyetçiye bildirmesi gerekmektedir (İAAUÇMT, 2013).

UÇHS'nin, şikâyetçinin başvurusunda eksiklik tespit etmesi durumunda İAAUÇMT 7'nci madde sekizinci fıkraya göre şikâyetçiye eksikliklerini gidermesi için beş gün süre vermektedir. Bu süre sonunda eksikliklerin giderilmemesi durumunda başvuru geçersiz sayılmaktadır. Başvuruda eksiklik bulunmadığı takdirde UÇHS'nin bir iş günü içerisinde, hakkında şikâyet olduğunu, şikâyetçinin hakem veya hakem heyeti tercihini, ilgili mevzuat konusunda açıklamalar ile sürecin nasıl işleyeceğine dair bilgileri ve şikâyeti ekleriyle birlikte şikâyet edilen kişiye bildirmesi gerekmektedir (İAAUÇMT, 2013).

Şikâyet edilen kişinin, başvurunun kendisine gönderilmesinden itibaren on gün içerisinde şikâyete ilişkin cevabını UÇHS'ye göndermesi gerekmektedir. Şikâyet edilen kişinin, gerekçesiyle birlikte talep etmesi halinde UÇHS şikâyet edilen kişiye on güne kadar ek süre vermektedir. Cevap dilekçesinin şikâyet edilen kişinin ve varsa kendisini temsile yetkili kişinin iletişim bilgilerini, UÇHS tarafından kendisinden istenen bilgi ve belgeleri, cevabını destekleyici tüm bilgi ve belgeleri, şikâyete konu alan ad(lar)ı ile ilgili daha önce başka bir UÇHS'ye veya mahkemeye başvuruda bulunulup bulunulmadığını ve alınmış herhangi bir karar olup olmadığını ve uyuşmazlığın bir hakem tarafından ya da üç hakemden oluşan bir heyet tarafından ele alınmasına ilişkin tercihini içermesi gerekmektedir (İAAUÇMT, 2013).

Şikâyetçinin tek hakem tercih ettiği ve şikâyet edilen kişinin üç kişiden oluşan hakem heyetini tercih ettiği durumda şikâyet edilen kişinin, uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin şikâyetçinin başvuru esnasında ödediği ücret (1500 TL) ile uyuşmazlığın hakem heyetince çözümlenmesine ilişkin ücret arasındaki ücret farkını (2000 TL), şikâyetin kendisine ileildiği tarihten itibaren yedi gün içinde ödemesi gerekmektedir. Şikâyetçinin ve şikâyet edilen kişinin bu durumda ve diğer durumlarda ödeyeceği ücret miktarı Tablo 4.1'de gösterilmiştir (İAAUÇMT, 2013).

Tablo 4.1. UÇM Ücretleri

Hakem Tercih			
Şikâyetçi	Tek	Tek	Hakem Heyeti
Şikâyet Edilen	Tek	Hakem Heyeti	Tek/Hakem Heyeti
Ücretler			
Şikâyetçi	1500 TL	1500 TL	3500 TL
Şikâyet Edilen	-	2000 TL	-

UÇHS'nin şikâyet edilenin hakem tercihini ve ek süre taleplerini bir iş günü içinde şikâyet eden tarafa göndermesi gerekmektedir. Şikâyet edilen kişinin belirlenen süre içerisinde şikâyete ilişkin cevap vermemesi durumunda ise hakem ya da hakem heyeti şikâyetçinin başvurusunda sunmuş olduğu ve ihtiyaç duyması halinde üçüncü taraflardan temin edilen bilgi ve belgelere göre uyuşmazlığı değerlendirip karar vermektedir (İAAUÇMT, 2013).

İAAUÇMT'nin 11'inci maddesine istinaden her iki tarafın da üç hakemden oluşan hakem heyetini tercih etmemesi durumunda UÇHS, hakemi belirlemektedir. Taraflardan herhangi birisinin üç hakemi tercih etmesi durumunda UÇHS, taraflardan eş zamanlı olarak, kendi listesinde yer alan hakemlerden biri yedek olmak üzere ikişer ismi seçip kendisine bildirmelerini istemektedir. Hakem heyetinde yer alacak hakemlerden ikisi, tarafların sunmuş olduğu listelerden birer kişi seçilerek belirlenmekte ve taraflardan birinin hakem seçimine ilişkin görüş bildirmemesi halinde bu hakemin seçimi UÇHS tarafından yapılmaktadır. Hakem heyetinde görev alacak ve heyete başkanlık edecek olan üçüncü hakem ise diğer iki hakem tarafından belirlenmektedir. Hakemlerin üçüncü hakemi belirleme konusunda üç iş günü içerisinde uzlaşamaması durumunda üçüncü hakem UÇHS tarafından belirlenmektedir. Ayrıca UÇHS'nin hakem heyetindeki hakemlerden en az birisinin hukuk fakültesi mezunlarından olmasını sağlaması gerekmektedir. UÇHS'nin, hakem belirlenmesi işlemini, şikâyet edilen kişinin hakem tercihini ve ek süre taleplerinin şikâyetçiye gönderilmesini müteakip iki iş günü içinde tamamlaması gerekmektedir

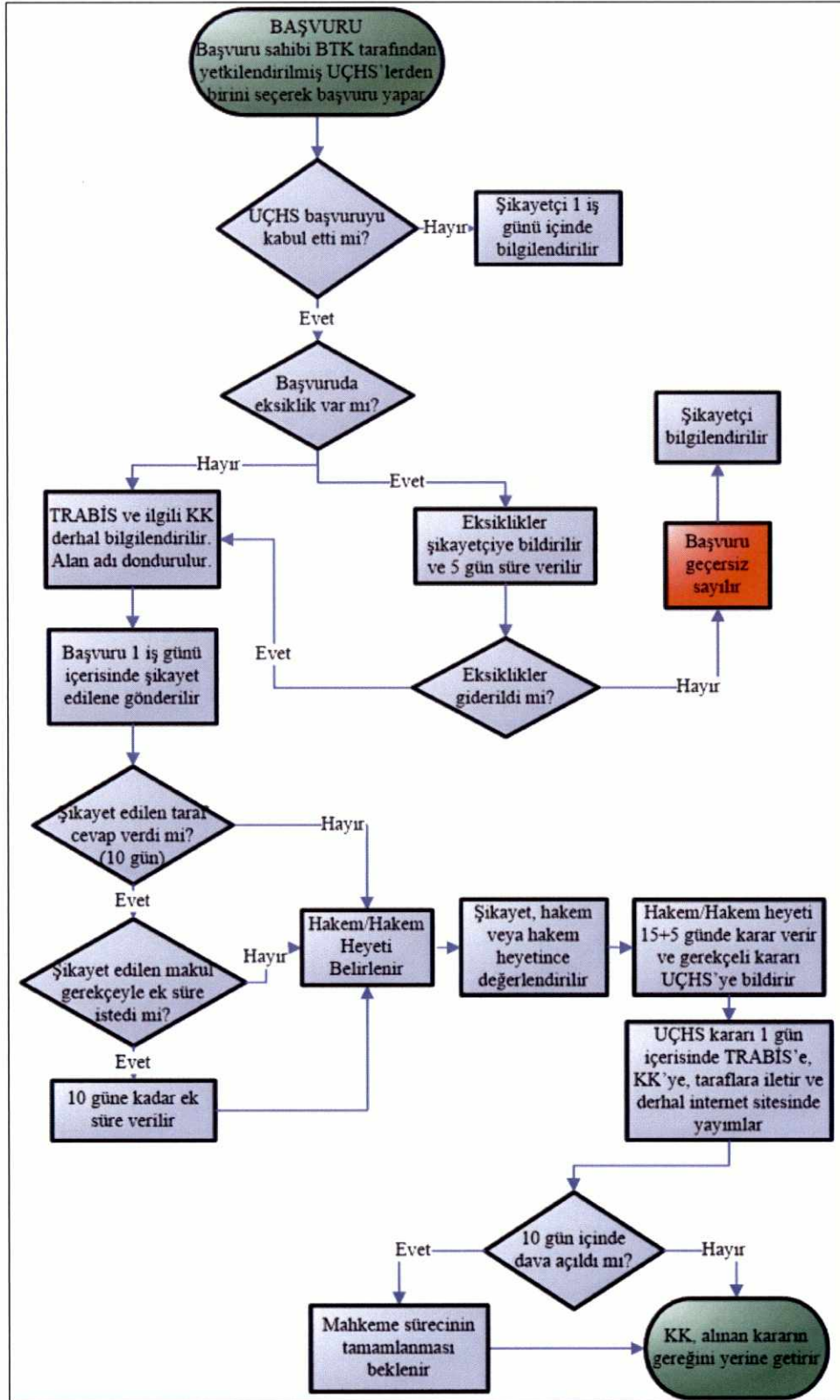
uyuşmazlığa ilişkin karar vermektedirler. Hakem veya hakem heyetinin bu süre içinde karar verememesi halinde hakem ya da hakem heyeti beş güne kadar ek süre kullanabilmektedir. Hakem heyeti, kararını oy çokluğuna göre almakta olup hakemler çekimser oy kullanamamaktadırlar. Bu süreçte hakem ya da hakem heyeti gerekli görmedikçe tarafların sözlü olarak sürece katılması mümkün değildir. Ayrıca hakem ya da hakem heyeti bu süreçte ihtiyaç duyması halinde UÇHS vasıtasıyla taraflardan ek bilgi ve belge isteyebilmektedir (İAAUÇMT, 2013).

Hakem ya da hakem heyeti şikâyetçiyi haklı bulması durumunda sadece alan adının iptali ya da alan adının şikâyetçiye devri yönünde karar verebilmektedir. Alınan kararlar yazılı ve gerekçeli olmak zorundadır. Şikâyet edilenin alan adı tahsisinde bir aykırılık görülmezse bu durum da gerekçesiyle birlikte karara yazılmaktadır (İAAUÇMT, 2013).

Hakem ya da hakem heyeti alınan kararı UÇHS'ye bildirmektedir. UÇHS, kendisine bildirilen kararı ve kararın gerekçesini bir gün içerisinde TRABİS'e, KK'ya ve şikâyetle ilgili taraflara iletmekte ve alınan kararı web sayfasında yayımlamaktadır. Alan adının iptali ya da devri yönünde bir karar verilmişse ilgili KK kendisine yapılan bildirimden sonra on iş günü beklemektedir. On iş günü içerisinde, konu hakkında ihtiyati tedbir kararının alındığının UÇHS'ye bildirilmemesi halinde alınan kararın gereği ilgili KK ve UÇHS tarafından TRABİS'e iletilmek suretiyle derhal yerine getirilmektedir. On iş günü içerisinde ihtiyati tedbir kararının alındığının UÇHS'ye bildirilmesi halinde hakem veya hakem heyetinin vermiş olduğu karar uygulanmamakta ve dava sürecinin tamamlanması beklenmektedir. Mahkeme kararının gereği ilgili KK ve UÇHS tarafından TRABİS'e iletilmek suretiyle derhal yerine getirilmektedir (İAAUÇMT, 2013).

İnternet Alan Adları Yönetmeliği ve İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği çerçevesinde yukarıda detayları açıklanmış olan uyuşmazlık çözüm süreci Şekil 4.2'de özet olarak gösterilmiştir.

Şekil 4.2. UÇM Uyuşmazlık Çözüm Süreci

bulunmamaktadır. Ancak bu ödemede BTK'nın ve hakemlerin bir aracılık rolünün olmadığı Tebliğ'de belirtilmiştir (İAAUÇMT, 2013).

Uyuşmazlık süresi boyunca uyuşmazlığa konu olan alan adı dondurulmaktadır. Dondurulan bir alan adının bilgilerinin değiştirilmesine, satışına, devrine, feragatine ve KK transferine izin verilmemekte olup bu durumda bulunan bir alan adına ilişkin sadece alan adı yenileme işlemi yapılabilmektedir (İAAUÇMT, 2013).

4.3. UÇM'ye İlişkin Değerlendirmeler

Türkiye'de “.tr” uzantılı alan adlarında uygulanacak olan UÇM'de, şikâyet edilen kişinin on gün içerisinde cevap vermesinden sonra veya cevap vermemesi halinde on günlük sürenin dolmasını müteakiben uyuşmazlığın çözümü için hakem ya da hakem heyeti atanarak karar aşamasına geçilmektedir. İngiltere'de “.uk” için uygulanmakta olan DRS'de ise şikâyet edilen kişinin şikâyet başvurusuna ilişkin cevap vermesi durumunda NOMINET ücretsiz olarak uzlaştırma sürecini başlatmaktadır. Benzer şekilde İsviçre'de “.ch” ve Lihtenştayn'da “.li” uzantılı alan adları için uygulanmakta olan uyuşmazlık çözüm kurallarına göre de şikâyet edilenin cevap vermesi ya da uzlaştırma sürecine katılacağını beyan etmesi durumunda hizmet sağlayıcı, düşük bir ücret karşılığında uzlaştırma sürecini yönetmektedir. “.uk”, “.ch” ve “.li” uzantılı alan adlarında yaşanan uyuşmazlıklarda uygulanan uzlaştırma süreci sonunda taraflar arasında uzlaşma sağlanması halinde uyuşmazlık kısa bir süre içerisinde çözümlenerek sona ermektedir. Bu ise özellikle şikâyetçi açısından zaman ve para tasarrufu anlamına gelmektedir. Uzlaşma olmaması durumunda uzlaştırma süreci uyuşmazlık çözüm sürecinin uzamasına hatta “.ch” ve “.li” uzantılı alan adlarında maliyetin artmasına neden olmaktadır. Bundan dolayı uzlaştırma sürecinin gerekli olup olmadığını ve nasıl bir uzlaştırma süreci olması gerektiğini değerlendirebilmek için uyuşmazlıkların ne kadarının uzlaştırma sürecinde sonuçlandığının incelenmesi gerekmektedir.

NOMINET'e 2010-2014 yılları arasında “.uk” uzantılı alan adlarında yaşanan uyuşmazlıklara yönelik toplam 3603 başvuru gerçekleşmiş ve bu başvuruların 943'ünde uzlaştırma süreci işletilmiştir. Uzlaştırma süreci işletilen 943 uyuşmazlıktan

585'i uzlaşma ile sonuçlanmış ve uyuşmazlık son bulmuştur (Stamp, 2015, yazılı görüşme). SWITCH tarafından yayınlanan istatistiklere göre ise 2004-2013 yılları arasında “.ch” ve “.li” uzantılı alan adlarına ilişkin 315 uyuşmazlık başvurusu yapılmıştır. Bu uyuşmazlıklardan 109 tanesi uzlaştırma sürecinden önce, 24 tanesi uzlaştırma sürecinde ve 175 tanesi ise hakem kararıyla çözümlenmiştir (SWITCH, 2015). Bu bilgilere göre uzlaştırma süreci ücretsiz olan NOMINET'te uzlaştırma süreci işletilen uyuşmazlıkların %62'si uzlaşma ile sonuçlanmıştır. Uzlaşma ile sonuçlanan uyuşmazlıkların toplam uyuşmazlık başvurusuna oranı ise %16,2'dir. Uzlaştırma süreci ücretli olan SWITCH'te ise uzlaştırma ile çözümlenen uyuşmazlıkların toplam uyuşmazlık başvurusuna oranı %7,6'dır³.

Her ne kadar uyuşmazlık çözüm sürecinin uzamasına neden olsa da NOMINET'te uzlaştırma süreci işletilen uyuşmazlıkların çoğunluğu bu süreçte tarafların uzlaşmasıyla çözümlenmektedir. Bu durum ise genel anlamda zaman ve paradan tasarruf anlamına gelmektedir. Bundan dolayı Türkiye'de uygulanacak olan UÇM'ye de böyle bir sürecin eklenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Ancak bu sürecin NOMINET'teki gibi ücretsiz olması durumunda yersiz başvuruların olacağı ve UÇHS'nin iş yükünü artırabileceği öngörülmektedir. Ayrıca SWITCH'te olduğu gibi uzlaştırma süreci için ayrı bir ücret alınması ise sürecin etkinliğini azaltabilecektir. Bunun için mevcut düzenlemede yer alan ve uyuşmazlık başvurusunda alınan UÇHS ücretinin alınmasına devam edilmesinin ve bu ücretin dışında uzlaştırma ve/veya karar süreci için UÇHS'nin ücret talep etmemesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Gereksiz başvuruların yapılmasını engellemeye yönelik ise bu düzenlemeye ek olarak uzlaştırma sürecinin işletilmesi durumunda ücret iadesinin yapılamayacağına yönelik mevzuatta düzenleme yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3'üncü maddesinde UÇHS'nin tanımı “*İnternet alan adları ile ilgili uyuşmazlıkların çözüm sürecini hakemler veya hakem heyetleri vasıtasıyla yürüten üniversiteleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya uluslararası kuruluşları*” şeklinde

³ SWITCH'te uzlaştırma süreci işletilen uyuşmazlıkların ne kadarının uzlaşma ile sonuçlandığına dair bir veri bulunmamaktadır.

yapılmıştır. Bu tanıma göre UÇHS olacak tarafın üniversite, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu veya uluslararası kuruluşlardan birisi olması gerekmektedir. Ayrıca bu tanımda, Yönetmelikte veya İAAUÇMT’de UÇHS sayısına ilişkin bir sınır belirtilmemiştir. Dolayısıyla mevcut düzenlemeye göre BTK’nın yetkilendirmesi durumunda birden fazla UÇHS olabilecektir. Alan adları ile ilgili uyuşmazlık çözüm sürecini hakemler veya hakem heyetleri vasıtasıyla yürüten UÇHS’lerin birden fazla olması durumunda şikâyetçi bu UÇHS’lerden birini seçerek uyuşmazlık için başvuru yapması gerekmektedir. Ancak bu noktada şikâyetçilerin tercihlerini neye göre yapacağı önem arz etmektedir. UDRP’de marka sahiplerinin kendi lehine karar veren UDRPSP’leri tercih ettiği ve UDRPSP’lerin de daha fazla para kazanmak için şikâyetçi lehine karar verdiği yönündeki iddialara benzer iddiaların Türkiye’de uygulanacak olan UÇM için de gündeme gelebileceği ve bu tür iddiaların doğru olmasa dahi UÇM’nin güvenilirliğini etkileyebileceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan uyuşmazlıklara aracılık edecek olan hizmet sağlayıcının uyuşmazlık konusunda belirli bir yeterliliğinin olması, uyuşmazlıkların sorunsuz yönetimi açısından önem arz etmektedir. Nitekim dünya uygulamaları incelendiğinde alan adlarına ilişkin uyuşmazlık hizmet sağlayıcılığı yapan tarafların genel olarak farklı alanlarda da alternatif uyuşmazlık çözüm hizmeti veren ve konusunda yetkin taraflardan oluştuğu gözlemlenmektedir. Bu çerçevede Türkiye’de uygulanacak olan UÇM’de de BTK tarafından yetkilendirilecek UÇHS’nin uyuşmazlık konularında yetkin olmasının gerektiği düşünülmektedir.

UDRP’de ve diğer birçok dünya uygulamasında maddi şartlar arasında bulunan “alan adı sahibinin alan adına ilişkin yasal veya meşru bir menfaatinin bulunmaması” koşuluna benzer bir hüküm UÇM’de de yer almaktadır. Ancak daha önce de belirtildiği üzere bu maddi şartın uygulanmasında hakemler, olumsuz bir durumun şikâyetçi tarafından ispatlanmasının zorluğunu ve uyuşmazlık çözüm kurallarını da dikkate alarak şikâyetçinin, karşı tarafın alan adı üzerinde herhangi bir hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmadığı yönündeki iddiasının kabulüne yeter ve geçerli kanıtları sunması halinde bu durumun aksini ispatlama yükümlülüğünü şikâyet edilen taraf olan alan adı sahibine vermektedir. Bu maddi şarta ilişkin ispat yükümlülüğünün

alan adı sahibine verilmesinin, uygulamada böyle bir durumun oluşmasını önleyeceği düşünülmektedir. Nitekim DRS ve MYDRP de bu maddi şarta ilişkin ispat yükümlülüğünü alan adı sahibine yüklemiştir. DRS ve MYDRP bu anlamda olumlu tepki almaktadır (Soysal, 2014, s.681).

UDRP’de ve diğer birçok dünya uygulamasında maddi şartlar arasında bulunan “alan adı sahibinin alan adına ilişkin yasal veya meşru bir menfaatinin bulunmaması” koşulunun aksinin, şikâyet edilen tarafından nasıl ispatlanacağına yönelik örnekler verilerek bu maddi şart açıklanmaya çalışılmıştır. Ancak UÇM’de benzeri maddi şart olan “Alan adını tahsis ettiren tarafın bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmaması” şartında yer alan “yasal bir bağlantı” ifadesindeki bağlantının neleri kapsadığı belirtilmemiş ve bu maddi şarta ilişkin örnek verilmemiştir. Bu durumun ise hakemlerin benzer olayları farklı yorumlamalarına yol açabileceği öngörülmektedir.

İnternet Alan Adları Yönetmeliği’nin 13’üncü ve 33’üncü maddesine göre alan adları TRABİS faaliyete geçtikten üç yıl sonra satılabilecektir. Dolayısıyla TRABİS faaliyete geçtikten üç yıl sonra alan adının ticaretini yapmak yasal hale gelmektedir. İAAUÇMT’nin 19’uncu maddesine göre ise şikâyet konusu alan adının; ticaret veya hizmet markası, ticaret unvanı, işletme adı veya kişi adı ya da diğer tanıtıcı işaretin sahibi olan şikâyetçiye veya şikâyetçinin ticari olarak rekabette bulunduğu tarafa, bu alan adının belgelenmiş tahsis masraflarını ve yatırım maliyetini aşan miktardaki bir meblağ karşılığında satma veya devretme amacıyla tahsis ettirilmiş olması durumunda bu alan adının kötü niyetle tahsis ettirilmiş olduğu kabul edilmektedir. Yönetmelik ve Tebliğdeki bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde alan adı ticaretini yapan bir kişinin ticari amaçla sahip olduğu alan adlarının yanında belirli bir marka adı ile aynı ada sahip alan adı bulunması durumunda kişi kötü niyetli olarak tahsis ettirmese dahi hakem bu durumu kötü niyetli tahsis olarak kabul edebilecektir. Böyle bir durumun en az sayıda yaşanması için URS ve DRS’de buna ilişkin yer alan düzenleme hükümlerine benzer maddelerin UÇM düzenlemelerine eklenmesinin uygun olduğu değerlendirilmektedir.

Tezin ikinci bölümünde de tanımlandığı üzere marka sahibinin alan adına ve/veya markaya ilişkin mevcut kuralları ve/veya düzenlemeleri kötüye kullanarak meşru bir şekilde kullanılan alan adını almaya çalışmasına tersine alan adı gaspı adı verilmektedir. Başta UDRP olmak üzere URS, DRS, usDRP gibi birçok dünya uygulamasında tersine alan adı gaspının tanımı yapılmıştır. Bu dünya uygulamalarına göre hakemin tersine alan adı gaspını tespit etmesi durumunda bu hususu kararında belirtmesi gerekmektedir. İncelenmiş olan dünya uygulamalarında genel olarak tersine alan adı gaspına giren kişiye bir yaptırım öngörülmemiştir. Ancak tersine alan adı gaspına yaptırım öngörülmemiş olması daha önce de açıklandığı üzere eleştirilmektedir. URS ve DRS’de ise tersine alan adı gaspının hakem tarafından tespit edilmesi halinde belirli bir süreliğine veya süresiz olarak şikâyetçi tarafa uyuşmazlık çözüm sürecine başvurma yasağı getirilerek bir yaptırım uygulanmaktadır. Türkiye’de uygulanacak olan UÇM’de ise tersine alan adı gaspına yönelik hiçbir hüküm bulunmamakta olup bu durum bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

Bilindiği üzere UDRP’ye yöneltilen eleştirilerden birisi de hakemlerin vermiş olduğu kararlar arasında tutarsızlıkların bulunmasıdır. Maddi şartlar ve uyuşmazlık süreci bakımından UDRP’ye benzediğinden dolayı UÇM’de de hakemlerin vereceği kararlar arasında tutarsızlıkların olmasının muhtemel olduğu düşünülmektedir. Böyle bir durumun yaşanmasının ise UÇM’ye olan güveni azaltabileceği ve hakemlerin UÇM kapsamında vereceği kararlar arasındaki tutarsızlığın en aza indirilebilmesi için gerekli önlemlerin alınmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

UDRP ve diğer dünya uygulamalarının çoğunluğunda, alan adı sahibinin aynı olması durumunda birden fazla alan adı için uyuşmazlığa başvuru yapılabilmektedir. Ancak bu durumda hizmet sağlayıcıların uygulamış olduğu ücret başvuru alan adı sayısına göre değişmektedir. Örneğin UDRPSP’lerden biri olan WIPO, uyuşmazlığın tek hakem aracılığı ile çözümlenecek olması durumunda beş alan adına kadar 1500\$ (1000\$ hakem ücreti, 500\$ hizmet sağlayıcı ücreti), beş ile on alan adı arasında ise 2000\$ (1300\$ hakem ücreti, 700\$ hizmet sağlayıcı ücreti) ücret talep etmektedir. Uyuşmazlığa konu ondan fazla alan adı olması durumunda ise uyuşmazlık çözüm hizmetine ilişkin ücret WIPO tarafından belirlenmektedir (WIPO Ücretler, 2002).

Ancak İAAUÇMT 20'nci madde ile Türkiye'de uygulanması planlanan UÇM'de her bir hakemin ücreti 1000 TL, UÇHS ücreti ise 500 TL olarak belirlenmiş olup birden fazla alan adı için başvuru olması durumunda ücret farklılaştırmasına ilişkin ilgili mevzuatta bir düzenlemenin bulunmaması bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

4.4. Türkiye ve Dünya Uygulamalarının Karşılaştırılması

İnternet alan adları uyuşmazlıkları alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmalarına ilişkin bu tez kapsamında incelenen dünya uygulamalarının ve Türkiye uygulamasının maddi şartlarında ve uyuşmazlık çözüm süreçlerinde yer alan benzerlikler ve farklılıklar Tablo 4.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.2. Türkiye ve Dünya Uygulamalarının Karşılaştırılması

	UDRP	URS	DRS	.eu	.us	.au	.ch	.my	.tr
Marka	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Marka dışındaki haklar	-	-	+	+	-	+	+	-	+
Yasal hakkın bulunmaması	+	+	-	+	+	+	-	-	+
Kötü niyetli tahsis <u>ve</u> kullanım	+	+	-	-	-	-	-	-	-
Kötü niyetli tahsis <u>veya</u> kullanım	-	-	+	+	+	+	+	+	+
Hakem Tercihi	+	-	-	+	+	+	-	+	+
Uzlaştırma	-	-	+	-	-	-	+	-	-
Temyiz	-	+	+	-	-	-	-	-	-
Kötü niyetli başvuruya yaptırım uygulanması	-	+	+	-	-	-	-	-	-

Türkiye ve dünya uygulamalarında yer alan maddi şartlar karşılaştırıldığında ilk olarak UDRP’de, URS’de, usDRP’de (.us) ve MYDRP’de (.my) sadece marka sahipleri alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvuru yapabilmekte iken Türkiye’nin de dahil olduğu diğer uygulamalarda ticaret unvanı gibi diğer tanımlayıcı adlara ilişkin hakkı bulunan taraflar da başvuru yapabilmektedir. Ayrıca şikâyetçi tarafından ispatlanması zor olan “alan adı sahibinin alan adına ilişkin yasal veya meşru bir menfaatinin bulunmaması” şartı ise DRS’de, “.ch” Uyuşmazlık Çözüm Kurallarında ve MYDRP’de şikâyetçinin ispatlaması gereken şartlar arasında yer almamaktadır. Son olarak ise kötü niyete ilişkin alan adının hem kötü niyetli olarak tahsis ettirilmesi hem de kötü niyetli olarak kullanılması (“kötü niyetli tahsis ve kullanım”) şartı sadece UDRP, URS ve usDRP’de yer almaktadır.

Tablo 4.2’de dünya uygulamalarının uyuşmazlık çözüm sürecine ilişkin farklılıklar incelendiğinde uzlaştırma sürecinin sadece DRS ve “.ch” Uyuşmazlık Çözüm Kurallarında, temyiz mekanizmasının ise sadece URS ve DRS’de yer aldığı görülmektedir. Çözüm sürecine ilişkin bir diğer fark da tarafların hakem tercihinde bulunup bulunamamasıdır. URS, DRS ve “.ch” Uyuşmazlık Çözüm Kurallarında taraflar hakem tercihinde bulunamamaktadır⁴.

Şikâyetçinin tersine alan adı gaspı gibi kötü niyetli başvuru yapması durumunda ise sadece URS ve DRS’de şikâyetçinin belirli süreliğine uyuşmazlık çözüm sürecine başvuru yapmasının engellenmesi gibi bir yaptırım uygulanmaktadır.

⁴ URS’de uyuşmazlık çözüm sürecinde taraflar hakem tercihinde bulunamamaktadır. Temyiz sürecinde hakem tercihi yapıp yapılamayacağına ilişkin URS’de bir hüküm yer almamakla birlikte tezin 3.2.3 kısmında da belirtildiği üzere mevcut URSSP’lerin ek kurallarına göre taraflar sadece temyiz aşamasında hakem tercihinde bulunabilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde içerisinde yazı, isim, mesaj, resim, ses, video gibi birçok bilgiyi barındıran milyonlarca web sitesine erişimin sağlanmasını, e-posta gönderilmesini, dosya paylaşımını ve benzeri birçok işlemin yapılmasını sağlayan internetin tarihçesi 1950'li yılların sonlarına dayanmaktadır. İnternette bilgisayarlar bir dizi sayıdan oluşan IP numaraları vasıtasıyla birbirleri ile iletişim kurmaktadırlar. Ancak bu numaraların hatırlanması zor olduğundan 1980'li yıllarda hatırlanması daha kolay olan ve harflerden ve/veya sayılardan oluşan ve IP adresleri ile alan adlarını eşleştiren DNS geliştirilmiştir.

Alan adları hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Bu hiyerarşik yapıda en üst seviyede gTLD ve ccTLD'lerden oluşan TLD'ler yer almaktadır. gTLD ve ccTLD kayıt otoriteleri belirlemiş oldukları politikalar çerçevesinde alan adlarını tahsis etmektedirler. Belirlenen bu politikalar; serbest, yarı serbest ve kısıtlı tahsis olmak üzere üç farklı şekilde olabilmektedir.

Teknik anlamda alan adı, internette belirli bir sunucuya ya da bilgisayara ait IP adresini tanımlamaktadır. Hukuki anlamda ise alan adına ilişkin farklı görüşler bulunmakta olup alan adı ile marka, ticaret unvanı, işletme adı gibi kavramlar karşılaştırılmaktadır. Alan adının hukuki niteliğinde tartışmalar bulunmakla birlikte alan adının kendine özgü bir hak olduğunu kabul etmenin daha doğru olduğu değerlendirilmektedir.

1990'lı yıllarda internetin ticari öneminin artmasıyla birlikte internet daha da yaygınlaşmaya ve alan adlarının da önemi artmaya başlamıştır. Ancak alan adları tekil olduğundan ve birçok kayıt otoritesi ilk gelen alır yöntemiyle tahsisi benimsemiş olduğundan alan adlarına ilişkin uyuşmazlıklarla karşılaşmıştır. Bu uyuşmazlıkların mahkemede çözümlenmesi, bir takım yetki sorunlarına yol açmasının yanında ciddi anlamda zaman ve para kaybına da neden olduğundan alan adlarında uygulanmak üzere alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ortaya çıkmıştır.

İlk olarak 1995-1999 yılları arası, gTLD'lerde, NSI tarafından uygulanmış olan uyuşmazlık çözüm politikası, uyuşmazlığın tarafları olan alan adı sahiplerince ve marka sahiplerince yoğun olarak eleştirilmiştir. Ayrıca bu süreçte internetin yönetimine ilişkin de birçok tartışma yaşanmıştır. Tüm bu eleştiriler ve tartışmalar sonucunda NTIA yönetiminde “Yeşil Kitap” ve “Beyaz Kitap” hazırlanmıştır. Beyaz Kitap'ta yer alan tavsiyeler doğrultusunda internet kaynaklarını yönetmek üzere ICANN kurulmuş ve alan adlarında yaşanan ihtilafları ucuz ve hızlı bir şekilde çözümlmek için de UDRP ve kuralları oluşturulmuştur.

Uyuşmazlık çözüm sürecinin idari bir süreç olarak kabul edildiği UDRP, ICANN-KK, ICANN-UDRPSP ve KK-alan adı sahibi arasında kabul edilmiş olan bir dizi sözleşmeye ilişkin hükümlerin uygulanmasına dayanmaktadır.

Alan adı ile ilgili yaşanan ihtilafların UDRP vasıtasıyla çözümlenebilmesi için belirli şartların sağlanması gerekmektedir. Alan adının marka ile aynı ya da karıştırılacak derecede benzer olması, alan adı sahibinin alan adı üzerinde yasal ya da meşru bir hakkının veya menfaatinin bulunmaması, alan adının kötü niyetle tahsis edilmesi ve kullanılması durumunda uyuşmazlığı yürüten hakem ya da hakem heyeti şikâyetçi lehine karar vermektedir. Bu şartlardan en az birinin sağlanmaması durumunda ise şikâyet reddedilmektedir.

Tüm gTLD'lerde ve kırkın üzerinde ccTLD'de uygulanmakta olduğundan dolayı UDRP, dünyada alan adlarına yönelik alternatif çözüm mekanizmalarından en fazla başvurulanıdır. Ancak uygulanmaya başladığı günden bugüne kadar geçen 15 yılda hiç değiştirilmeyen UDRP birçok eleştiriye maruz kalmıştır. Bu eleştirilerin başında UDRP'nin markalar lehine yanlı olduğu ve “*forum shopping*”e neden olduğu iddiaları yer almaktadır. Ayrıca UDRP'nin hakemlere geniş yetki alanı bırakmış olması, kendi içinde temyiz mekanizmasının bulunmaması ve tersine alan adı gaspı yapmaya çalışanlara yaptırım öngörmemiş olması da eleştirilmektedir.

ICANN'ın yeni gTLD programı çerçevesinde geliştirmiş olduğu ve sadece yeni gTLD'lerde uygulanan URS, temel yapı olarak UDRP'ye benzetmekle birlikte

uyuşmazlık çözüm sürecinde büyük farklılıklar barındırmaktadır. Alan adı ihlalinin UDRP'ye göre daha kesin olduğu uyuşmazlıklarda uygulanan URS'de, UDRP'den farklı olarak uyuşmazlık çözüm sürecinde yeniden inceleme ve temyiz süreçleri de yer almaktadır. Ayrıca UDRP'ye göre daha hızlı ve ucuz olan URS'de şikâyetçinin haklı bulunması durumunda uygulanabilecek tek yaptırım, alan adının tahsis süresi sonuna kadar askıya alınmasıdır. Tahsis süresi sonunda alan adının yeniden kullanıma açılması ve alan adının marka sahibi dışında başka bir kişi tarafından tahsis ettirilmesi durumunda yeni bir uyuşmazlık oluşabilecektir. Bu açıdan URS'ye yöneltilen eleştiriler de bulunmaktadır.

Tezde incelenmiş olan diğer bir uygulama ise İngiltere'de “.uk” ccTLD'si için hayata geçirilmiş olan DRS'dir. DRS'nin maddi şartlar bakımından UDRP'den en büyük farkı şikâyetçi tarafından ispatlanması gereken ve şikâyetçi tarafından ispatı zor olan *“alan adı sahibinin alan adı üzerinde herhangi bir yasal hakkının veya meşru bir menfaatinin bulunmaması”* koşulunun DRS'de şikâyetçinin ispatlaması gereken şartlar arasında yer almamasıdır. Ayrıca DRS'de maddi şartlar UDRP'ye göre daha fazla örnek durumlar verilerek ve tanımlar yapılarak detaylı olarak açıklanmıştır. UDRP'de ve URS'de mevcut olan hizmet sağlayıcılar DRS'de yer almamakta, uyuşmazlık başvuruları aynı zamanda kayıt otoritesi de olan NOMINET'e yapılmaktadır. UDRP ve URS'den farklı olarak DRS'de başlangıçta uzlaştırma yöntemi uygulanmaktadır. Taraflar uzlaştırma sürecinde anlaşamadığı takdirde uyuşmazlık sürecine geçilerek hakem atanmaktadır. Ayrıca hakem heyeti olması durumunda UDRP ve URS'de tarafların birer hakemi belirlemek için tercih yapması gibi bir düzenleme DRS'de bulunmamaktadır. Uyuşmazlık, temyiz haricinde tek hakemle çözümlenmekte olup temyizi yöneten üç hakem de dâhil olmak üzere tüm hakemler NOMINET tarafından belirlenmektedir.

Avrupa Birliği, ABD, Avustralya, İsviçre ve Malezya'ya ilişkin ccTLD'lerde uygulanmakta olan uyuşmazlık çözüm mekanizmaları UDRP ve DRS ile oldukça benzerdir.

Türkiye’de ise İnternet Alan Adları Yönetmeliği ve bu Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmış olan İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği ile alan adlarında alternatif bir uyuşmazlık çözüm mekanizması öngörülmüştür. TRABİS faaliyete geçtikten sonra “.tr” uzantılı tüm alan adlarında yaşanacak uyuşmazlıklarda uygulanabilecek olan UÇM, birçok yönden UDRP’ye benzemektedir. Uyuşmazlığın UÇHS’ler aracılığı ile çözülecek olması, temyiz mekanizmasının bulunmaması, tarafların uyuşmazlığa tek hakemin veya üç hakemden oluşan hakem heyetinin karar vermesini talep etme hakkı, hakem heyetinin seçilmesi durumunda heyette yer alacak iki hakemin tarafların tercihiyle belirlenmesi gibi hususlar UÇM ile UDRP arasındaki başlıca benzerliklerdir.

UDRP’ye sadece ticari marka veya hizmet markası sahipleri başvuru yapabilirken UÇM’de bu kapsam ticaret veya hizmet markası, ticaret unvanı, işletme adı veya kişi adı ya da diğer tanıtıcı işaretin sahipleri başvuru yapabilecek şekilde genişletilmiştir. Ayrıca UDRP’de hem tahsiste hem de kullanımda kötü niyet olması gerekirken UÇM’de ikisinden birinin bulunması başvuru yapmak için yeterli olmaktadır.

Dünya ve Türkiye uygulamaları incelendikten sonra başta UDRP olmak üzere alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına yapılan eleştiriler de dikkate alınarak Türkiye’de uygulanması planlanan UÇM için aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

Uzlaştırma sürecinin uygulanması: NOMINET ve SWITCH, şikâyet edilenin cevap vermesi durumunda uyuşmazlık dosyası hakeme gönderilmeden önce uzlaştırma sürecini uygulamaktadır. Özellikle uzlaştırma süreci ücretsiz olan NOMINET’te uyuşmazlıkların çoğunluğu hakemlere gitmeye gerek kalmadan çözümlenmektedir. Her ne kadar taraflar arasında uzlaşmanın gerçekleşmemesi uyuşmazlık çözüm sürecinin uzamasına neden olsa da uzlaştırma süreci genel olarak zaman ve paradan tasarruf anlamına gelmektedir. Bundan dolayı Türkiye’de uygulanacak olan UÇM’de de şikâyet edilenin cevap vermesi durumunda uyuşmazlık dosyası hakeme gönderilmeden önce uzlaştırma sürecinin uygulanması uygun olacaktır.

Uzlaştırma sürecinin NOMINET'teki gibi ücretsiz olması yersiz başvuruların ve UÇHS'nin iş yükünün artmasına neden olacağından; SWITCH'te olduğu gibi uzlaştırma süreci için ayrı bir ücret alınmasının ise sürecin etkinliğini azaltacağı öngörüldüğünden mevcut düzenlemede yer alan ve uyuşmazlık başvurusunda alınan UÇHS ücretinin alınmasına devam edilmesi ve bu ücretin dışında uzlaştırma ve/veya karar süreci için UÇHS'nin ücret talep etmemesi önerilmektedir. Ayrıca uyuşmazlık çözümü için gereksiz yere yapılabilecek başvuruların en aza indirilmesi için de bu düzenlemeye ek olarak uzlaştırma sürecinin işletilmesi durumunda ücret iadesinin yapılamayacağına yönelik mevzuatta bir düzenleme yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 25'inci maddesinden sonra gelmek üzere "Uzlaştırma" başlığı ile yeni bir maddenin eklenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir. Bu maddenin;

- Uzlaştırma sürecinin hangi koşullarda uygulanacağı,
- Sürecin nasıl ve kim tarafından yönetileceği,
- Sürecin ne kadar sürede sonuçlanacağı,
- Uzlaşmanın nasıl sağlanacağı (yazılı, elektronik ortam vb.),
- Bu süreçte tarafların birbirleri hakkında elde ettikleri bilgilerin mahkeme tarafından talep edilmediği sürece gizli kalacağı,
- Uzlaştırma sürecinin işletilmesi durumunda UÇHS ücret iadesinin yapılamayacağı

gibi hususları içermesi önerilmektedir.

İstanbul Tahkim Merkezi'nin yetkili tek UÇHS olması: UÇM'ye ilişkin mevcut düzenlemelere göre üniversite, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu veya uluslararası kuruluşlar UÇHS olabilmekte ve birden fazla UÇHS yetkilendirilebilmektedir. UÇHS'lerin birden fazla olması durumunda şikâyetçinin bu UÇHS'lerden birini seçerek uyuşmazlık için başvuru yapması gerekmekte olup bu durum, UDRP'de olduğu gibi marka sahiplerinin kendi lehine karar veren UÇHS'leri seçtiği ve UÇHS'lerin de daha fazla para kazanmak için şikâyetçi lehine karar verdiği yönündeki iddiaların gündeme gelmesine neden olabilecektir. Böyle bir iddia doğru

olmasa dahi UÇM'nin güvenilirliğini etkileyebileceğinden dolayı uyuşmazlıkların ticari kaygısı olmayan tek bir UÇHS aracılığı ile çözümlenmesi önerilmektedir.

Diğer taraftan uyuşmazlıklara aracılık edecek olan UÇHS'nin dünya uygulamalarında olduğu gibi alternatif uyuşmazlık çözüm konusunda belirli bir yeterliliğinin bulunması önem arz etmektedir. Bu çerçevede Türkiye'de *“yabancılık unsuru taşıyanlar da dâhil olmak üzere uyuşmazlıkların tahkim veya alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemleriyle çözümlenmesini sağlamak”* üzere 6570 sayılı İstanbul Tahkim Merkezi Kanunu ile kurulmuş olan İstanbul Tahkim Merkezi'nin tek UÇHS olarak yetkilendirilmesi önerilmektedir.

İstanbul Tahkim Merkezi'nin tek UÇHS olarak yetkilendirilebilmesi için mevzuatta birden fazla UÇHS olmasına imkân veren UÇHS tanımında ve UÇHS'lerin yetkilendirilmelerine ilişkin maddelerde değişiklik yapılması gerekmektedir. Bu çerçevede;

- i. İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 3'üncü ve İAAUÇMT'nin 4'üncü maddesinde yer alan UÇHS tanımının *“İnternet alan adları ile ilgili uyuşmazlıkların çözüm sürecini hakem heyetleri vasıtasıyla yürüten ve Kurum tarafından belirlenen kuruluş”* olarak değiştirilmesi,
- ii. İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 23'üncü maddesinde yer alan *“UÇHS'ler”* kelimesinin *“Kurum tarafından belirlenen UÇHS”* ifadesi ile değiştirilmesi,
- iii. İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 24'üncü maddesi ile İAAUÇMT'nin 5'inci maddesinin kaldırılması,
- iv. İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi ikinci fıkrasında yer alan *“UÇHS'lerden birini tercih ederek”* ifadesinin *“Kurum tarafından belirlenen UÇHS'ye”* ifadesi ile değiştirilmesi ve bu fıkrada yer alan ikinci bendin kaldırılması,

- v. İAAUÇMT'nin 7'nci maddesi birinci fıkrasında yer alan "*tercih ettiği UÇHS'nin*" ifadesinin "*Kurum tarafından belirlenen UÇHS'nin*" ifadesi ile değiştirilmesi, ikinci fıkra ile üçüncü fıkranın kaldırılması

önerilmektedir.

UÇM'nin maddi şartlarına ilişkin mevzuatta düzenleme yapılması: UÇM'de şikâyetçi tarafından ispatlanması gereken "*Alan adını tahsis ettiren tarafın bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmaması*" şartına benzer şartlar UDRP'de ve diğer birçok dünya uygulamasında da yer almaktadır. Ancak bu maddi şartın şikâyetçi tarafından ispatlanması zor olduğundan, uygulamada hakemler uyuşmazlığın kabulüne yetecek kadar gerekçe sunulması halinde alan adı sahibinden bu durumun aksini ispatlamasını beklemektedir. Bu maddi şarta ilişkin ispat yükümlülüğünün, şikâyetçi yerine alan adı sahibine verilmesinin, uygulamada böyle bir durumun oluşmasını önleyeceği düşünüldüğünden şikâyetçi tarafından ispatlanması zor olan bu maddi şartın DRS ve MYDRP uygulamalarında olduğu gibi UÇM'de de şikâyetçi tarafın ispatlaması gereken şartlar arasından çıkartılması ve alan adı sahibinin savunmasında bu maddi şartı kullanabileceği yönünde bir düzenleme değişikliği yapılması önerilmektedir.

UÇM'de yukarıda bahsi geçen şartta yer alan "*yasal bir bağlantı*" ifadesindeki bağlantının neleri kapsadığı belirtilmemiş ve bu maddi şarta ilişkin örnek verilmemiş iken UDRP'de ve diğer birçok dünya uygulamasında benzeri maddi şartın aksinin alan adı sahibi tarafından nasıl ispatlanacağına yönelik örnekler verilerek bu maddi şart açıklanmaya çalışılmıştır. UÇM'de bu maddi şartın açıklanmaması ise hakemlerin benzer durumları farklı yorumlamalarına sebep olabilecektir. Bunun için mevcut düzenlemede yer alan "*yasal bir bağlantı*" ifadesinin neleri kapsadığının belirtilmesi ve hakemlere yol göstermesi bakımından bu durumların kötü niyetli tahsis ve kullanımdaki gibi örneklendirilerek açıklanması önerilmektedir.

Diğer taraftan İnternet Alan Adları Yönetmeliği'ne göre alan adları TRABİS faaliyete geçtikten üç yıl sonra satılabileceğinden TRABİS faaliyete geçtikten üç yıl sonra alan

adının ticaretini yapmak yasal hale gelmektedir. Ancak İAAUÇMT'ye göre ise belirli şartlar altında alan adının satma veya devretme amacıyla kayıt edilmesi kötü niyetli tahsis olarak adlandırılmaktadır. Bu durum, alan adı ticaretini yapan bir kişinin ticari amaçla sahip olduğu alan adlarının yanında belirli bir marka adı ile aynı ada sahip alan adı bulunması durumunda, kişi alan adını kötü niyetli olarak tahsis ettirmese dahi hakem bunu kötü niyetli tahsis olarak kabul edebilecektir. Böyle bir durumun en az sayıda yaşanması için URS ve DRS'de buna ilişkin yer alan düzenleme hükümlerine benzer şekilde, hakemin alan adlarının kar amacıyla ticaretinin yapılmasının kendi başına yasal faaliyet olduğunu da dikkate alarak her bir olayı kendi içinde değerlendirerek karar vermesi gerektiğine yönelik mevcut düzenlemede bir değişiklik yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Sayılan bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde mevzuatta asgari olarak aşağıdaki değişikliklerin yapılması önerilmektedir.

- UÇM'ye ilişkin Kurum tarafından yapılan ve yapılacak olan ikincil düzenlemelerin kanuni dayanağının güçlendirilmesi amacıyla 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 35'inci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra olarak *“.tr internet alan adları uyumsuzluklarının alternatif uyumsuzluk çözüm yöntemleriyle çözümlenmesine ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir”* ifadesinin eklenmesi.
- İnternet Alan Adları Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi birinci fıkrası (a) bendinde yer alan *“Alan adı tahsis ettiren tarafın bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olmaması”* şartının kaldırılması.
- İAAUÇMT'nin 19'uncu maddesi ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere üçüncü fıkra olarak *“Alan adlarının kar amacıyla ticaretinin yapılmasının kendi başına yasal faaliyet olduğunu da dikkate alarak hakemin her bir olayı kendi içinde değerlendirerek karar vermesi gerekmektedir.”* ifadesinin eklenmesi.
- İAAUÇMT'nin 19'uncu maddesi üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere dördüncü fıkra olarak *“Alan adını tahsis ettiren tarafın bu alan adı ile ilgili yasal bir hakkı ya da bağlantısının olduğunu ispatlaması durumunda bu kişinin*

kötü niyetli olmadığı kabul edilir. Aşağıdaki örnek durumlar, yasal bir hakkın veya bağlantının bulunması olarak değerlendirilir:

- a) *Alan adı sahibinin uyuşmazlığa ilişkin kendisine bildirim yapılmasından önce alan adını veya alan adına benzer bir ismi iyi niyetli olarak gerçek bir mal veya hizmet sunumu için kullanmış ya da kullanmak maksadıyla somut birtakım hazırlıklar yapmış olması,*
- b) *Alan adı sahibinin mal veya hizmet markası ve bunlara ilişkin hakları bulunmasa dahi toplumun genelinde bu alan adı altında tanınmış olması,*
- c) *Alan adı ile ilgili markayı karalama veya tüketicileri yanıltma yoluyla ticari kazanç sağlama niyeti olmaksızın alan adının meşru bir amaçla ya da dürüst bir şekilde kullanılması” ifadesinin eklenmesi.*

Tersine alan adı gaspı girişimine yaptırım uygulanması: Marka, ticaret unvanı vb. hak sahiplerinin haksız bir şekilde alan adlarını ele geçirmesine yönelik girişimlerini azaltabilmek için bu girişimde bulunanlara yaptırım uygulanması önem arz etmektedir. Nitekim UDRP’ye yönelik yapılan eleştirilerden birisi de UDRP’nin tersine alan adı gaspına bir yaptırım öngörmemiş olmasıdır. Türkiye’de uygulanacak olan UÇM’de de tersine alan adı gaspına yönelik hiçbir hüküm bulunmamaktadır. UÇM’de kötü niyetli marka, ticaret unvanı gibi hak sahiplerinin UÇM kurallarını kullanarak dürüst bir şekilde alan adını kullanan taraflardan alan adını alma girişimlerini azaltabilmek için mevzuatta tersine alan adı gaspının tanımının yapılması ve bu durumun tespit edilmesi durumunda bu girişimde bulunan kişiye DRS ve URS’de olduğu gibi belirli süreliğine uyuşmazlık çözüm sürecine başvuru yapmasının engellenmesine yönelik bir yaptırımın uygulanması uygun olacaktır. Bu kapsamda İnternet Alan Adları Yönetmeliği’nin 3’üncü maddesinde yer alan tanımlara tersine alan adı gaspının tanımı olarak “*Uyuşmazlık çözüm mekanizmasının kötü niyetle kullanılarak alan adı sahibinin alan adının haksız yolla ele geçirilmeye çalışılması*” ifadesinin eklenmesi ve 27’nci maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere üçüncü fıkra olarak “*Hakem heyeti şikâyetçinin uyuşmazlık çözüm mekanizmasına başvurusunu tersine alan adı gaspı gibi kötü niyetli bir başvuru olarak değerlendirmesi durumunda bu husus kararda belirtilir. Kötü niyetli başvuruyu yapan*

şikâyetçiye hangi şartlarda ve nasıl bir yaptırım uygulanacağına ilişkin usul ve esaslar Kurum tarafından belirlenir.” ifadesinin eklenmesi önerilmektedir.

Tüm uyuşmazlıkların üç hakemle çözümlenmesi: Alternatif uyuşmazlık çözümlerine getirilen eleştirilerden birisi de hakemlerin vermiş olduğu kararlar arasında tutarsızlıkların bulunmasıdır. Maddi şartlar ve uyuşmazlık süreci bakımından UÇM’de de hakemlerin vereceği kararlar arasında tutarsızlıkların olması muhtemeldir. Böyle bir durumun yaşanması ise UÇM’ye olan güveni azaltabilecektir. Bunun için hakemlerin UÇM kapsamında vereceği kararlar arasında tutarsızlığın en aza indirilmesi önem arz etmektedir. Kararlar arasındaki tutarsızlığın en aza indirilmesi için iki farklı yol önerilebilir.

Hakemlerin vermiş olduğu kararlar arasında yaşanabilecek tutarsızlığı azaltmak için izlenebilecek ilk yöntem URS’de ve DRS’de yer alan temyiz mekanizmalarına benzer bir temyiz mekanizmasının UÇM’ye de eklenmesidir. Temyiz mekanizması sayesinde taraflardan birinin itirazı üzerine, hakemler arasında çıkabilecek farklı görüşler tekrar değerlendirilebilecek ve böylece benzer olaylara ilişkin aynı yönde kararlar alınarak kararlar arasında yeknesaklık sağlanabilecektir. Ayrıca uyuşmazlık sonucunda aleyhine karar verilen taraf mahkemeye gitmek yerine temyize başvurarak zamandan ve paradan tasarruf edebilecektir. Ancak temyiz mekanizmasının uygulanması her ne kadar bir tarafın zamandan ve paradan tasarruf etmesine neden olsa da toplam uyuşmazlık çözüm sürecini uzatmakta ve toplam maliyeti artırmaktadır.

DRS’de uyuşmazlık tek hakem aracılığı ile çözümlenmekte ve taraflardan birinin bu hakemin kararına itiraz etmesi durumunda üç hakemden oluşan hakem heyeti aracılığı ile temyiz mekanizması işletilerek karar verilmektedir. URS’de ise hem uyuşmazlık çözüm süreci hem de temyiz süreci, tarafların talep etmesi halinde üç hakemden oluşan hakem heyeti aracılığıyla gerçekleştirilmekte, taraflardan herhangi birisinin talep etmemesi halinde ise uyuşmazlık çözümü tek hakem aracılığı ile sonuçlandırılmaktadır. Ayrıca URS’de ilk kararı vermiş olan hakem(ler) temyiz sürecinde görev alamamaktadır. Dolayısıyla temyiz aşaması sayesinde uyuşmazlık toplamda birden fazla hakem tarafından incelenerek karara bağlanmakta olup temyiz

aşamasında karar veren hakemin diğer hakemlerden nitelik olarak bir farkı bulunmamaktadır. Bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde hakemlerin vermiş olduğu kararlar arasında yaşanabilecek tutarsızlığı azaltmak için izlenebilecek ikinci yöntem ise uyuşmazlıkların birden fazla hakem tarafından incelenerek karara bağlanmasıdır.

Bu çerçevede UÇM’de tüm uyuşmazlıkların üç hakemden oluşan hakem heyeti tarafından incelenip karara bağlanması önerilmektedir. Bu yöntem sayesinde hem birden fazla hakemin uyuşmazlığı değerlendirmesiyle kararlar arasındaki tutarsızlık hem de temyiz mekanizmasının olumsuz yönleri azaltılmış olacaktır.

UÇM’de tüm uyuşmazlıkların üç hakemden oluşan hakem heyeti ile çözümlenebilmesi için İAAUÇMT’nin 11’inci maddesinin birinci fıkrasının kaldırılması ve aynı maddenin ikinci fıkrasının ilk iki bendinin kaldırılarak yerine *“Uyuşmazlıkların tamamı üç hakemden oluşan hakem heyeti ile çözümlenir.”* ifadesinin eklenmesi gerekmektedir.

Uyuşmazlığa konu alan adı sayısına göre ücret farklılaştırmasının yapılması: Birden fazla alan adına ilişkin uyuşmazlık çözümü hem hakemler hem de UÇHS için daha fazla iş yükü doğurmasına rağmen UÇM’ye göre hakemin ve UÇHS’nin talep edebileceği ücret değişmemektedir. Ancak dünya uygulamalarında şikâyetçinin uyuşmazlık çözümü için başvurduğu alan adı sayısı arttıkça ödeyeceği hakem ücreti ve hizmet sağlayıcı ücreti artmaktadır.

Hakemler ve UÇHS açısından bir alan adı ile birden fazla alan adı, aynı iş yükünü doğurmadığından dünya uygulamalarına paralel şekilde Türkiye’de uygulanacak olan UÇM’de de aynı kişiye tahsisli birden fazla alan adı için uyuşmazlık çözümü başvurusu olması durumunda uyuşmazlık çözümü için başvuru alan adı sayısı arttıkça artan bir ücret olacak şekilde fiyat farklılaştırmasına gidilmesi uygun olacaktır. Bu kapsamda BTK tarafından hazırlanacak olan ücret tarifesinin İAAUÇMT’nin “Ücretler” başlıklı 20’nci maddesine eklenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 27 Haziran 1995 tarihli ve 22326 sayılı Resmi Gazete

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, 10 Kasım 2008 tarihli ve 27050 sayılı Mükerrer Resmi Gazete

874/2004 sayılı Tüzük, 2004, Commission Regulation (EC) No 874/2004 of 28 April 2004 Laying Down Public Policy Rules Concerning the Implementation and Functions of the .eu Top Level Domain and the Principles Governing Registration, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32004R0874:EN:HTML> (24.03.2015)

ACDR, 2015, Introduction: Arab Center for Dispute Resolution, http://acdr.aipmas.org/page.aspx?page_key=Introduction (27.02.2015)

ACDR Ücretler, 2015, Fees, http://acdr.aipmas.org/page.aspx?page_key=Fees (10.03.2015)

ADNDRC, 2015, About ADNDRC, <http://www.adndrc.org/mten/AboutUs.php> (26.02.2015)

ADNDRC Kararlar, 2015, URS Determinations, http://www.adndrc.org/mten/URS_Decisions.php (31.05.2015)

ADNDRC Supplemental Rules to URS, 2014, The Asian Domain Name Dispute Resolution Centre Supplemental Rules to The Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) Uniform Rapid Suspension System ("URS") http://www.adndrc.org/mten/img/pdf/URS_Supplemental_Rules_8_September_2014.pdf (27.02.2015)

ADNDRC Ücretler, 2015, Schedule of Fees (US Dollars), <http://www.adndrc.org/mten/kren/udrp1.php?st=3> (10.03.2015)

AKINTÜRK Turgut, 2002, Hukuka Giriş, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir

ALBERT G. Peter, 1998, Eminent Domain Names: The Struggle to Gain Control of the Internet Domain Name System, The John Marshall Journal of Computer & Information Law, Cilt 16, Sayı 4, s.781-824

auDRP, 2010, 2010-05 - .au Dispute Resolution Policy, <http://www.auda.org.au/policies/2010-05/> (13.05.2015)

.au Domain Administration, 2012, 2012-04 - Domain Name Eligibility and Allocation Policy Rules for the Open 2LDs, <http://www.ada.org.au/policies/2012-04/> (10.02.2015)

.au Domain Administration, 2015, auDRP, <http://www.ada.org.au/policies/audrp/> (13.05.2015)

BENDER Amy, 2003, UDRP Opinion Guide - Division 2: Trademarks, CABELL Diane (der.), <http://cyber.law.harvard.edu/udrp/opinion/ttext.html> (02.03.2015)

BENDER Amy ve KIRK Megan, 2003, UDRP Opinion Guide - Division 4: Rights and Legitimate Interests, CABELL Diane (der.), <http://cyber.law.harvard.edu/udrp/opinion/itext.html> (03.03.2015)

BLACKMAN Keith, 2001, The Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy: A Cheaper Way to Hijack Domain Names and Suppress Critics, Harvard Journal of Law & Technology, Cilt 15, Sayı 1, s.211-253

BOZBEL Savaş, 2005, İnternet Alan Adı (Domain Name) Müracaat ve Tescil Uygulamaları - Dünyadaki Uygulamalar Işığında Türkiye Uygulamasının Değerlendirilmesi, Mevzuat Dergisi, Sayı 92, Ağustos 2005, <http://www.mevzuatdergisi.com/2005/08a/01.htm> (29.01.2015)

BRANTHOVER Ned, 2002, UDRP - A Success Story: A Rebuttal to the Analysis and Conclusions of Professor Milton Mueller in "Rough Justice", INTA Internet Committee, <http://www.inta.org/Advocacy/Documents/INTAUDRPSuccesscontraMueller.pdf> (25.02.2015)

CABELL Diane, 2000, Overview of Domain Name Policy Development, <http://cyber.law.harvard.edu/udrp/overview.html> (25.01.2015)

CABELL Diane, 2003, UDRP Opinion Guide, <http://cyber.law.harvard.edu/udrp/opinion/ctext.html> (02.03.2015)

CAC-ACID, 2015, About the Czech Arbitration Court, http://udrp.adr.eu/about_us/who_we_are.php (27.02.2015)

CAC-ACID Ücretler, 2015, Fees of the Czech Arbitration Court (CAC), http://udrp.adr.eu/arbitration_platform/fees.php (10.03.2015)

CANBAY Cafer, 2005, Alan Adları Yönetimi, Dünya Uygulamaları ve Türkiye için Çözümsel Yaklaşımlar, Telekomünikasyon Kurumu Uzmanlık Tezi, Ankara

CASTELLS Manuel, 2002, The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society, Oxford University Press, New York

CENTR, 2015, DomainWire Global TLD Stat Report, Edition 11, Q1 2015, https://centr.org/domainwirestats_2015_01 (25.05.2015)

.ch Uyuşmazlık Çözüm Kuralları, 2004, Rules of Procedure for Dispute Resolution Proceedings for .ch and .li Domain Names, https://www.nic.ch/reg/cm/wcm-page/disputes/rules_v1.jsp (24.03.2015)

CHIK Warren B., 2007, Lord of Your Domain, But Master of None: The Need to Harmonize and Recalibrate the Domain Name Regime of Ownership and Control, *International Journal of Law and Information Technology*, Cilt 16, Sayı 1, s.8-72

CHRISTIE Andrew F., 2014, Online Dispute Resolution – The Phenomenon of the UDRP, *Melbourne Legal Studies Research Paper No. 681*, <http://ssrn.com/abstract=2433380> (24.09.2014)

CORTÉS Pablo, 2008, An Analysis of the UDRP Experience: Is it Time for Reform?, *Computer Law and Security Report*, Cilt 24, Sayı 4, <http://ssrn.com/abstract=1010088> (25.11.2014)

CORTÉS Pablo, 2011, *Online Dispute Resolution for Consumers in the European Union*, Routledge, Abingdon

CPRADR, 2006, Domain Name/ICANN Disputes, <http://www.cpradr.org/RulesCaseServices/CPRRules/ArchiveofICANNCases.aspx> (27.02.2015)

DAL Seniha, 2010, Türk Hukukunda İnternet Alan Adları (Domain Names) ve Bu Alandaki Son Gelişmeler, *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 28, Sayı 1, s.479-497

DOHANEY M. Scott, 2002, Divergence in the UDRP and the Need For Appellate Review, *Journal of Internet Law*, Cilt 5, Sayı 11, Mayıs 2002, s.1-12

DRSP, 2008, Dispute Resolution Service Policy, http://www.nominet.org.uk/sites/default/files/legal/30365_DRSPolicy-version3.pdf (05.06.2015)

DRSPR, 2008, Dispute Resolution Service Procedure, http://www.nominet.org.uk/sites/default/files/legal/30367_DRSPProcedure_version3.pdf (05.06.2015)

DUBGYUR Lungten, 2002, Legal Status of the Internet: Are There Lessons to be Learnt from Domain Names and Trade Disputes?, *Journal of Bhutan Studies*, Sayı 6, s.88-121, http://www.bhutanstudies.org.bt/publicationFiles/JBS/JBS_Vol6/v6-4.pdf (18.12.2014)

EBERSÖHN Gerrie, 2006, Cybersquatting, Typosquatting and Trade Mark Law (part 1), *Tydskrif vir die Suid - Journal of South African Law*, TSAR 2006-2, s.315-329

EFRONI Zohar, 2003, *A Barcelona.com Analysis: Toward a Better Model for Adjudication of International Domain Name Disputes*, *Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal*, Cilt 14, s.29-117

.EU TIMELINE, 2015, <http://www.eurid.eu/en/about-us/facts-figures/eu-timeline> (25.03.2015)

FEDERAL REGISTER, 1998, Management of Internet Names and Addresses, *Fed. Reg. Vol. 63, No:111, 10 Haziran 1998*

FERNBACH Terrence, 2012, "What is in a name?" A Comparative Look at the ICANN Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy and the United States Anti-Cybersquatting Consumer Protection Act, *Munich Intellectual Property Law Center Master Thesis*, <http://ssrn.com/abstract=2226375> (25.03.2015)

FROOMKIN A. Michael, 2002, ICANN's "Uniform Dispute Resolution Policy" – Causes and (Partial) Cures, *Brooklyn Law Review*, Cilt 67, Sayı 3, s.605-718

GEIST Michael, 2001, Fair.com?: An Examination of the Allegations of Systemic Unfairness in the ICANN UDRP, <http://ssrn.com/abstract=280630> (20.02.2015)

GILWIT Dara B., 2003, The Latest Cybersquatting Trend: Typosquatters, Their Changing Tactics, and How to Prevent Public Deception and Trademark Infringement, *Washington University Journal of Law & Policy*, Cilt 11, Ocak 2003, s.267-294, http://openscholarship.wustl.edu/law_journal_law_policy/vol11/iss1/11/ (10.01.2015)

GÜLTEKİNLER Esra, 2013, Bilişim Hukuku ve Alan Adları, *İnternet Barosu Dergisi*, Cilt 87, Sayı 2013/2, s.445-457

HAKAN Mehmet Akif, 2008, Mülkiyet, Fikri Mülkiyet, Patent ve Avrupa Patenti, *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, Dışişleri Bakanlığı Yayınları*, Sayı 29, Mayıs 2008, <http://www.mfa.gov.tr/uluslararasi-ekonomik-sorunlar--mayis-2008.tr.mfa> (30.01.2015)

HANCOCK Daniel, 2010, You Can Have It, But Can You Hold It?: Treating Domain Names as Tangible Property, *Kentucky Law Journal*, Cilt 99, Sayı 1, s.185-209

HATCHER Jordan, 2007, The UDRP: A Guide for SMEs and Consumers on Domain Names and Domain Name Disputes, A Report for the International Intellectual Property Institute, Temmuz 2007, http://www.jordanhatcher.com/blog/wp-content/uploads/2010/03/The_UDRP_-_A_Guide_for_SMEs.pdf (26.02.2015)

HESTERMEYER Holger P., 2002, The Invalidity of ICANN's UDRP Under National Law, Minnesota Intellectual Property Review, Cilt 3, Sayı 1, s.1-57

HOLLAND H. Brian, 2005, Tempest in a Teapot or Tidal Wave? Cybersquatting Rights and Remedies Run Amok, Journal of Technology Law & Policy, Sayı 10, s.301-351

ICANN, 2008, ICANN Opens Public Comment Period on Czech Arbitration Court Proposed Pilot Projects, <https://www.icann.org/news/announcement-2008-07-22-en> (27.02.2015)

ICANN, 2012a, Internationalized Domain Names, <https://www.icann.org/resources/pages/idn-2012-02-25-en> (26.01.2015)

ICANN, 2012b, Timeline for the Formulation and Implementation of the Uniform Domain-Name Dispute-Resolution Policy, <https://www.icann.org/resources/pages/schedule-2012-02-25-en> (24.01.2015)

ICANN, 2013a, Tek Dünya, Tek İnternet, <https://community.icann.org/download/attachments/40930013/What-is-ICANN-TR.pdf> (03.04.2015)

ICANN, 2013b, Yeni Başlayanlar için Kılavuz - ICANN Katılımcılığı, <https://www.icann.org/en/system/files/files/participating-08nov13-tr.pdf> (03.04.2015)

ICANN, 2013c, Revised Proposal of the ACDR to Serve as a UDRP Dispute Resolution Service Provider, <https://www.icann.org/public-comments/acdr-proposal-2013-03-01-en> (26.02.2015)

ICANN, 2014, Bylaws for Internet Corporation for Assigned Names and Numbers - As amended 30 July 2014, <https://www.icann.org/resources/pages/governance/bylaws-en> (03.04.2015)

ICANN URS, 2015, Uniform Rapid Suspension System <http://newgtlds.icann.org/en/applicants/urs> (17.03.2015)

INTA İnternet Komitesi, 2002, The UDRP by All Accounts Works Effectively Rebuttal to Analysis and Conclusions of Professor Michael Geist in "Fair.com?" and "Fundamentally Fair.com?", <http://www.inta.org/Advocacy/Documents/INTAUDRP-SuccesscontraGeist.pdf> (03.06.2015)

İŞIKLI Hasibe, 2001, İnternet Alan İsimleri Sistemi: Markalar ve Alan İsimleri Arasındaki İlişki, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara

İAAUÇMT, 2013, İnternet Alan Adları Uyuşmazlık Çözüm Mekanizması Tebliği, 21 Ağustos 2013 tarihli ve 28742 sayılı Resmi Gazete

İnternet Alan Adları Tebliği, 2013, 21 Ağustos 2013 tarihli ve 28742 sayılı Resmi Gazete

İnternet Alan Adları Yönetmeliği, 2010, 7 Kasım 2010 tarihli ve 27752 sayılı Resmi Gazete

Jews for Jesus v. Steven C. Brodsky, 1998, 993 F.Supp. 282, United States District Court, D. New Jersey, <http://cyber.law.harvard.edu/property/domain/jfj.html> (13.02.2015)

KAPLAN Yavuz, 2003, İnternet Alan İsimlerine İlişkin Uluslararası Uyuşmazlıkların Çözümü Konusunda ICANN Yargılama Usulü, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 3-4, s.697-720, http://www.erzincan.edu.tr/birim/HukukDergi/makale/2003_VII_2_23.pdf (10.01.2015)

KELLEY Patrick D., 2002, Emerging Patterns in Arbitration under the Uniform Domain-Name Dispute-Resolution Policy, Berkeley Technology Law Journal, Cilt 17, Sayı 1, s.181-204

KENNEDY Gabriela ve LEE Karen H. F., 2013, The URS – A Strong Alternative to UDRP Actions for New gTLDs, <http://www.mayerbrown.com/The-URS--A-Strong-Alternative-to-UDRP-Actions-for-New-gTLDs-11-29-2013/> (16.02.2015)

KESAN Jay P. ve SHAH Rajiv C., 2001, Fool Us Once Shame on You - Fool Us Twice Shame on Us: What We Can Learn from the Privatizations of the Internet Backbone Network and the Domain Name System, Washington University Law Review, Cilt 79, Sayı 1, s.89-220

LANDAU Michael B., 1997, Problems Arising Out of the Use of "www.trademark.com": The Application of Principles of Trademark Law to Internet Domain Name Disputes, Georgia State University Law Review, Cilt 13, Sayı 2, s.455-520, <http://readingroom.law.gsu.edu/gsulr/vol13/iss2/8/> (28.01.2015)

LEAFFER Marshall, 1998, Domain Names, Globalization, and Internet Governance, Indiana Journal of Global Legal Studies, Cilt 6, Sayı 1, s.139-165, <http://www.repository.law.indiana.edu/ijgls/vol6/iss1/5> (20.10.2014)

LINDSAY David, 2007, International Domain Name Law: ICANN and the UDRP, Hart Publishing, Portland

LLYOD Ian J., 2008, Information Technology Law, Oxford University Press, New York

Marka Tescil Başvurularına Ait Mal ve Hizmetlerin Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ, 2014, 8 Aralık 2014 tarihli ve 29199 sayılı Resmi Gazete

MUELLER Milton, 2001, Rough Justice: A Statistical Assessment of ICANN's Uniform Dispute Resolution Policy, *The Information Society: An International Journal* Sayı 17:3, s.151-163

MURRAY Andrew D., 2007, *The Regulation of Cyberspace: Control in the Online Environment*, Routledge Cavendish, Abingdon

MYDRP, 2013, MYNIC's (.my) Domain Name Dispute Resolution Policy: The Policy, https://www.mynic.my/documents/MYDRP_POLICY-2013.pdf (20.03.2015)

MYDRP Kuralları, 2013, MYNIC's (.my) Domain Name Dispute Resolution Policy: The Rules, https://www.mynic.my/documents/MYDRP_RULES-2013.pdf (20.03.2015)

MYNIC, 2015, About Us, <https://www.mynic.my/en/about-us.php> (20.03.2015)

NAF Kararlar, 2015, Domain Name Dispute Proceedings and Decisions, <http://www.adrforum.com/SearchDecisions> (31.05.2015)

NAF Supplemental Rules to UDRP, 2010, The National Arbitration Forum's Supplemental Rules to ICANN's Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, <http://domains.adrforum.com/users/icann/resources/UDRP%20Supplemental%20Rules%20eff%20March%202010.pdf> (10.03.2015)

NAF Supplemental Rules to URS, 2014, The Forum's Supplemental Rules to Uniform Rapid Suspension System Procedure and Rules, <http://www.adrforum.com/rcontrol/resources/URS/URS%20Supplemental%20Rules.pdf> (24.02.2015)

NG Jenny, 2013, *The Domain Name Registration System: Liberalization, Consumer Protection and Growth*, Routledge, Abingdon

Nic.tr, 2015, Kurumsal Kimliğimiz, https://www.nic.tr/index.php?USRACTN=STATICHTML&PAGE=about_corpident&PHPSESSID=1438676092212174132210237063

Nic.tr Yönetimi, 2012, “.tr” Alan Adları Politikalar, Kurallar ve İşleyiş, Sürüm 5.1.2, Aralık 2012, <https://www.nic.tr/forms/politikalar.pdf> (26.01.2015)

NOMINET, 2011, DRS-Making a Complaint About a .uk Domain Name Registration, http://www.nominet.org.uk/sites/default/files/drs_making_a_complaint.pdf (23.03.2015)

NOMINET, 2015, How it Works, <http://www.nominet.org.uk/disputes/resolving-domain-disputes/how-it-works> (25.03.2015)

NOMINET DRS, 2015, Policy and procedure, <http://www.nominet.org.uk/disputes/when-use-drs/policy-and-procedure> (20.04.2015)

NOMINET TARİHİ, 2015, History, <http://www.nominet.org.uk/who-we-are/what-we-do/history> (20.04.2015)

NSI-NSF Anlaşması, 1993, Cooperative Agreement Between NSI and U.S. Government, Network Information Services Manager(s) for NSFNET and the NREN: INTERNIC Registration Services, Agreement No. NCR-9218742, <https://archive.icann.org/en/nsi/coopagmt-01jan93.htm> (01.04.2015)

OĞUZ Sefer, 2014, İnternet Alan Adı (Domain Name) Haklarının Korunması, Seçkin Yayıncılık, Ankara

OPPEDAHL Carl, 1999, Recent Trademark Cases Examine Reverse Domain Name Hijacking, Hastings Communications and Entertainment Law Journal, Sayı 21, s.535-544

ÖNGÖREN Emrah, 2010, Marka Hukuku ve İnternet Alan Adları, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı

PANTOV Ventsislav, 2013, The Prevention of Cybersquatting in Europe: Diverging Approaches and Prospects for Harmonization, Munich Intellectual Property Law Center Master Thesis, <http://ssrn.com/abstract=2427582> (26.09.2014)

QUARTERMAN John S., 1993, The Global Matrix of Minds, Global Networks: Computers and International Communication, HARASİM Linda M.(der.), MIT Press, s.35-56

REED Chris, 2004, Internet Law Text and Materials, Cambridge University Press, Cambridge

RUDRP, 2009, Rules for Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy (The Rules), <https://www.icann.org/resources/pages/rules-be-2012-02-25-en> (25.10.2014)

SHARMA Vakul, 2011, Information Technology – Law and Practice, Universal Law Publishing Co., New Delhi

Shields v. Zuccarini, 2001, 254 F.3d 476 United States Court of Appeals for The Third Circuit, <https://law.resource.org/pub/us/case/reporter/F3/254/254.F3d.476.00-2236.html> (13.02.2015)

SHULTZ Catherine A. ve HOFFLANDER Courtney A., 2013, Reverse Domain Name Hijacking and the Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy: Systematic Weaknesses, Strategies for the Respondent, and Proposed Policy Reforms, Cybaris®, Cilt 4, Sayı 2, s.218-249

SILBERLIGHT Adam, 2002, Domain Name Disputes Under the ACPA in the New Millennium: When is Bad Faith Intent to Profit Really Bad Faith and Has Anything Changed with the ACPA's Inception?, Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal, Cilt 13, Sayı 1, s.269-316

SINGH Snehlata, 2011, Conflicts between Trademarks and Domain Names: A Critical Analysis, <http://ssrn.com/abstract=2045222> (18.09.2014)

SMITH Graham J. H., 2007, Internet Law and Regulation, Sweet & Maxwell, London

SOLOVAY Norman ve REED Cynthia K., 2003, The Internet and Dispute Resolution: Untangling the Web, Law Journal Press, New York

SOYAK Alkan, 2005, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları: Tanımı, Tarihsel Gelişimi ve GOÜ'ler Açısından Önemi, Legal Fikri ve Sınai Haklar Dergisi, Sayı 1, s.11-30

SOYSAL Tamer, 2007, İnternet Alan Adları Sistemi ve Tahkim Kuruluşlarının UDRP Kurallarına Göre Verdikleri Kararlara Eleştirel Bir Yaklaşım – 2, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 22, s.439-463

SOYSAL Tamer, 2014, İnternet Alan Adları Hukuku (Domain Name Law), Adalet Yayınevi, Ankara

STAMP Madeline, 17.04.2015, yazılı görüşme, Dispute Resolution Service - Legal Department, NOMINET- OX4 4DQ, OXFORD, Madeline.Stamp@nominet.org.uk

SULLIVAN Bob, 2000, 'Typosquatters' Turn Flubs into Cash, <http://www.zdnet.com/article/typosquatters-turn-flubs-into-cash/> (13.02.2015)

SWITCH, 2015, Dispute resolution statistics .ch and .li, <https://www.nic.ch/reg/cm/wcm-page/disputes/decisions.jsp?lid=en> (14.04.2015)

TAYLOR David, 2014, ICANN Offers Rapid Relief to Trade Mark Holders in Clear Cases of Infringement, Journal of Intellectual Property Law & Practice, Cilt 9, Sayı 5, s.357, <http://www.hoganlovells.com/icann-offers-rapid-relief-to-trade-mark-holders-in-clear-cases-of-infringement-04-16-2014/> (14.03.2015)

TMVH Kılavuzu, 2013, Trademark Clearinghouse Guidelines, http://www.trademark-clearinghouse.com/sites/default/files/files/downloads/TMCH%20guidelines%20v1.2_0.pdf (10.04.2015)

TODD Paul, 2005, E-Commerce Law, Routledge, Abingdon

TOK Gökhan, 2014, İnternet Kaynaklarının Uluslararası Yönetişimi: Mevcut Durum, Aktörler ve Yaklaşımlar ile Türkiye için Öneriler, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Uzmanlık Tezi, Ankara

TOLLETT Ian, 2001, Domain Names and Dispute Resolution, World Patent Information, Sayı 23, s.169-175

TSAI Chih-Hong (Henry), 2013, The Trademark/Domain Name Protection War: A Comparative Study of the U.S., UDRP and Taiwanese Law, The John Marshall Review of Intellectual Property Law, Cilt 12, Sayı 2, s.350-402

TÜRK PATENT ENSTİTÜSÜ, 2007, Madrid Protokolü Çerçevesinde Markaların Uluslararası Tescili ile İlgili Prosedürün Uygulanmasına İlişkin Temel Bilgiler, <http://www.tpe.gov.tr/TurkPatentEnstitusu/resources/temp/2418BE5F-31F1-48BE-A08F-AE068815736F.pdf> (10.03.2015)

UDRP, 1999, Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, <https://www.icann.org/resources/pages/policy-2012-02-25-en> (17.10.2014)

URS, 2013, Uniform Rapid Suspension System (“URS”), <http://newgtlds.icann.org/en/applicants/urs/procedure-01mar13-en.pdf> (15.03.2015)

URS Rules, 2013, Uniform Rapid Suspension System (URS) Rules, <http://newgtlds.icann.org/en/applicants/urs/rules-28jun13-en.pdf> (15.03.2015)

usDRP, 2002, usTLD Dispute Resolution Policy – 2002, <http://www.neustar.us/ustld-dispute-resolution-policy-2002/> (12.03.2015)

usDRP, 2014, usTLD Dispute Resolution Policy, <http://www.neustar.us/ustld-dispute-resolution-policy/> (12.03.2015)

VERISIGN, 2015, The Domain Name Industry Brief, Cilt 11, Sayı 4, Ocak 2015, <http://www.verisigninc.com/assets/domain-name-report-january2015.pdf> (23.01.2015)

WALDROP Mitch, 2008, DARPA and The Internet Revolution, 50 Years of Bridging The Gap, DARPA, s.78–85, <http://www.darpa.mil/WorkArea/DownloadAsset.aspx?id=2554> (20.01.2015)

WALKER Luke A., 2000, ICANNs Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy, Berkeley Technology Law Journal, Cilt 15, Sayı 1, s.289-311

WILSON Caroline, 2009, Domain Names and Trade Marks: An Uncomfortable Interrelationship, Law and the Internet, EDWARDS Lilian ve WAELDE Charlotte (der.), Hart Publishing, Portland

WINN Jane K. ve WRIGHT Benjamin, 2004, Law of Electronic Commerce, 2004-2 Supplement, Aspen Publishers, <https://books.google.com.tr/books?id=dPTkptOehmQC&pg> (24.02.2015)

WIPO, 1999a, Process Timetable, <http://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/timetable/index.html>,

WIPO, 1999b, Interim Report of the WIPO Internet Domain Name Process, 23 Aralık 1998, <http://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/rfc/3/index.html>

WIPO, 1999c, Final Report of the WIPO Internet Domain Name Process, 30 Nisan 1999, <http://www.wipo.int/amc/en/processes/process1/report/finalreport.html>

WIPO, 2011a, The Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy and WIPO, <http://www.wipo.int/export/sites/www/amc/en/docs/wipointaudrp.pdf> (26.02.2015)

WIPO, 2011b, WIPO Overview of WIPO Panel Views on Selected UDRP Questions, Second Edition, <http://www.wipo.int/amc/en/domains/search/overview2.0/> (03.03.2015)

WIPO, 2015, Rights Protection Mechanisms for New Top-Level Domains (TLDs), <http://www.wipo.int/amc/en/domains/rpm/> (27.02.2015)

WIPO eUDRP, 2015, eUDRP Rules - Implementation Process and Paperless Filing at WIPO: What You Need To Know, <http://www.wipo.int/amc/en/domains/rules/eudrp/> (23.03.2015)

WIPO İstatistikler, 2015, WIPO Domain Name Dispute Resolution Statistics, <http://www.wipo.int/amc/en/domains/statistics/> (20.02.2015)

WIPO Ücretler, 2002, Schedule of Fees under the UDRP (valid as of December 1, 2002), <http://www.wipo.int/amc/en/domains/fees/> (10.03.2015)

WOODARD Elizabeth C., 2009, The UDRP, ADR, and Arbitration: Using Proven Solutions to Address Perceived Problems with the UDRP, Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal, Cilt 19, Sayı 4, s.1169-1213

WOTHERSPOON David ve CAMERON Alex, 2003, Reducing Inconsistency in UDRP Cases, Canadian Journal of Law and Technology, Cilt 2, Sayı 2, s.71-79

YILDIZ Sevil, 2002, İnternet Servis Sağlayıcılar ve Cezai Sorumlulukları, Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı.3, 2002, s.167-184

ZAINOL Zinatul A., 2010, WIPO eUDRP Initiative, World Patent Information, Sayı 32, s.317-319

ZORLUOĞLU Ayça, 2012, Alan Adlarında Kötü Niyet Kavramı, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, s.67-87

ÖZGÜNLÜK BİLDİRİMİ

Uzmanlık tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlardan her seferinde değinme yaparak yararlandığımı ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Meslek Personeli Yönetmeliğine uygun olarak hazırladığımı belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

08/06/2015

Abdülkadir GÜL

ÖZGEÇMİŞ

15/05/1985 tarihinde Konya’da doğdu. İlkokulu Nesrin ve Ayşegül Kardeşler İlkokulu’nda, ortaokulu Karma Ortaokulu’nda ve liseyi Konya Meram Anadolu Lisesi’nde tamamladı. 2008 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü’nden mezun oldu. 2009-2011 yılları arasında T.C. Ziraat Bankası’nda müfettiş yardımcısı olarak çalıştı. 2012 yılı Ocak ayında Bilişim Uzman Yardımcısı olarak çalışmaya başladığı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’nda halen Bilgi Teknolojileri Dairesi’nde görev yapmaktadır.